

2017
ÜÇÜNCÜ ÇEYREK

OCAK - ŞUBAT - MART - NİSAN - MAYIS - HAZİRAN - TEMMUZ - AĞUSTOS - EYLÜL - EKİM - KASIM - ARALIK

11127
11128
11129
11130
11131

K.K.T.C. MERKEZ BANKASI
SAYI: 2017 - III
ÜÇ AYLIK BÜLTEN

ÜÇ AYLIK BÜLTEN

Sayı: 2017-III

I: ÖNSÖZ

2001 yılında değiştirilen Bankalar Yasası ile bankacılık sektörünün tek elden ve daha etkin bir şekilde düzenlenmesi ve denetlenmesinin sağlanması amaçlanmıştır. 2001 yılından günümüze bankacılık ve finans sektöründe küresel boyutlara ulaşan kriz ve olumsuz gelişmelere rağmen ülkemizde bankacılık sektöründe mevduat sahiplerini mağdur edecek herhangi bir kriz yaşanmamıştır. Ancak, aradan geçen 16 yıl içinde söz konusu yasalar yeni ihtiyaçlara, uluslararası normlara ve düzenlemelere cevap vermekten uzak hale gelmiştir. Bu ihtiyaca cevap vermek üzere, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bankacılık ve finans sektörü ile ilgili yasal düzenlemelerin, Avrupa Birliği ve uluslararası standartlara uygun hale getirilmesi amacıyla, ilgili tüm tarafların özenli ve uzun çalışmaları sonucunda yeni Bankacılık Yasası, KKTC Meclisi Genel Kurulu'ndan oybirliği ile geçmiş bulunmaktadır. Yeni yasa ile gerek bankalarımızın gerekse ülkemizin itibarının uluslararası alanda artırılması hedeflenirken, hanehalkını koruyucu bir altyapı sağlayacağını da vurgulamak gerekmektedir. Yeni bankacılık yasası ile varolan mevduat bankacılığına, katılım bankacılığının eklenmesi ayrıca kalkınma ve yatırım bankalarına lisans vermek amacıyla Merkez Bankası'na yetki verilmesi düzenlenmiştir. Ayrıca orta ve uzun vadede bankalarımızın daha da güçlenmelerine olanak sağlayabilmek adına, tüm bankacılık işlemleri ile ilgili hususlar Türk Lirasına dönüştürülmüş, öncesinde 2 milyon ABD doları olan asgari sermayenin 20 milyon TL'ye çıkarılması sağlanmıştır.

Yeni yasada bankacılık ve finans sektörüne destek hizmeti sağlayan kuruluşlarla ilgili de yeni düzenlemelere gidilmiştir. Buna göre bağımsız denetim kuruluşları ve gayrimenkul değerlendirme kuruluşları, destek hizmeti kuruluşları, varlık yönetim şirketleri ile ilgili yetkilendirme süreçleri de Merkez Bankası'nın yetkisinde olacaktır. Yeni yasa ile birlikte kooperatif bankalarının denetimi yanında idari bakımdan da Bankacılık Yasası tahtında düzenlenmesi öngörülmüştür. Bu düzenlemeyle ülkemizde ciddi bir bilanço büyüklüğüne sahip kooperatif bankaları için, bir banka olmanın gerekliliği ile uluslararası standartlara uygun bir örgütsel yapıya kavuşmaları hedeflenmiştir.

Yeni Bankacılık Yasası'na mevduat sahipleri ve tüketicilerin korunmasına yönelik Bankamız tarafından yeni düzenlemeler yapılmasına dayanak oluşturan maddeler de eklenmiştir. Bu kapsamda Bankamız tarafından yapılacak ikincil düzenlemelere uymayan bankalara idari para cezası uygulanabilecektir. Tüketicinin ve müşterinin doğru bilgilendirilmesini beraberinde getirecek bu düzenlemeler sonrasında, bankalarla tüketiciler arasında yaşanan sıkıntıların azalacağı ve yargıya intikal eden konularda daha hızlı sonuç alınabilecek standartların belirlenmesi hedeflenmiştir.

2017 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla toplam 22 bankanın 233 şube ve 3.100 personel ile hizmet verdiği KKTC bankacılık sektörünün bilanço büyüklüğü 2017 yılı üçüncü çeyreği içinde önceki çeyreğe göre yüzde 5,9, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 30, artış göstererek 24.602 milyon TL'ye ulaşmıştır. 2017 yılı üçüncü çeyreğinde sektörün en önemli yükümlülüğü olan mevduat yüzde 6,37'lik artışla 19.672 milyon TL'ye, en önemli varlığı olan brüt krediler ise yüzde 2,65 artışla 14.028 milyon TL'ye yükselmiş olup, mevduatın krediye dönüşüm oranı yüzde 73,89'dan yüzde 71,30 düzeyine gerilemiştir. Mevduatın krediye dönüşümünün bir yıllık değişimine bakıldığı zaman düşüşün daha da belirgin olduğu ortaya çıkmaktadır. Buna göre son bir yıllık dönemde mevduatın krediye dönüşüm oranı yüzde 77 seviyesinden yüzde 71,3 seviyelerine gerilemiştir.

Sektör krediye plase ettiği kaynak tutarını kademeli olarak düşürürken, likit aktiflerde yaklaşık olarak aynı miktarda artış yönünde hareket etmiştir. 2016 yılı üçüncü çeyreğinde sektörün toplam aktiflerinin yüzde 23'ü likit aktiflerden oluşurken, 2017 yılı üçüncü çeyreğinde bu oran yüzde 28'e yaklaşmıştır. Sektörün sermaye yeterliliğini gösteren Sermaye Yeterlilik Standart Rasyosu üç aylık dönemde 0,23 puan yükselmiş ve yasal sınırın oldukça üzerinde, yüzde 18,27 olarak gerçekleşmiştir.

2017 yılı üçüncü çeyrek dönemde Türk Parası mevduat yüzde 4,51 yabancı para mevduat ise yüzde 8,01 oranında artmış, aynı dönemde Türk Parası ve yabancı para brüt krediler de sırasıyla yüzde 0,44 ve yüzde 5,79 oranında büyümüştür. 2016 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla 842,5 milyon TL olan sektörün toplam tahsili gecikmiş alacakları, Eylül 2017 sonu itibarıyla yüzde 2,38 oranında artarak 850,1 milyon TL'ye yükselmiştir. Tahsili gecikmiş alacaklar bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 8,25 oranında artmıştır.

Birikimli enflasyon rakamları 2016 yılı ilk dokuz ayında yüzde 4,63 iken 2017 yılı ilk dokuz ayında yüzde 10,31 seviyesine yükselmiştir. Tüketici fiyatlarındaki yıllık değişimler ise Eylül ayı itibarıyla yüzde 6,6 ve yüzde 15,37 olmuştur. Son yıllarda sürekli artış gösteren turizm kalemleri de bir önceki yıla göre daha iyi performans göstermeye devam etmiştir. 2017 yılı üçüncü çeyreğinde 483.108 olan toplam gelen yolcu sayısı, 2016 yılının aynı dönemine göre yüzde 7,5 oranında artmış ve son beş yılın ortalamalarının oldukça üzerinde gerçekleşmiştir.

2016 yılı ilk dokuz ayında 209,5 milyon TL fazla veren kamu maliyesi enflasyonda beklenenin üzerinde artış yaşanmasına bağlı olarak, 2017 yılının aynı döneminde 150 milyon TL bütçe fazlası vermiştir. 2016 ve 2017 yılları ilk dokuz aylık dönemde bütçe giderleri yüzde 24 oranında artış gösterirken, bütçe gelirlerindeki artış hızı yüzde 20'de kalmıştır.

2017 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla Dünya'daki seçilmiş ekonomilere ve KKTC ekonomisine dair güncel temel göstergelerin yer aldığı ve KKTC bankacılık sektörünün genel görünümünün ayrıntılı şekilde yansıtıldığı bu bültenin hazırlanmasında emeği geçen çalışanlarımıza teşekkür ederiz.

Saygılarımızla,

KKTC Merkez Bankası, 2017 / III

Adres

Bedreddin Demirel Caddesi,
Lefkoşa - KKTC

Yazışma Adresi

P.K. 857, Lefkoşa-KKTC

Telefon

0392 - 611 5000

Fax

0392 - 228 5240

0392 - 228 2131

World Wide Web Home Page

<http://www.mb.gov.ct.tr>

E-mail

ileti@kktcmerkezbankasi.org

Bu bültende yayımlanan istatistiki bilgilerin bir kısmı geçici verilerden derlenmiştir. Önceki bültenler ve/veya internet sitemizdekiler ile karşılaştırıldığında farklılıklar görmek mümkün olup, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla hazırlanan bu bülten kanıt gösterilmek suretiyle KKTC Merkez Bankası'ndan herhangi bir hak veya değişiklik talebinde bulunulamaz.

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Sadece, ticari amaçlı olmayan eğitim, araştırma vb. çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir.

II: KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AMB/ECB	Avrupa Merkez Bankası
BPP	Bankalararası Para Piyasası
BoE	İngiltere Merkez Bankası
DPÖ	Devlet Planlama Örgütü
DTÖ	Dünya Ticaret Örgütü
EA 19	Avro Bölgesi
EUROSTAT	Avrupa İstatistik Ofisi
ESA	Avrupa Hesaplar Sistemi
FED	ABD Merkez Bankası
FOMC	FED Açık Piyasa İşlemleri Komitesi
GSMH	Gayri Safi Milli Hâsıla
GSYH	Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla
IMF	Uluslararası Para Fonu
KGF	Kredi Garanti Fonu
KKTCMB/Banka	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme
MB	Merkez Bankası
MDC	Menkul Değerler Cüzdanı
MMK	Mevduat Munzam Karşılıkları
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
ONS	İngiltere Ulusal İstatistik Ofisi
OPEC	Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü
OVP	Orta Vadeli Program
PMI	Satın Alma Yöneticileri Endeksi
PPK	Para Politikası Kurulu
RAV	Risk Ağırlıklı Varlıklar
RG	Resmi Gazete
SYSR	Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TL/TP	Türk Lirası
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacaklar
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UBB	Uluslararası Bankacılık Birimi
UEA	Uluslararası Enerji Ajansı
YP	Yabancı Para
\$/Dolar	ABD doları
€	Euro, Avro
£	Sterlin, GBP

III: TANIMLAR

Brüt Krediler: Krediler + Tahsili Gecikmiş Alacaklar

Likit Aktifler: Nakit Değerler + MB'den Alacaklar + Bankalardan Alacaklar + BPP İşlemlerinden Alacaklar

İÇİNDEKİLER

I: ÖNSÖZ	i
II: KISALTMALAR	iv
III: TANIMLAR	iv
IV: TABLO LİSTESİ	vii
V: GRAFİK LİSTESİ	ix
1 ULUSLARARASI GELİŞMELER	1
1.1 Genel Görünüm ve Güncel Gelişmeler	1
1.2 Seçilmiş Ülkelerdeki Ekonomik ve Finansal Görünüm	1
1.2.1 Büyüme	1
1.2.2 Enflasyon	2
1.2.3 Politika Faizleri	3
1.2.4 Döviz Kurları	4
2 İSTİHDAM VE FİYATLAR	5
2.1 İstihdam	5
2.2 Enflasyon	6
3 DIŞ TİCARET VE TURİZM	9
3.1 İhracat ve İthalat Gelişmeleri	9
3.2 Turizm	11
4 BÜTÇE GELİŞMELERİ	13
4.1 2017 Yılı Üçüncü Çeyrek Sonuçları	13
4.2 Gelirler	13
4.3 Giderler	14
4.4 Bütçe Uygulama Sonuçları	15
4.5 Finansman Dengesi	16
5 PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER	17
5.1 Bankacılık Sektörünün Genel Görünümü	17
5.1.1 Finansal Derinleşme	17
5.1.2 Bankacılık Sektörünün Performans Rasyoları	17
5.1.3 Bankacılık Sektörünün Gelişimi	18
5.1.4 Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma	18
5.1.5 Banka, Şube ve Personel Sayısı	19
5.2 Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu	20
5.2.1 Aktif / Pasif Yapısındaki Gelişmeler	21
5.2.2 Likit Varlıklar	23
5.2.3 Krediler	24
5.2.4 Menkul Değerler Cüzdanı	26

5.2.5	Mevduat.....	27
5.2.6	Özkaynaklar.....	30
5.2.7	Para Arzı.....	31
5.3	Bankalararası Para Piyasası Genel Görünüm	32
5.4	Kredi Kartları Azami Faiz Oranları	35
5.5	Bankacılık Dışı Finans Sektörü	35
5.5.1	Uluslararası Bankacılık Birimleri.....	35
5.5.2	Sigorta Şirketleri.....	35
5.5.3	Kooperatifler.....	36
5.5.4	Döviz Büroları.....	36
6	<i>FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ</i>.....	37
6.1	Sermaye Yeterliliği.....	37
6.2	Tahsili Gecikmiş Alacaklar	38
EK A.	<i>EKONOMİK KARARLAR</i>.....	41
EK B.	<i>İSTATİSTİK TABLOLARI</i>.....	43
EK C.	<i>NOTLAR</i>	87

IV: TABLO LİSTESİ

Tablo 1.1: GSYH Tahminleri ve Gerçekleşmeler	1
Tablo 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Genel Görünüm (kişi)	5
Tablo 2.2: Aktif Münhal Kayıtlarının Genel Görünümü (kişi)	5
Tablo 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi (2015=100) Değişim Oranları (%)	8
Tablo 3.1: İhracat ve İthalat	9
Tablo 3.2: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (yüzde pay)	10
Tablo 3.3: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (yüzde pay)	11
Tablo 3.4: KKTC'ye Gelen Yolcu Sayısı	11
Tablo 4.1: Bütçe Dengesi (Milyon TL)	13
Tablo 4.2: Bütçe Gelirleri (Milyon TL)	13
Tablo 4.3: Bütçe Giderleri (Milyon TL)	14
Tablo 4.4: Bütçe Uygulama Sonuçları (Milyon TL)	15
Tablo 4.5: Finansman Dengesi (Milyon TL)	16
Tablo 5.1: Performans Rasyoları	17
Tablo 5.2: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma (%)	18
Tablo 5.3: Banka Sayısındaki Gelişmeler	19
Tablo 5.4: Şube ve Personel Sayılarının Gelişimi	19
Tablo 5.5: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)	20
Tablo 5.6: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Kalemlerinin Yapısal Yüzde Dağılımı (%)	21
Tablo 5.7: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)	22
Tablo 5.8: Likit Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)	23
Tablo 5.9: Kredilerin Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL)	24
Tablo 5.10: Banka Grupları İtibarıyla Brüt Kredilerin Gelişimi (Milyon TL)	25
Tablo 5.11: Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL)	27
Tablo 5.12: Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi (Milyon TL)	28
Tablo 5.13: Mevduatın Vade Dağılımı (%)	29
Tablo 5.14: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)	30
Tablo 5.15: Para Arzı Verileri (Milyon TL)	31
Tablo 5.16: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x1.000) ve Adedi	32
Tablo 5.17: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x 1.000)	33
Tablo 5.18: Ortalama Faiz Oranları (%)	34
Tablo 5.19: Kredi Kartları Azami Faiz Oranları (%)	35
Tablo 5.20: Uluslararası Bankacılık Birimleri Konsolide Bilançosu (Milyon \$)	35
Tablo 5.21: Sigorta Şirketleri Konsolide Bilançosu (Milyon TL)	36
Tablo 5.22: Kooperatifler Konsolide Bilançosu (Milyon TL)	36
Tablo 5.23: Döviz Büroları Konsolide Bilançosu (Milyon TL)	36
Tablo 6.1: Risk Ağırlıklı Varlıklar	37
Tablo 6.2: Banka Gruplarına Göre Seçilmiş Bazı Kalemlerin Gelişimi (Milyon TL)	39
Tablo 6.3: Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları	40
Tablo A.1: Ekonomik Kararlar - KKTC Merkez Bankası	41
Tablo A.2: Ekonomik Kararlar - KKTC Cumhuriyet Meclisi	42
Tablo B.1: KKTCMB Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)	44
Tablo B.2: KKTCMB Likit Varlıklar (TL)	45
Tablo B.3: KKTCMB Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullanılan Krediler (TL)	46
Tablo B.4: KKTCMB Nezdindeki Mevduat (TL)	47
Tablo B.5: KKTCMB Döviz Kurları	48
Tablo B.6: Çapraz Kurlar	49
Tablo B.7: KKTCMB Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları (%)	50
Tablo B.8: KKTCMB Tarafından Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları (%)	51

Tablo B.9: Reeskont Faiz Oranları (%).....	52
Tablo B.10: Yasal Karşılık Oranları (%).....	53
Tablo B.11: Karşılıksız Çekler.....	54
Tablo B.12: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL).....	55
Tablo B.13: Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)	56
Tablo B.14: Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	57
Tablo B.15: Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	58
Tablo B.16: Krediler - Vadelere Göre (Milyon TL).....	59
Tablo B.17: Krediler - Kamu Özel Ayırımı (Milyon TL).....	60
Tablo B.18: Kredi Büyüklükleri (Milyon TL)	61
Tablo B.19: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL).....	62
Tablo B.20: Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)	63
Tablo B.21: Kâr / Zarar Tablosu (Milyon TL)	64
Tablo B.22: Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	65
Tablo B.23: Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	65
Tablo B.24: Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	66
Tablo B.25: Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)	66
Tablo B.26: Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	67
Tablo B.27: Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	68
Tablo B.28: Para Arzı (Milyon TL).....	69
Tablo B.29: Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar	70
Tablo B.30: Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler	71
Tablo B.31: Gayri Safi Yurt İçi Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla, Milyon TL)	72
Tablo B.32: Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın Yüzde Dağılımı	73
Tablo B.33: Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla, Milyon TL)	74
Tablo B.34: Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%).....	74
Tablo B.35: Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla, Milyon TL)	75
Tablo B.36: Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla, TL)	75
Tablo B.37: Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla, TL).....	76
Tablo B.38: Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla, TL)	76
Tablo B.39: Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi).....	77
Tablo B.40: Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları)	77
Tablo B.41: Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim Oranları.....	78
Tablo B.42: KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları.....	79
Tablo B.43: Tüketici Fiyatları Endeksi (2015 = 100 Temel Yılı)	79
Tablo B.44: Asgari Ücret Gelişmeleri	80
Tablo B.45: Akaryakıt Perakende Satış Fiyatları	81
Tablo B.46: İstihdam Edilen Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hanehalkı İşgücü Anketlerine göre).....	82
Tablo B.47: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (ABD doları)	83
Tablo B.48: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (ABD doları)	84
Tablo B.49: KKTC'ye giriş yapan yolcuların limanlara göre dağılımı	85
Tablo B.50: Turistik Konaklama Tesislerinde Konaklayan Kişi Sayısı.....	86

V: GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1.1: Seçilmiş Ülkeler GSYH Büyüme Oranları.....	2
Grafik 1.2: Seçilmiş Ülkeler Enflasyon Oranları.....	3
Grafik 1.3: Seçilmiş Gelişmiş Ülkeler MB Faiz Oranları	4
Grafik 1.4: TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti	4
Grafik 1.5: Döviz Kurları Değişim Oranları (2 Ocak 2013 =100).....	4
Grafik 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Dönemsel Dağılım.....	5
Grafik 2.2: Başvurular - Münhaller - Yerleştirilenler	5
Grafik 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi (2015=100) Temel Yılı Verileri	6
Grafik 2.4: Bir Önceki Aya Göre Gerçekleşen Enflasyon Oranları	6
Grafik 2.5: Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Enflasyon Oranı.....	7
Grafik 2.6: Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Birikimli Enflasyon Oranı (TÜFE)	7
Grafik 2.7: 12 Aylık Birikimli Sektörel Enflasyon Oranları (%)	7
Grafik 3.1: İthalat ve İhracat.....	9
Grafik 3.2: Dış Ticaret Hacmi (ihracat + ithalat), Dengesi (ihracat - ithalat)	10
Grafik 3.3 2017 Yılında Gelen Yolcu Sayısının 2016 Yılıyla ve Son 5 Yıllık Ortalamalarla Karşılaştırılması	12
Grafik 3.4: Aylar İtibarıyla Yatak Doluluk Oranı (%).....	12
Grafik 3.5: Yatak Kapasitesi	12
Grafik 4.1: Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL).....	13
Grafik 4.2: Bütçe Gelirleri Dağılımı (Milyon TL).....	14
Grafik 4.3: Bütçe Giderleri Dağılımı (Milyon TL)	14
Grafik 4.4: Yerel Gelirlerin Bütçe Giderlerini Karşılama Oranı	16
Grafik 5.1: Finansal Derinleşme (%).....	17
Grafik 5.2: Bankacılık Sektörünün Gelişimi	18
Grafik 5.3: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi	19
Grafik 5.4: Bankacılık Sektörünün Aktifleri ve Çeyrek Dönemlik Gelişimleri (%)	21
Grafik 5.5: Banka Gruplarının Sektörün Aktif Toplamındaki Payları (%).....	22
Grafik 5.6: Likit Aktiflerin Çeyrek Dönemlere Göre Yüzde Değişimi	23
Grafik 5.7: Likit Aktiflerin Banka Gruplarına Göre Payları (%)	23
Grafik 5.8: Brüt Kredilerin Gelişimi ve Yüzde Değişim.....	24
Grafik 5.9: Bankacılık Sektörü Kredileri (Net) TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim	24
Grafik 5.10: Kredi Büyüklüklerinin Toplam Krediler İçindeki Payı (%)	25
Grafik 5.11: Kredilerde (Net) Vade Yapısı (Milyon TL).....	25
Grafik 5.12: Banka Gruplarına Göre Brüt Kredilerin Payları (%)	26
Grafik 5.13: Kredilerde Kamu ve Özel Sektör Dağılımı (Milyon TL)	26
Grafik 5.14: Menkul Değerler Cüzdanı Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim	26
Grafik 5.15: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler Cüzdanının Payları (%).....	27
Grafik 5.16: Mevduatın Gelişimi ve Yüzde Değişimi.....	28
Grafik 5.17: Mevduatın TP-YP Ayrımı ile Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi	28
Grafik 5.18: Mevduatlar, Brüt Krediler ve Fark	29
Grafik 5.19: Banka Grupları Bazında Mevduatın Kredilere (Brüt) Dönüşüm Oranı	29
Grafik 5.20: M2'nin Bileşenlerinin Payları.....	31
Grafik 5.21: M3'ün TP - YP Yüzde Dağılımı.....	32
Grafik 6.1: Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu.....	37
Grafik 6.2: Risk Ağırlıklı Varlıklar.....	37
Grafik 6.3: Toplam Özkaynaklar ve Toplam Aktiflerde Artış Oranları	38
Grafik 6.4: Bankacılık Sektörünün Özkaynaklarının Toplam Aktiflere Oranı.....	38
Grafik 6.5: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi	38
Grafik 6.6: Banka Gruplarına Göre Takipteki Alacakların Dağılımı	39
Grafik 6.7: TGA Dönüşüm Oranı ve Özel Karşılık/TGA	40

1 ULUSLARARASI GELİŞMELER

1.1 GENEL GÖRÜNÜM VE GÜNCEL GELİŞMELER

IMF'nin Ekim ayı Küresel Ekonomik Görünüm raporu ile küresel büyümenin 2016 yılında yüzde 3,2 olduğu 2017 ve 2018 yılı büyüme tahminlerinin de sırasıyla yüzde 3,6 ve yüzde 3,7'ye yükseldiği açıklanmıştır. Ayrıca ilgili raporda Dünyada 2018 yılında yaşanan belirsizlik ve sıkıntılara rağmen tüm ülke gruplarında ekonomik faaliyetin artacağı tahmin edilmektedir. 2017 yılı Nisan ayında yayımlanan IMF'nin Küresel Ekonomik Görünüm raporuna göre yüzde 2 seviyesinde tahmin edilen 2017 yılı gelişmiş ülkeler büyüme tahmini son raporda revize edilmiş ve yüzde 2,2'ye yükseltilmiştir. 2016 yılının son çeyreğinde bu tahmin yüzde 1,7 seviyesinde idi.

IMF'nin raporunda gelişmekte olan ekonomilerde 2016 yılında yüzde 4,3 olan ekonomik büyümenin 2017'de yüzde 4,6'ya ve 2018'de ise yüzde 4,9'a yükseleceği tahmin edilmektedir. 2017 yılının üçüncü çeyreğinde Dünya genelindeki ekonomik büyüme trendi devam etmiştir. Hem gelişmiş, hem de gelişmekte olan ülkelerde bu dönemde, büyüme oranı bir önceki çeyreğe göre artmıştır. Avro bölgesi, ABD, Japonya ve Kanada büyüme sürecinde en önemli katkıları yapan ülkeler olmuştur. Öte yandan, Birleşik Krallık ekonomik faaliyetleri bakımından ılımlı bir düşüş yaşamıştır. Gelişmekte olan ülkelerin büyüme oranlarına bakıldığında, Brezilya'da hafif bir artış yaşanırken, Rusya'daki büyüme oranı önceki çeyreğe kıyasla belirgin bir artış göstermiştir.

2017 yılının üçüncü çeyreğine bakıldığında, gelişmekte olan ülkelerin Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), sanayi sektöründe bir artışa, hizmet sektöründe ise bir önceki çeyreğe göre hafif bir düşüşe işaret etmektedir. Doğu Avrupa ülkelerinin Satın Alma Yöneticileri Endeksi'nde yaşanan düşüş nedeniyle büyüme hızı bir önceki çeyreğe göre yavaşlamıştır. Buna karşılık, Latin Amerika ülkelerinin Satın Alma Yöneticileri Endeksi'nin endüstriyel üretimi, bölgenin durgunluğun tamamen dışında olduğunu ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, 2017 yılı üçüncü çeyreğinde de küresel ekonomik aktivitenin ikinci çeyrekte olduğu gibi güçlü bir performans sergileyerek artacağı öngörülmektedir.

Tablo 1.1: GSYH Tahminleri ve Gerçekleşmeler

Küresel GSYH Büyüme Tahminleri						
	2016 ¹	2016	2017 ¹	2017 ²	2018 ¹	2018 ²
IMF	3,4	3,1	3,5	3,6	3,8	3,7
Dünya Bankası	2,9	2,3	2,7	2,7	2,9	2,8
OECD	3	3,0	3,3	3,5	3,1	3,7

Kaynak: OECD, Dünya Bankası, IMF

¹ Kuruluşların o yıla ait ilk tahminleridir.

² Kuruluşların o yıla ait son tahminleridir.

1.2 SEÇİLMİŞ ÜLKELERDEKİ EKONOMİK VE FİNANSAL GÖRÜNÜM

1.2.1 BÜYÜME

ABD ekonomisi, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde, 2015 yılının ilk çeyreğinden bu yana kaydedilen en yüksek oran olan yüzde 3,1'in biraz altında, yüzde 3 oranında büyümüştür. Harvey ve Irma kasırgaları sebebiyle oluşan belirsizliğe rağmen, ortaya çıkan rakamlar yüzde 2,5 oranındaki piyasa tahminlerin üstünde gerçekleşmiştir. Kasırgalar, Ağustos ayında gelirleri ve perakende satışları geriletmiş, üçüncü çeyrekte tüketici harcamalarında azalma gerçekleşmesine neden olmuştur. ABD ekonomisinin üçte ikisinden fazlasını oluşturan tüketici harcamalarındaki büyüme, ikinci çeyrekte yüzde 3,3 iken üçüncü çeyrekte yüzde 2,4'e gerilemiştir. Ayrıca, üçüncü çeyrekte ihracat oranları yüzde 2,3 oranında artarken, ithalatta yüzde 0,8 oranında bir gerileme olmuştur.

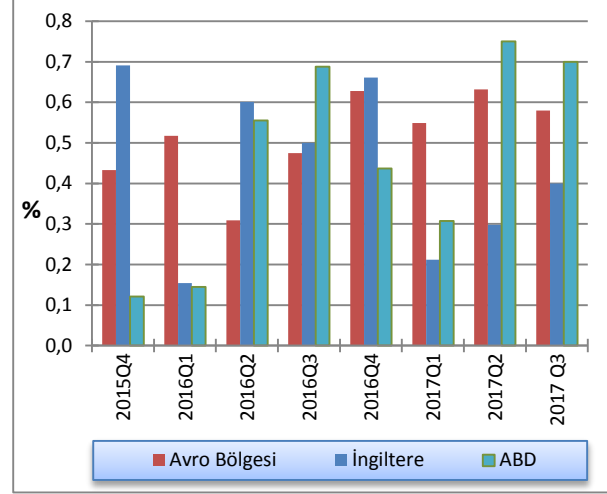
İngiltere ekonomisi üçüncü çeyrekte şaşırtıcı bir büyüme göstermiş ve bir sonraki ay ise faiz oranlarını yükseltmesi için İngiltere Merkez Bankası üzerindeki baskıyı artırmıştır. Ulusal İstatistik Bürosu'nun bu yıl Temmuz - Eylül dönemi için ilk tahminine göre, GSYİH yüzde 0,4 oranında artmıştır. Bu artış, 2017 yılının ilk ve ikinci çeyreğinde yüzde 0,3 olarak yapılan tahminlerin üzerinde gerçekleşmiştir. Gerçekleşen büyüme, hizmet ve imalat sanayinin büyümesinin katkısıyla gerçekleşirken, inşaat sektöründe düşüşler yaşanmıştır. Yine de, İngiltere ekonomisi, GSYİH'nın yüzde 0,6 oranında arttığı 2016 yılının son çeyreğinde görülen seviyeye geri dönmüştür. 2016 yılının üçüncü çeyreğine kıyasla, GSYİH 2017 yılı üçüncü çeyrekte yüzde 1,5 oranında büyümüştür.

EUROSTAT'tan elde edilen verilere göre, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde Avro bölgesi (EA19) ve AB'de bir

önceki döneme kıyasla, mevsimsellikten arındırılmış GSYH oranında yüzde 0,6 seviyesinde artış gerçekleşmiştir. Ayrıca, her iki bölgenin GSYH oranlarında yüzde 0,7 seviyesinde büyüme gerçekleşmiştir. 2017 yılı üçüncü çeyreğinde mevsimsellikten arındırılmış GSYH, EA19'da geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 2,3 seviyesinden yüzde 2,5 seviyesine, AB'de ise yüzde 2,4 seviyesinden yüzde 2,5 seviyesine ulaşmıştır. Eylül 2016 yılında işsizlik oranı yüzde 9,9, Ağustos 2017 yılında 8,9 seviyesinde seyrederken Eylül 2017 yılında bu oran yüzde 8,9 seviyesine ulaşmıştır. Yukarıda belirtilen veriler göz önünde bulundurulduğu zaman, EA 19 'da ekonomiye ilişkin iyileşme sinyallerinin devam ettiği görülmektedir.

Türkiye ekonomik büyümesi ile ilgili, 2017 yılının üçüncü çeyreğine ait, kesin veriler yayınlanmış olmasa da, elde edinilen göstergeler doğrultusunda sanayi üretimine dayalı ekonomik aktivitede ivme olumlu seyrini artırmıştır. Temmuz ayında baz etkisinin yardımıyla beraber, yıllık bazda sanayi üretimi yüzde 14,5 oranında artış göstermiştir. Ağustos ayında ise bu oran yüzde 5,2 seviyesinde gerçekleşmiştir. Ortaya çıkan göstergeler ışığında, yılın üçüncü çeyreğinde Türk ekonomisine ilişkin büyüme beklentisi yükselmiştir. Eylül ayına ait öncü göstergeler göz önünde bulundurulduğunda, imalat sanayi PMI endeksinin güçlü seyrini sürdürmekle beraber, hafif gerileme yaşadığını, mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksinde ise hafif ilerleme olduğu görülmüştür. Kredi artış oranında normalleşme süreci devam ederken, Eylül ayında ihracatta bir miktar gerileme gözlenmiştir.

Grafik 1.1: Seçilmiş Ülkeler GSYH Büyüme Oranları

Kaynak: OECD

1.2.2 ENFLASYON

2017 yılı ikinci çeyreğinde üçüncü çeyreğe kıyasla büyüme hızı her ne kadar sınırlı olsa da, gelişmiş ülkelerdeki ekonomik iyileşmeler ve küresel ticaret hacminin potansiyel artışı pozitif sinyaller vermiştir. Birinci çeyrek içinde emtia fiyatlarında artış yaşanmasına rağmen, küresel enflasyon ılımlı seyrini sürdürmüştür. Eylül ayında FED'in bilançosunu normalleştirme yönündeki ısrarcı tavırları, gelişmiş ülkelerde sınırlı olsa da piyasa hareketliliğinde ve tahvil getirilerinde artışlara sebep olmuştur.

Eylül ayında Avro Bölgesi yıllık enflasyon oranı yüzde 1,5 seviyesine ulaşmıştır. Enflasyondaki bu yükseliş ekonomideki iyileşmenin tahvil alım programının azaltılması için yeterli olup olmadığına yönelik soru işaretlerini de beraberinde getirmiştir. 2017 Eylül ayı itibarıyla enflasyon rakamlarındaki en büyük artış enerji kaleminde yüzde 3,9, alkol ve sigara kaleminde yüzde 1,9 ve hizmetler kaleminde yüzde 1,5 olarak görülmüştür. 2017 yılı üçüncü çeyreğinde, ABD'de tüketici fiyatları yüzde 2,3 olan beklenti oranının biraz altında yüzde 2,2 seviyesinde gerçekleşmiştir. ABD'de yaşanan kasırga felaketlerinden dolayı enerji fiyatlarında yaşanan artışlar da enflasyondaki yükselişe katkıda bulunmuştur.

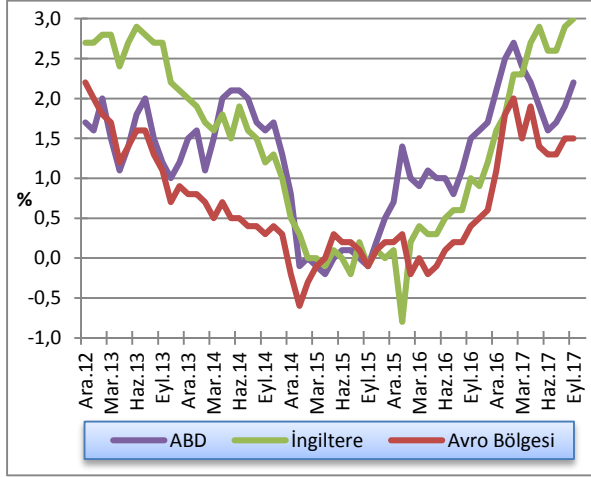
TÜİK verilere göre, 2017 yılı üçüncü çeyrekte, ikinci çeyreğe göre yıllık enflasyon oranı 0,3 puan artarak yüzde 11,20 seviyesine ulaşmıştır. Türk Lirasının değer kaybına bağlı olarak ithal mallardaki fiyat artışı enflasyonun yükselmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Türk Lirası bazında ithalat fiyatları sınırlı olsa da artış gösterirken, üretici fiyatlarında da hafif bir artış gözlenmiştir. Sonuç olarak, üretici fiyatlarındaki

artıştan dolayı tüketici fiyatları üzerindeki baskı, güçlü seyrini korumaya devam etmiştir. Ayrıca, ekonomik aktivitedeki güçlü ilerlemenin, talep koşullarının desteklemesiyle beraber, enflasyon oranının bir süre daha yüksek düzeyini koruyacağı değerlendirilmektedir.

Ulusal İstatistik Bürosu verilerine göre (ONS), Eylül ayında, Birleşik Krallık'ta tüketici fiyatlarında enflasyon oranı Ağustos ayına kıyasla 0,1 puan artışla 2012 Mart ayından itibaren gelinen en yüksek seviye olan yüzde 3,0'a ulaşmıştır.

Grafik 1.2: Seçilmiş Ülkeler Enflasyon Oranları

Kaynak: OPEC

1.2.3 POLİTİKA FAİZLERİ

ABD ile Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti arasında yaşanan gerilim, 2017 yılı üçüncü çeyrek döneminde de etkisini göstermiş ve piyasalar üzerinde zaman zaman baskıya neden olmuştur. FED'in Mart ayındaki toplantısında belirtmiş olduğu bilanço küçültme kararı Eylül ayı toplantısında yine gündeme gelmiş ve Ekim ayında küçültmeye başlanacağı vurgulanmıştır.

FED'in böyle bir politika değişikliğine gitmesi durumunda küresel likidite koşullarının ciddi anlamda sıkılaşacağı ve başta gelişmekte olan piyasalar olmak üzere, piyasalarda satış dalgası oluşturabileceği değerlendirilmektedir.

FED'in, Eylül ayı içerisinde yaklaşık iki gün süren toplantıları sonucunda, faizlerde herhangi bir değişikliğe gidilmezken, FOMC üyelerinin oy birliği ile faiz oranlarını 1,00 ile 1,25 arasında tutma kararı alınmıştır. Bilanço küçültmeye Ekim ayından itibaren başlanacağı bilgisini veren FED'in ardından, dolar/TL 3,5175 ile son bir ayın en yüksek seviyesini görmüştür.

FOMC'nin ekonomiye dayalı olarak çizdiği projeksiyonlara bakıldığında, 2017 yılı sonunda faiz oranına ilişkin tahmini yüzde 1,4, 2018 yılı için yüzde 2,1 ve 2019 yılı için yüzde 2,9 olarak belirlenmiştir. Buna karşın uzun vadeli faiz oranlarındaki beklentiler yüzde 3,0 seviyesinden yüzde 2,8 seviyesine düşmüştür. 2017 yılı için, FOMC işsizlik oranı tahminini yüzde 4,3, 2018 ve 2019 yılları için yüzde 4,1 olarak belirlemiştir. FED'in Eylül ayındaki toplantısında, işsizlik seviyesinin düşük olması, yatırımlardaki artışın devam etmesi ve ekonomide gözlenen ılımlı ancak istikrarlı büyüme performansının sergilenmesi konularına özellikle vurgu yapılmıştır.

ECB para politikasında herhangi bir değişikliğe gitmezken, gerektiği takdirde tahvil alımlarının artırılabilirliğini vurgulamıştır. ECB'nin 2017 yılı enflasyon tahmini yüzde 1,5 seviyesinde bırakılırken, 2018 ve 2019 yıllarına ilişkin olarak tahminlerinde 0,1'er puan azaltmaya gidilmiştir. 2017 yılına ait büyüme oranı yüzde 2,2 seviyesine çıkartılırken, 2018 ve 2019 yıllarına ait büyüme beklentileri ise sırasıyla yüzde 1,8 ve yüzde 1,7 olmuştur.

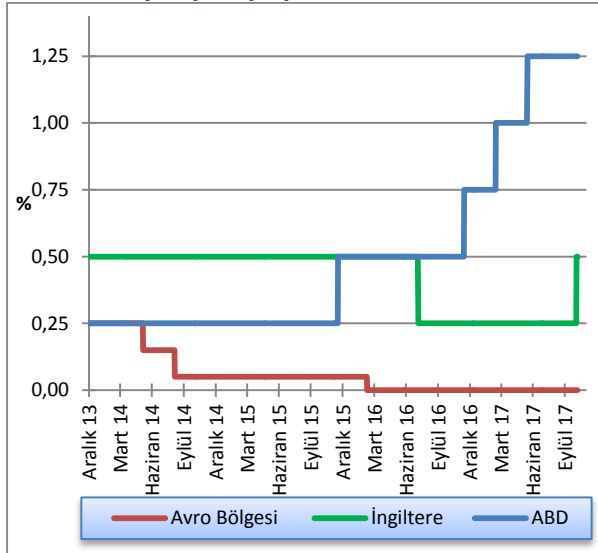
2017 yılı üçüncü çeyreğinde İngiltere Merkez Bankası 10 yıl gibi uzun bir sürenin ardından ilk kez faiz artırımını yapmış ve faiz oranlarını yüzde 0,25'ten yüzde 0,50'ye yükseltmiştir. Toplantı sonrasında varlık alımı hedefinde herhangi bir değişikliğe gidilemezken, 435 milyar sterlin seviyesinde bırakıldığı vurgulanmıştır. İngiltere Merkez Bankası'ndan yapılan açıklamaya istinaden büyüme beklentisi yüzde 1,7'den yüzde 1,6'ya düşerken, 2019'da ise bu seviye yüzde 1,7'de bırakılmıştır.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu (PPK), 2017 Ekim ayında yapılan toplantısında faiz oranlarında herhangi bir değişikliğe gitmemiş ve marjinal fonlama oranını yüzde 9,25, merkez bankası borçlanma faiz oranını yüzde 7,25 ve bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını yüzde 8 olarak sabit bırakmıştır. Ayrıca, Geç Likidite Penceresi uygulaması çerçevesinde, Bankalararası Para Piyasası'nda saat 16.00-17.00 arası gecelik vadede uygulanan Merkez Bankası borç verme faiz oranını yüzde 12,25 olarak açıklamış ve değişikliğe gitmemiştir. PPK ayrıca orta vadeli tahminleri değerlendirmiştir. Buna göre, 2017 yıl sonu enflasyon tahmini yüzde 9,8, 2018 yılı için yüzde 7'ye indirildikten sonra orta vadede enflasyona yüzde 5 düzeyinde istikrar kazandırılması beklenilmektedir.

TCMB ortalama fonlama maliyetinde 2017 yılı ilk çeyreğinden üçüncü çeyreğine kadar çok büyük değişiklikler görülmemiş, Ekim ayı sonu itibarıyla 11,97 seviyesinde seyretmiştir.

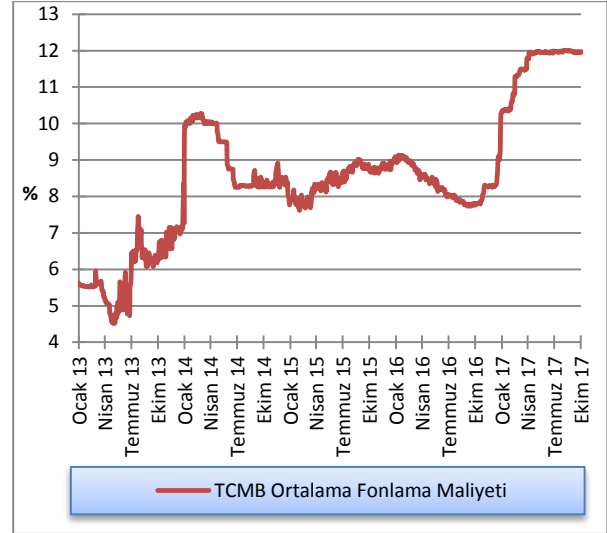
Türkiye ekonomisinde üçüncü çeyrekte açıklanan veriler doğrultusunda, iktisadi faaliyetin güçlü seyrinin devam ettiği gözlenmektedir. Temmuz-Ağustos dönemi sanayi üretimi ve Eylül ayına ait anket göstergeleri ikinci çeyreğe kıyasla sanayi sektörü faaliyetinin bir miktar yavaşlamakla beraber kuvvetli seyrettiğini belirtmektedir. Buna istinaden büyümenin sektörel yayılımının fazlaşmasıyla hizmet ve ticaret sektörlerine ait göstergeler de güçlü bir ilerleme sinyali vermiş olup, turizm alanındaki toparlanma da iktisadi faaliyeti desteklemiştir.

Grafik 1.3: Seçilmiş Gelişmiş Ülkeler MB Faiz Oranları

Kaynak: FED, ECB, BoE

Grafik 1.4: TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti

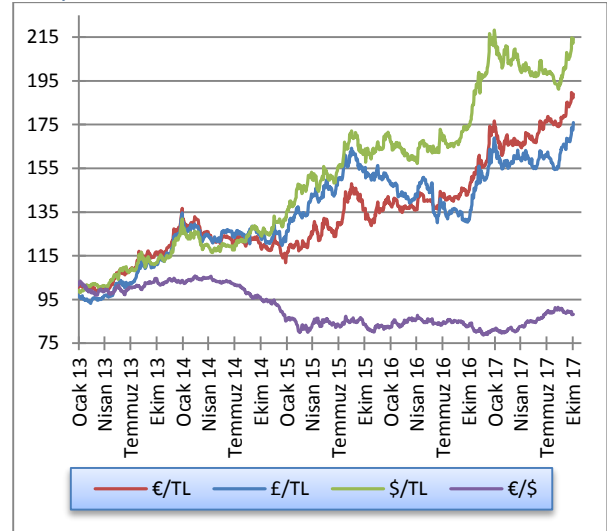

Kaynak: TCMB

1.2.4 DÖVİZ KURLARI

Önceki yılın aynı dönemine kıyasla 2017 yılı Eylül ayı itibarıyla Türk Lirasının diğer para birimleri karşısında önemli bir değer kaybı yaşadığı görülmektedir. 2016 Eylül ayında ortalama sterlin kuru 3,88.-TL iken bir yıl içerisinde bu değer yüzde 19,3 artış göstermiş ve 4,63.-TL seviyesine ulaşmıştır. Aynı dönemler içinde TL, ABD doları karşısında yüzde 17 değer kaybetmiş ve 2017 yılının Eylül ayı ortalaması 3,47.-TL seviyesinde olmuştur.

Grafik 1.5: Döviz Kurları Değişim Oranları (2 Ocak 2013 =100)

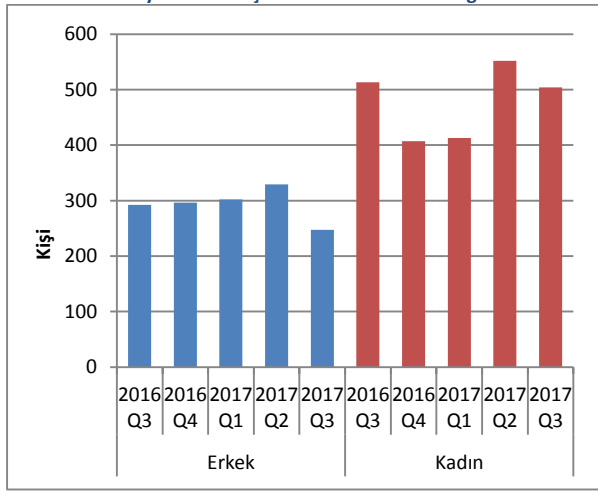
Kaynak: KKTÇMB

2 İSTİHDAM VE FİYATLAR

2.1 İSTİHDAM

KKTC Çalışma Dairesi Müdürlüğü tarafından hazırlanan işsizlik verilerine göre; 2016 yılı üçüncü çeyreği sonunda 805 kişi olan kayıtlı işsiz sayısı, 2017 yılının Eylül ayı sonu itibarıyla 751 kişiye gerilemiştir. Bu yılın Eylül ayı işsizlik verileri cinsiyet kompozisyonuna göre incelendiğinde, aktif kayıtlı işsizlerin yaklaşık yüzde 33'ünün erkeklerden, yüzde 67'sinin ise kadınlardan oluştuğu görülmektedir.

Grafik 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Dönemsel Dağılım

Kaynak: Çalışma Dairesi

2017 yılının ikinci çeyreğinde iş isteğiyle bekleyen kişi sayısı 878 iken, 2017 yılı üçüncü çeyreğinde iş isteğiyle yeni müracaat eden kişi sayısı 1.224 olmuştur. 2017 yılı üçüncü çeyreğinde kayıttan düşen ve işe yerleştirilen toplam 1.354 kişi dikkate alındığında bu dönem sonunda iş isteğiyle bekleyenlerin sayısı 748 olmuştur.

Tablo 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Genel Görünüm (kişi)

	2016 Q3	2016 Q4	2017 Q1	2017 Q2	2017 Q3
Bir önceki dönem sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	1,039	802	700	712	878
Dönem içinde iş isteğiyle başvuranlar	1,313	1,218	1,158	1,509	1,224
Dönem içinde işe yerleştirilenler	581	570	474	727	546
Dönem içinde kayıttan düşenler	969	750	672	616	808
Dönem sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	802	700	712	878	748

Kaynak: Çalışma Dairesi

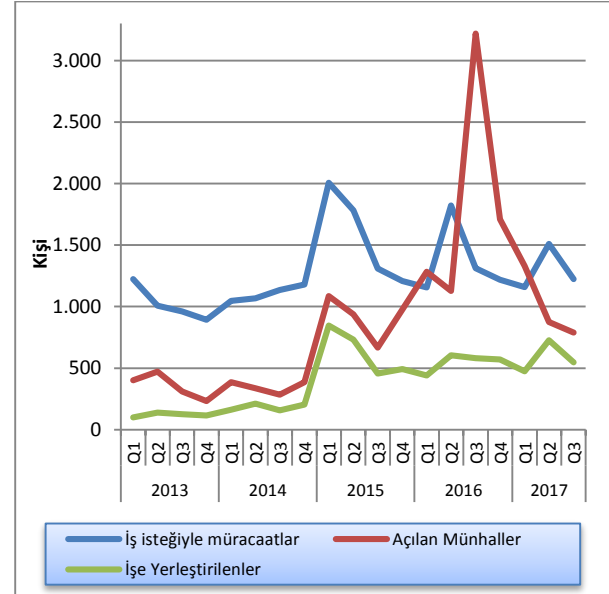
Aktif münhal kayıtları incelendiğinde, 2017 ikinci çeyrek sonu itibarıyla toplam 807 iş münhalinin 2017 üçüncü çeyreğine aktarıldığı, üçüncü çeyrekte ise toplam 790 yeni münhal açıldığı görülmektedir. 546 adet doldurulan ve 33 adet iptal edilen münhal neticesinde, 2017 üçüncü çeyrek sonu itibarıyla toplam 1.018 münhal ertesi döneme devredilmiştir.

Tablo 2.2: Aktif Münhal Kayıtlarının Genel Görünümü (kişi)

	2016 Q3	2016 Q4	2017 Q1	2017 Q2	2017 Q3
Geçen dönemden devreden iş münhalleri	258	164	109	693	807
Dönem içinde alınan iş münhalleri	3,218	1,709	1,329	874	790
Dönem içinde doldurulan iş münhalleri	581	570	474	727	546
Dönem içinde iptal edilen iş münhalleri	2,731	1,194	271	33	33
Ertesi döneme devreden iş münhalleri	164	109	693	807	1,018

Kaynak: Çalışma Dairesi

Grafik 2.2: Başvurular - Münhaller - Yerleştirilenler

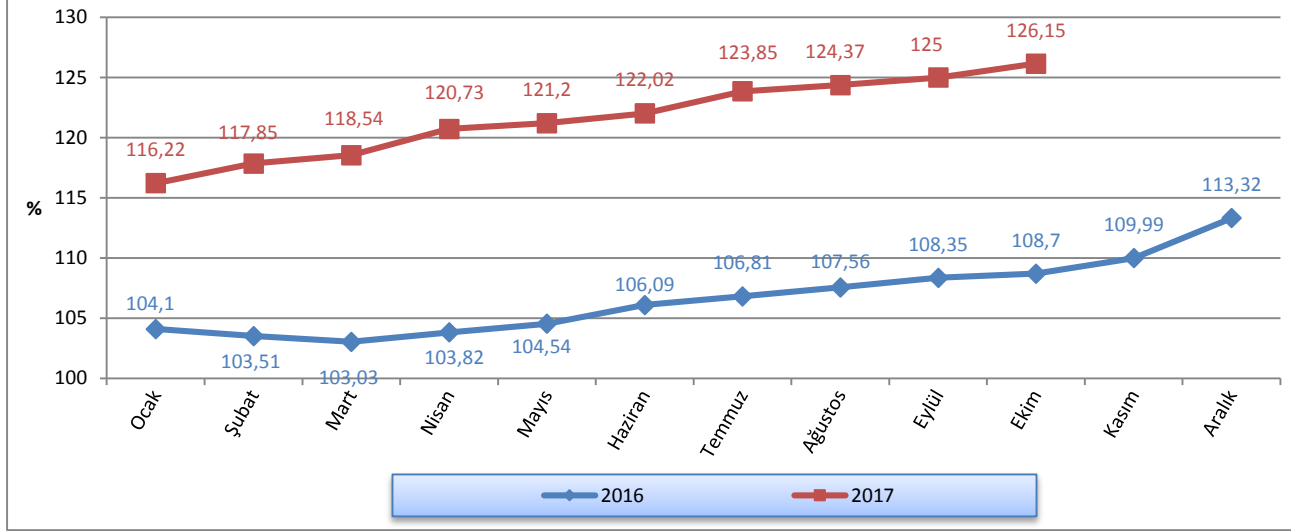
Kaynak: Çalışma Dairesi

2.2 ENFLASYON

2016 Yılı Ocak ayından bu yana gerçekleşen TÜFE değişimlerinin verildiği Grafik 2.3'deki değerler 2015 fiyatları (2015=100) baz alınarak hazırlanmıştır ve 100

endeksinin üzerindeki değerler 2015'e kıyasla gerçekleşen fiyat artışlarını ifade etmektedir.

Grafik 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi (2015=100) Temel Yılı Verileri

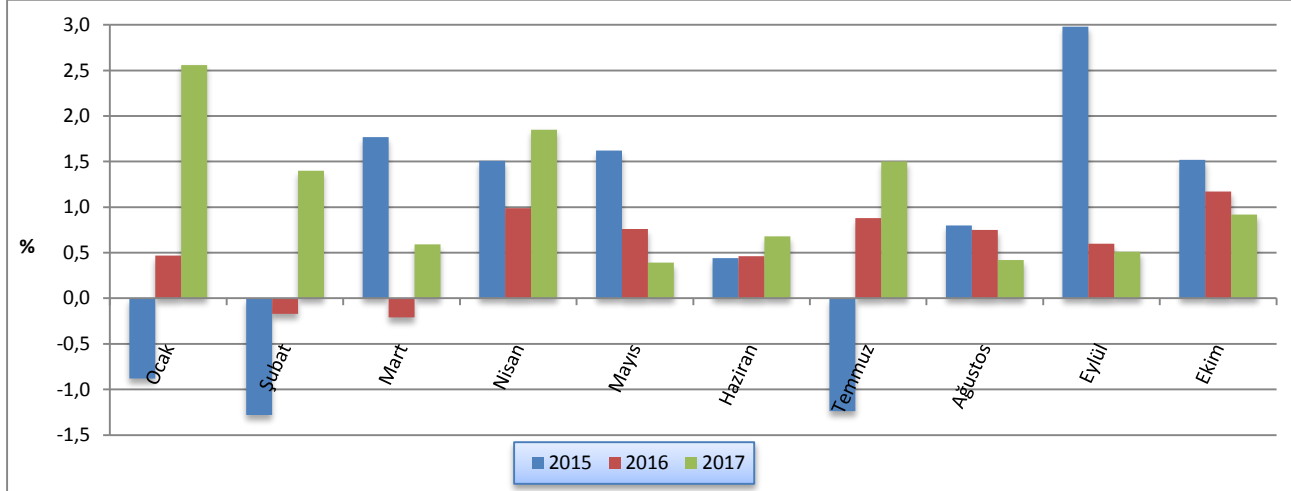

Kaynak: DPÖ

2017 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki aya göre gerçekleşen enflasyon oranları, 2016 yılının aynı dönemleri ile kıyaslandığında; 2016 yılının Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında sırasıyla yüzde 0,88, yüzde

0,75 ve yüzde 0,60 olan oranları, 2017 yılının aynı aylarında sırasıyla yüzde 1,50 yüzde 0,42 ve yüzde 0,51 olarak gerçekleşmiştir.

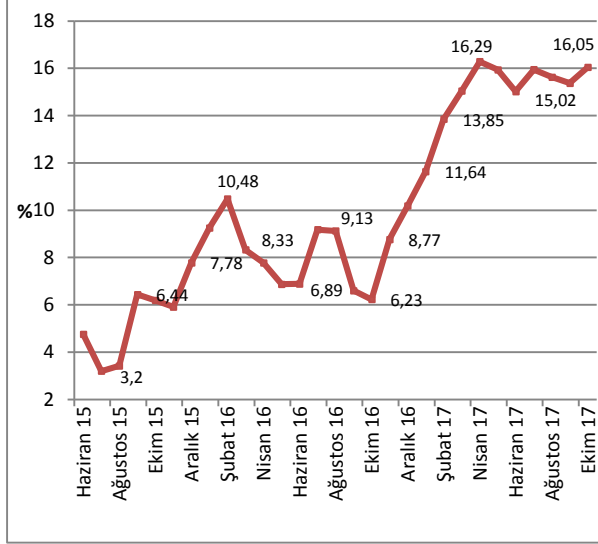
Grafik 2.4: Bir Önceki Aya Göre Gerçekleşen Enflasyon Oranları

Kaynak: DPÖ

2016 yılı Mart ayında yüzde 8,33, Haziran ayında yüzde 6,89, Eylül ayında yüzde 6,6 ve Aralık ayında yüzde 10,19 olan yıllık enflasyon oranı, 2017 yılı Mart ayında yüzde 15,05, Haziran ayında yüzde 15,02, Eylül ayında ise yüzde 15,37 seviyesinde gerçekleşmiştir.

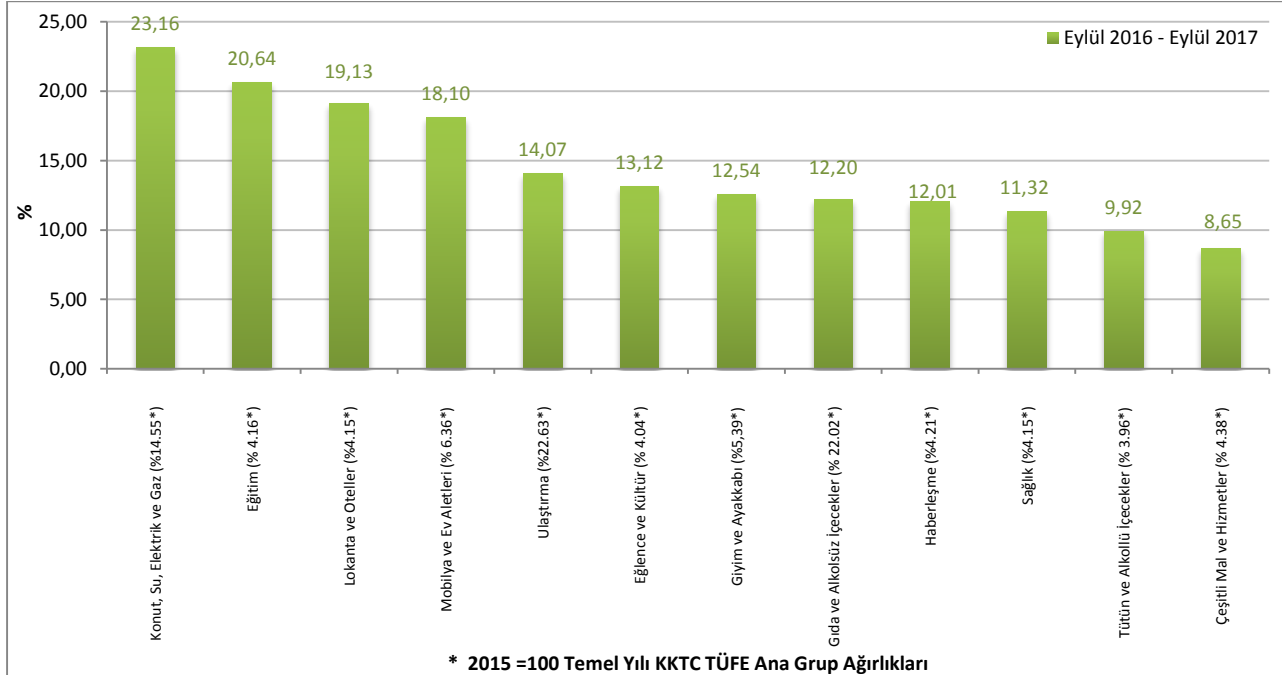
Grafik 2.5: Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Enflasyon Oranı

Kaynak: DPÖ

2017 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın Aralık ayına göre gerçekleşen enflasyon oranları, 2016 yılının son çeyreğinde başlayan hızlı yükseliş trendine devam etmiştir. 2016 yılı ilk dokuz ayında yüzde 4,63 olan enflasyon oranı son üç ayda yaşadığı hızlı artışın ardından 2016 yıl sonu itibarıyla yüzde 10,19 seviyesine ulaşmıştır. 2017 yılının ilk dokuz ayında da artış devam etmiş ve ilk dokuz ayda enflasyon oranı yüzde 10,31

Grafik 2.7: 12 Aylık Birikimli Sektörel Enflasyon Oranları (%)

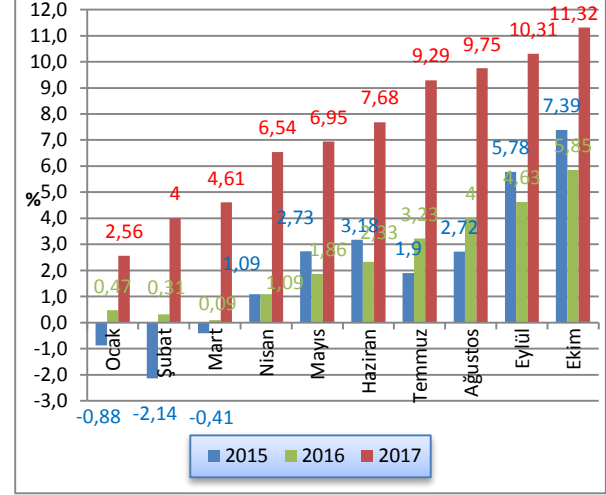

* 2015 =100 Temel Yılı KKTC TÜFE Ana Grup Ağırlıkları

Kaynak: DPÖ

seviyesine ulaşmıştır. 2015 ve 2016 yıllarında ilk dokuz ayda enflasyon oranları sırasıyla yüzde 5,78 ve yüzde 4,63 seviyesinde gerçekleşmişti. 2017 yılı Ekim ayı itibarıyla on aylık enflasyon, yüzde 11,32 seviyesine ulaşmıştır.

Grafik 2.6: Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Birikimli Enflasyon Oranı (TÜFE)

Kaynak: DPÖ

2017 yılı Eylül ayı sonunda fiyat artışının en yüksek olduğu sektörler sırasıyla, yüzde 23,16 ile konut, su, elektrik ve gaz, yüzde 20,64 ile eğitim ve yüzde 19,13 ile lokanta ve oteller kalemleridir. 2017 yılı Eylül sonu itibarıyla en düşük fiyat artışı ise yüzde 8,65 ile çeşitli mal ve hizmetler kaleminde gerçekleşmiştir.

2015, 2016 ve 2017 yıllarına ait Tüketici Fiyat Endeksi değişim oranları aylık, bir önceki yılsonuna kıyasla ve yıllık olarak Tablo 2.3'te verilmektedir.

Tablo 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi (2015=100) Değişim Oranları (%)

	Aylar	Aylık	Bir Önceki Yılsonuna Göre	Bir Önceki Yılın Aynı Dönemine Göre
2015	Ocak	-0,88	-0,88	3,39
	Şubat	-1,28	-2,14	-0,21
	Mart	1,77	-0,41	0,98
	Nisan	1,51	1,09	2,15
	Mayıs	1,62	2,73	4,62
	Haziran	0,44	3,18	4,76
	Temmuz	-1,24	1,90	3,20
	Ağustos	0,8	2,72	3,42
	Eylül	2,98	5,78	6,44
	Ekim	1,52	7,39	6,19
	Kasım	-0,94	6,38	5,91
	Aralık	1,31	7,78	7,78
2016	Ocak	0,47	0,47	9,25
	Şubat	-0,17	0,31	10,48
	Mart	-0,21	0,09	8,33
	Nisan	0,99	1,09	7,78
	Mayıs	0,76	1,86	6,87
	Haziran	0,46	2,33	6,89
	Temmuz	0,88	3,23	9,18
	Ağustos	0,75	4,00	9,13
	Eylül	0,60	4,63	6,60
	Ekim	1,17	5,85	6,23
	Kasım	1,43	7,36	8,77
	Aralık	2,64	10,19	10,19
2017	Ocak	2,56	2,56	11,64
	Şubat	1,40	4,00	13,85
	Mart	0,59	4,61	15,05
	Nisan	1,85	6,54	16,29
	Mayıs	0,39	6,95	15,94
	Haziran	0,68	7,68	15,02
	Temmuz	1,50	9,29	15,95
	Ağustos	0,42	9,75	15,63
	Eylül	0,51	10,31	15,37
	Ekim	0,92	11,32	16,05

Kaynak: DPÖ

3 DIŞ TİCARET VE TURİZM

(KKTC Ticaret Dairesi tarafından hazırlanan ihracat-ithalat verileri temin edilemediğinden, güncelleme yapılamamıştır).

3.1 İHRACAT VE İTHALAT GELİŞMELERİ

Ticaret Dairesi tarafından açıklanan ihracat ve ithalat verilerine göre KKTC'nin 2017 yılı Temmuz ve Ağustos aylarında ihracat 15,2 milyon, Temmuz ayındaki ithalat

ise 127,4 milyon ABD dolarıdır. Bir önceki yılın aynı dönemlerine göre 2017 yılı Temmuz ve Ağustos aylarında ihracat yüzde 19,53, Temmuz ayında ithalat ise yüzde 1,05 oranında artmıştır.

Tablo 3.1: İhracat ve İthalat

	İhracat (ABD doları)			İthalat (ABD doları)		
	2016	2017	Yüzde Değişim	2016	2017	Yüzde Değişim
Ocak	7.576.892	7.576.748	-0,002	84.312.549	109.947.250	30,40
Şubat	11.374.335	11.353.943	-0,18	103.417.745	125.851.865	21,69
Mart	11.349.344	13.489.437	18,86	123.345.410	144.367.102	17,04
I. Çeyrek	30.300.571	32.420.128	6,59	311.075.704	380.166.217	22,21
Nisan	13.519.193	10.928.229	-19,17	130.399.249	130.035.344	-0,28
Mayıs	11.066.525	9.359.598	-15,42	127.426.906	143.735.359	12,8
Haziran	9.034.438	7.184.406	-20,48	126.392.626	123.819.671	-2,04
II. Çeyrek	33.620.156	27.472.233	-18,29	384.218.781	397.590.374	0,03
Temmuz	5.444.101	8.483.461	55,83	126.076.307	127.397.176	1,05
Ağustos	7.290.110	6.738.863	-7,56			
III. Çeyrek						
(Temmuz+Ağustos)	12.734.211	15.222.324	19,53	126.076.307*	127.397.176*	1,05*
* (Temmuz)						
Yıl Toplamı						
(Ocak - Ağustos)	76.654.938	75.114.685	-2,00	821.370.792**	905.153.767**	10,20**
** (Ocak - Temmuz)						

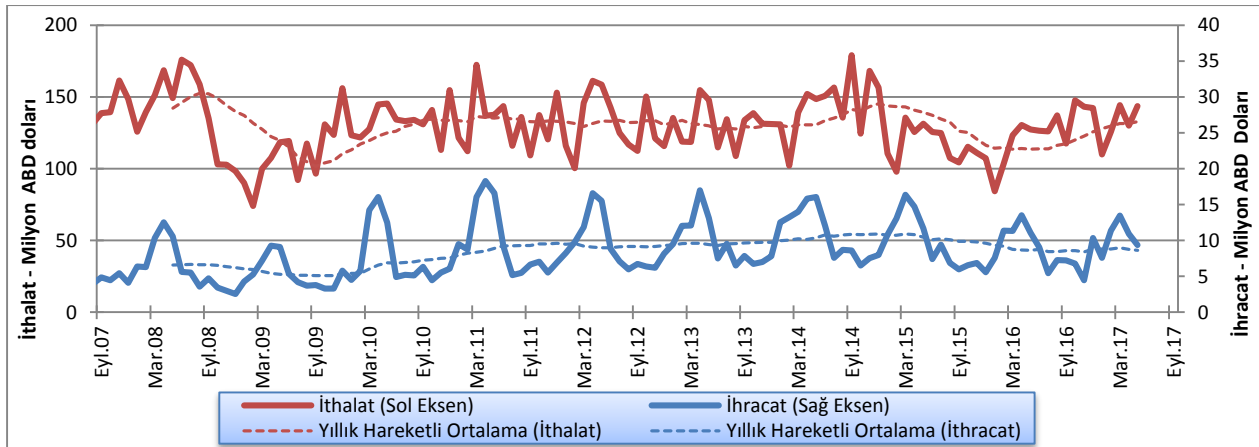
Not: 1) Kıbrıs Rum kesimine yapılan ihracat dâhil değildir.
2) Hidrokarbon ithalatı dâhil değildir.
3) 2016 ithalat ve ihracat rakamları geçici rakamlardır.

Kaynak: Ticaret Dairesi

KKTC'nin ihracat ve ithalatının Eylül 2007 ve Eylül 2017 dönemleri arasındaki 10 yıllık seyri incelendiği zaman, her yılın ilk yarısında artan ihracat hacminin, ikinci altı ayda düştüğü görülmektedir. Buna karşılık ihracat yıllık hareketli ortalaması 2010 – 2014 arası dönemde istikrarlı bir artış eğilimi sergilemiş, 2015 yılı Mayıs ayı sonrası dönemde ise düşüşe geçmiştir. Ayrıca ihracat hacminin volatilitesi ile ihracatın zirve ve dip yaptığı dönemler arasındaki fark yavaş da olsa azalmaktadır.

İthalatta ise, 2009 yılının Şubat ayından itibaren gerçekleşen en düşük seviye, 2016 yılının Ocak ayında 88 milyon ABD doları ile kaydedilmiştir. İthalat yıllık hareketli ortalamasına bakıldığında, Ocak 2015 sonrası dönemde yön değiştirerek düşme eğilimine girdiği, fakat Eylül 2016 sonrası dönemde tekrar yükselişe geçtiği görülmektedir.

Grafik 3.1: İthalat ve İhracat

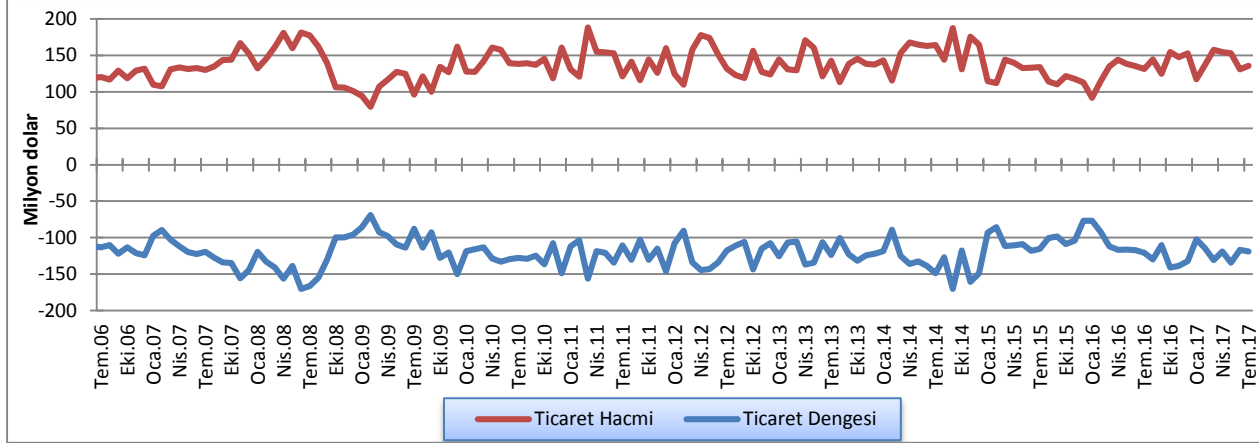

Kaynak: Ticaret Dairesi

İhracatın ithalatı karşılama oranının düşük olması nedeniyle KKTC'nin dış ticaretinin artması, dış ticaret açığının artması anlamına gelmekte ve ülke ekonomisinin dışa bağımlılığına işaret etmektedir. Temmuz 2016 – Temmuz 2017 döneminde ticaret hacmi 131,5 milyon ABD dolarından 135,8 milyon ABD dolarına yükselmiş, dış ticaret açığı ise sırasıyla 120,6 milyon ve 118,9 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

2006 - 2010 yılları arasında ihracatın ithalatı karşılama oranı ortalama olarak yüzde 5 oranında gerçekleşirken, 2011 - 2014 döneminde yüzde 7,3 seviyesine ulaşmıştır. 2015 ve 2016 yıllarında bu oran sırasıyla yüzde 8,4 ve yüzde 6,95'dir. 2017 yılı Ocak-Temmuz döneminde ise 7,52 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 3.2: Dış Ticaret Hacmi (ihracat + ithalat), Dengesi (ihracat - ithalat)

Kaynak: Ticaret Dairesi

2017 yılının ilk sekiz ayında Türkiye'nin, Diğer Avrupa Ülkeleri'nin ve Diğer Ülkeler gruplarının toplam ihracat içindeki payında bir önceki yıla kıyasla artış

kaydedilirken, AB ülkeleri ve Orta Doğu ve Arap Ülkeleri gruplarının paylarında ise düşüş görülmüştür.

Tablo 3.2: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (yüzde pay)

Yıllar	Türkiye	AB	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler
2006	47,6	15,0	15,1	17,8	4,5
2007	58,4	15,8	8,8	11,6	5,4
2008	49,9	20,5	5,9	17,0	6,7
2009	54,2	18,5	1,7	19,5	6,1
2010	46,4	12,2	3,6	32,3	5,5
2011	53,3	8,3	1,3	32,0	5,1
2012	51,0	7,7	1,0	35,7	4,6
2013	52,2	7,6	2,3	31,9	6,0
2014	60,1	3,7	0,6	31,1	4,5
2015	56,1	5,2	3,2	30,2	5,3
2016	62,5	10,2	0,9	22,7	3,7
2017 Ocak-Ağustos	64,6	3,6	2,1	20,3	9,4

Kaynak: Ticaret Dairesi

KKTC'nin gerçekleştirdiği toplam ithalat içinde en büyük paya sahip olan Türkiye'nin payı 2017 yılı Temmuz sonu itibarıyla yüzde 60,3'dür. Öte yandan toplam ithalatımız içindeki payı 2016 yılında 2,8 puan artan AB ülkelerinden yapılan ithalatın payı, 2017 Temmuz itibarıyla yüzde 0,9 oranında azalarak yüzde 20'ye gerilemiştir. 2017 yılının ilk yedi ayında Türkiye, AB ve

Uzak Doğu ülkelerinden yapılan ithalatta azalış, diğer ülke gruplarında, Orta Doğu ve Arap Ülkeleri ve diğer Avrupa Ülkelerinden yapılan ithalatın paylarında artış gerçekleşmiştir.

Tablo 3.3: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (yüzde pay)

Yıllar	Türkiye	AB	Uzak Doğu Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler
2006	68,8	18,0	6,0	1,2	4,8	1,2
2007	67,9	16,1	7,3	2,6	4,3	1,8
2008	69,8	14,0	6,5	4,7	3,4	1,6
2009	69,6	15,5	6,6	2,3	4,0	2,0
2010	70,9	15,6	5,7	1,9	4,3	1,6
2011	68,6	16,8	4,9	2,5	5,2	2,0
2012	72,4	14,5	4,8	1,7	4,8	1,8
2013	66,7	15,8	6,6	3,8	5,4	1,7
2014	64,7	15,5	8,1	4,6	4,9	2,2
2015	64,5	18,1	7,7	3,0	4,7	2,0
2016	60,4	20,9	8,7	3,3	4,5	2,2
2017 Ocak-Temmuz	60,3	20,0	8,5	3,4	4,9	2,9

Kaynak: Ticaret Dairesi

3.2 TURİZM

2017 yılının üçüncü çeyreğinde 483.108 olan toplam gelen yolcu sayısı, 2016 yılının aynı dönemine göre yüzde 7,5 oranında artmıştır.

Üçüncü çeyrekte KKTC'ye gelen T.C. uyruklu yolcu sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 10,4 artmış, 3. ülke uyruklu yolcuların sayısı ise onbinde 4 oranında azalmıştır. (Tablo 3.4)

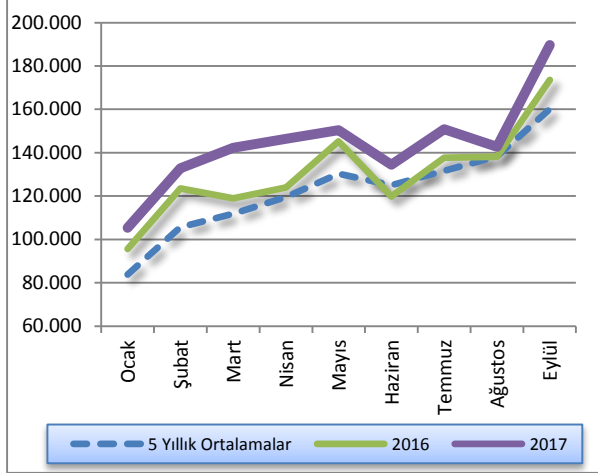
Tablo 3.4: KKTC'ye Gelen Yolcu Sayısı

Dönem	T.C. Uyruklu			3. Ülke Uyruklu			Toplam		
	2016	2017	Yüzde Değişim	2016	2017	Yüzde Değişim	2016	2017	Yüzde Değişim
Ocak	75.523	85.102	12,7	15.022	20.243	34,8	90.545	105.345	16,3
Şubat	98.719	101.113	2,4	24.845	31.737	27,7	123.564	132.850	7,5
Mart	88.230	101.949	15,5	30.627	40.253	31,4	118.857	142.202	19,6
I. Çeyrek	262.472	288.164	9,8	70.494	92.233	30,8	332.966	380.397	14,2
Nisan	100.795	111.236	10,4	23.109	35.119	52,0	123.904	146.355	18,1
Mayıs	119.054	121.019	1,7	26.146	29.421	12,5	145.200	150.440	3,6
Haziran	91.911	102.804	11,9	27.874	31.575	13,3	119.785	134.379	12,2
II. Çeyrek	311.760	335.059	7,5	77.129	96.115	24,6	388.889	431.174	10,9
Temmuz	99.629	113.045	13,5	38.057	37.736	-0,8	137.686	150.781	9,5
Ağustos	98.014	105.107	7,2	40.049	37.593	-6,1	138.063	142.700	3,4
Eylül	132.037	145.894	10,5	41.476	43.733	5,4	173.513	189.627	9,3
III. Çeyrek	329.680	364.046	10,4	119.582	119.062	-0,04	449.262	483.108	7,5
Ocak – Eylül Toplamı	903.912	987.269	9,2	267.205	307.410	15,0	1.171.117	1.294.679	10,6

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

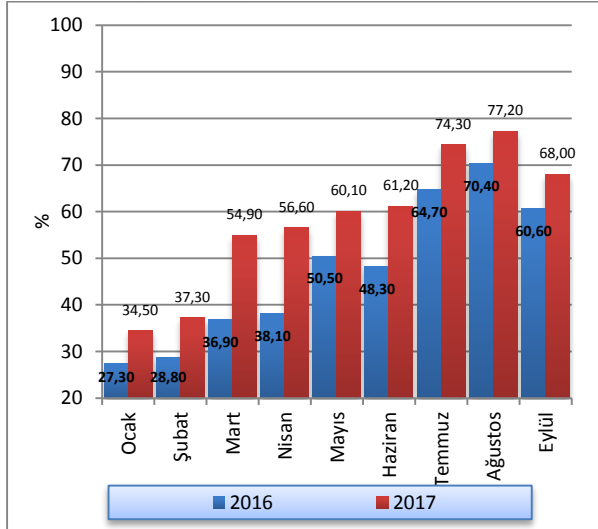
2017 yılında gelen yolcu sayısı bir önceki yılla ve son beş yılın ortalamalarıyla karşılaştırıldığı zaman 2017 yılının üçüncü çeyreğinde gelen toplam yolcu sayısının 2016 yılı ve son 5 yıl ortalamalarının üzerinde olduğu görülmektedir.

Grafik 3.3 2017 Yılında Gelen Yolcu Sayısının 2016 Yılıyla ve Son 5 Yıllık Ortalamalarla Karşılaştırılması

Ülkemizde bulunan turistik tesislerin 2016 ve 2017 yılları itibarıyla doluluk oranları incelendiği zaman 2017 yılı doluluk oranının bir önceki yılın aynı aylarından yüksek olduğu gözlenmiştir.

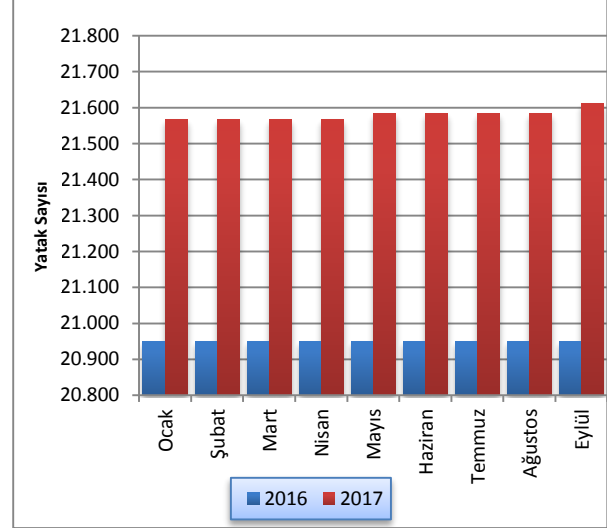
Grafik 3.4: Aylar İtibarıyla Yatak Doluluk Oranı (%)

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Sektörün toplam yatak kapasitesindeki gelişimin 2016 ve 2017 yılları itibarıyla karşılaştırıldığı zaman 2016 yılsonunda 20.949 olan yatak kapasitesinin 2017 üçüncü çeyreği itibarıyla 21.611'e ulaştığı görülmektedir.

Grafik 3.5: Yatak Kapasitesi

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

4 BÜTÇE GELİŞMELERİ

4.1 2017 YILI ÜÇÜNCÜ ÇEYREK SONUÇLARI

2017 mali yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla, KKTC bütçe gelir toplamında yüzde 9,3 gider toplamında ise yüzde 26,7 oranında artış olmuştur. Bu değişimlerin ardından bütçe gelirleri ve bütçe giderleri 2017 yılı üçüncü çeyreğinde sırasıyla 1.169 milyon TL ve 1.176,2 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılının üçüncü çeyreğinde 141 milyon TL fazla veren kamu maliyesi, 2017 yılının aynı döneminde 7,2 milyon TL açık vermiştir.

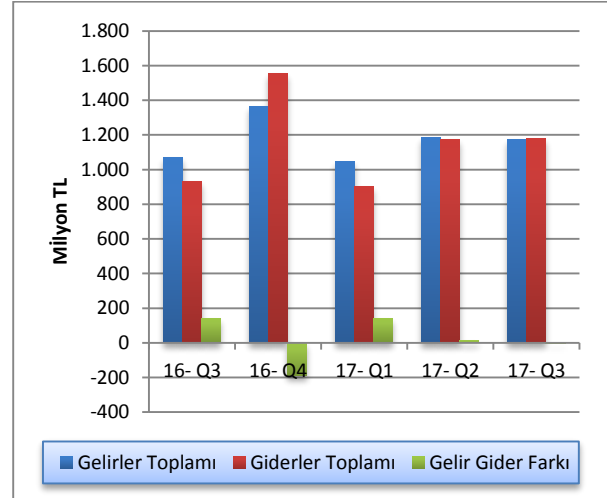
Tablo 4.1: Bütçe Dengesi (Milyon TL)

	2016		2017		% Değişim
	Yıllık Gerçekleşme	Tem-Eylül Gerçekleşme	Yıllık Öngörülen	Tem-Eylül Gerçekleşme	
Bütçe Gelirleri	4.181,1	1.069,5	4.794,0	1.169,0	9,3
Bütçe Giderleri	4.160,2	928,5	5.000,7	1.176,2	26,7
Bütçe Dengesi	20,9	141,0	-206,7	-7,2	-105,1

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2016 yılının tamamında elde edilen 4.181,1 milyon TL tutarındaki bütçe gelirleri toplamının yüzde 25,6'sı üçüncü çeyrek içinde tahsil edilmiştir. 2017 yılının aynı döneminde ise öngörülen toplam bütçe gelirlerinin yüzde 24,5'i tahsil edilmiştir. 2017 yılı içinde hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesinde kullanılacağı tahmin edilen 5.000,7 milyon TL'nin yüzde 23,5'i üçüncü çeyrek içinde kullanılmıştır. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 22,3 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4.1: Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.2 GELİRLER

2017 mali yılı üçüncü çeyreği itibarıyla bütçe gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre 99,5 milyon TL artış göstererek 1.169 milyon TL olmuştur. Bütçe gelirleri içerisinde en büyük paya sahip vergi gelirleri kalemi toplamı 2017 yılı üçüncü çeyreği içinde 768,6 milyon TL olmuştur. Vergi gelirleri toplamı 2016 yılının aynı döneminde 620 milyon TL idi. 2016 yılı üçüncü çeyreğinde, bütçe gelirleri içinde ikinci en yüksek paya sahip olan alınan bağış, yardım ve krediler kalemi ise 2017 yılı üçüncü çeyreğinde önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 39,5 düşüş göstermiş ve 140,7 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu düşüşle birlikte alınan bağış, yardım ve krediler kaleminin payı, vergi dışı gelirler kaleminin gerisinde kalmıştır. 2017 yılı üçüncü çeyreği içinde vergi dışı gelirler kalemi de 226,7 milyon TL olmuştur.

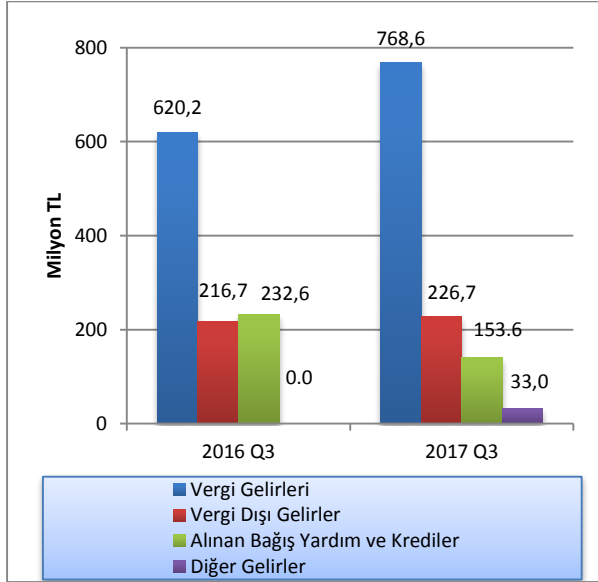
Tablo 4.2: Bütçe Gelirleri (Milyon TL)

	2016	2017	% Değişim
	Tem-Eylül	Tem-Eylül	
Vergi Gelirleri	620,2	768,6	23,9
Vergi Dışı Gelirler	216,7	226,7	4,6
Alınan Bağış Yardım ve Krediler	232,6	140,7	-39,5
Diğer Gelirler	0,0	33,0	0,0
Toplam	1.069,5	1.169,0	9,3

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2016 yılının üçüncü çeyreğinde alınan bağış, yardım ve krediler kaleminin toplam bütçe gelirleri içindeki payı yüzde 21,7 iken, 2017 yılı aynı döneminde yüzde 12'ye gerilemiştir. Aynı dönemler içinde vergi gelirleri kaleminin payı yüzde 58 iken yüzde 65,7, vergi dışı gelirler kaleminin payı ise yüzde 20,3 iken, yüzde 19,4 olarak gerçekleşmiştir. Diğer gelirler kaleminin payı ise yüzde 2,8 oranında gerçekleşmiştir.

Grafik 4.2: Bütçe Gelirleri Dağılımı (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.3 GİDERLER

2017 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla bütçe giderleri toplamı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 26,7 oranında artış göstermiş ve 928,5 milyon TL'den 1.176,2 milyon TL'ye yükselmiştir. Söz konusu dönemlerde, cari transferler, mal - hizmet alım giderleri ile personel gideri kalemlerinde sırasıyla yüzde 32,1, 62,5 ve 20,1 oranlarında artış olmuştur.

KKTC bütçesinin cari transferler gider kalemi, 2017 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 32,1 artarak 542,5 milyon TL olmuştur. Bu dönemde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 20,1 oranında artış gösteren personel giderleri kalemi, 441,5 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Sermaye giderleri ve transferler kalemi de aynı dönemler içinde yüzde -3,7 düşüş göstermiş ve 2017 yılı üçüncü çeyreğinde 65,9 milyon TL olmuştur.

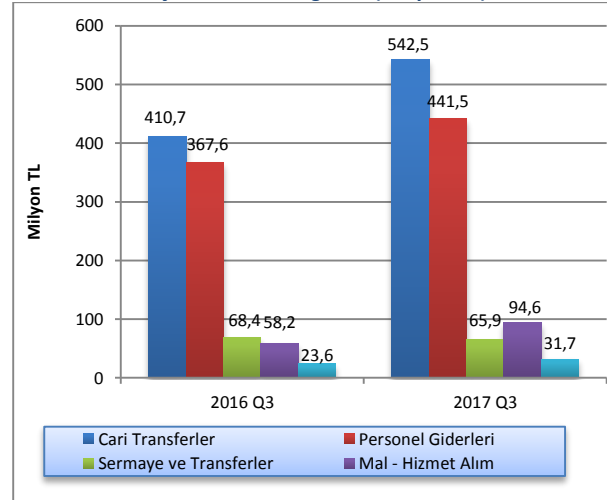
Tablo 4.3: Bütçe Giderleri (Milyon TL)

	2016 Tem - Eylül .	2017 Tem- Eylül .	% Değişim
Cari Transferler	410,7	542,5	32,1
Personel Giderleri	367,6	441,5	20,1
Sermaye Giderleri ve Transferler	68,4	65,9	-3,7
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	58,2	94,6	62,5
Diğer Giderler	23,6	31,7	34,3
Toplam	928,5	1.176,2	26,7

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Personel giderleri kaleminin toplam giderler içindeki payı, 2016 yılı üçüncü çeyreği içinde yüzde 39,6 iken, 2017 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 37,5 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2016 yılı üçüncü çeyreğinde bütçe giderleri toplamının yüzde 44,2'sini oluşturan cari transferler kaleminin payı 2017 yılı üçüncü çeyreğinde artış göstermiş ve yüzde 46,1 olmuştur. Personel giderleri ile cari transferler kalemleri toplamının bütçe giderleri içindeki payı, 2016 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 83,8 iken 2017 yılı aynı döneminde yüzde 83,7 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4.3: Bütçe Giderleri Dağılımı (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.4 BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

2017 yılı ilk dokuz ayında, 2017 yılı için öngörülen bütçe gelirlerinin yüzde 70,9'u tahsil edilmiş, öngörülen toplam bütçe giderlerinin ise yüzde 64,9'u harcanmıştır. 2016 yılı aynı dönemi için bu oranlar sırasıyla yüzde 67,4 ve yüzde 62,7 seviyelerindeydi. 2016 ve 2017 yıllarının ilk dokuz aylık dönemlerinde gelirleri 1.753,3 milyon TL'den, 2.140,9 milyon TL'ye yükselmiştir. Vergi dışı gelirler toplamı 2016 yılı ilk dokuz ayı için 714,7 milyon TL iken, 2017 yılı ilk dokuz aylık dönemde 782,2 milyon TL'ye ulaşmıştır. Alınan bağış, yardım ve krediler kalemi 2016 ve 2017 yılları ilk dokuz aylık dönemler için

sırasıyla 349,2 milyon TL ve 431,5 milyon TL'dir. Bütçe giderleri 2016 ve 2017 yılları ilk dokuz aylık gerçekleştirmeleri göz önüne alındığında, cari transfer harcamaları 1.231,1 milyon TL'den 1.564,4 milyon TL'ye, personel giderleri kaleminin 1.033,3 milyon TL'den, 1.191,3 milyon TL'ye, sermaye giderleri ve transferleri kalemi de 94,3 milyon TL'den 169,2 milyon TL'ye yükselmiştir. 2016 yılı bütçe fazlası ilk dokuz aylık dönemde 209,5 milyon TL, 2017 yılı ilk dokuz aylık dönemde 150 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4.4: Bütçe Uygulama Sonuçları (Milyon TL)

	2016 Yılı Gerçekleşme	2017 Bütçe Tahmini	2016 – 2017 Değişim (%)	2016 Yılı İlk Dokuz Aylık Gerçekleşme	2017 Yılı İlk Dokuz Aylık Gerçekleşme	2016 Yılı İlk Dokuz Aylık Gerçekleşme Oranı (%)	2017 Yılı İlk Dokuz Aylık Gerçekleşme Oranı (%)	
Gelirler	Vergi Gelirleri	2.495,8	2.628,0	5,3	1.753,3	2.140,9	70,3	81,5
	Vergi Dışı Gelirler	957,4	948,0	-0,9	714,7	782,2	74,67	82,5
	Alınan Bağış Yardım ve Krediler	726,4	1.162,0	59,9	349,2	431,5	48,1	37,1
	Diğer Gelirler	1,5	56,0	3.633,3	0,7	45,2	46,7	80,7
	Genel Toplam	4.181,1	4.794,0	14,7	2.817,9	3.399,8	67,4	70,9
Giderler	Cari Transferler	1.995,6	2.133,9	6,9	1.231,1	1.564,4	61,7	73,3
	Personel Giderleri	1.537,6	1.566,3	1,9	1.033,3	1.191,3	67,2	76,1
	Sermaye Giderleri ve Transferleri	233,1	348,6	49,6	94,3	169,2	40,5	48,5
	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	298,9	354,5	18,6	185,9	244,1	62,2	68,9
	Diğer Giderler	95,0	597,4	528,8	63,8	80,4	67,2	13,5
Genel Toplam	4.160,2	5.000,7	20,2	2.608,4	3.249,4	62,7	64,9	

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.5 FİNANSMAN DENGESİ

Bütçe gelirlerinden T.C. kredileri ve iç borçlanma kalemlerinin çıkarılması suretiyle elde edilen toplam gelir rakamı ile bütçe giderleri arasındaki farka eşit olan finansman dengesi, 2017 yılı üçüncü çeyreğinde 26,2 milyon TL olmuştur.

Vergi gelirleri ve vergi dışı gelirler kalemlerinde, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre sırasıyla gerçekleşen 148,4 ve 10 milyon TL artışlara bağlı olarak, yerel gelirler kalemi yüzde 22,9 oranında artmış ve 1.028,3 milyon TL'ye ulaşmıştır.

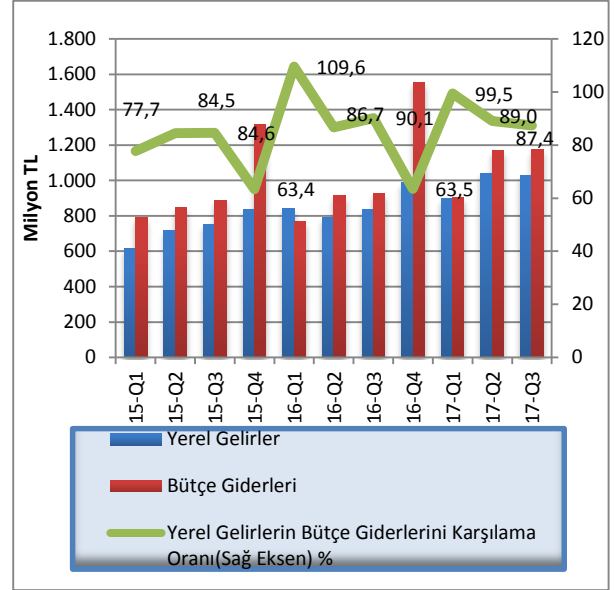
Tablo 4.5: Finansman Dengesi (Milyon TL)

	2016 Tem – Eyl.	2017 Tem – Eyl.
Bütçe Gelirleri - (T.C. Kredi + İç Borçlanma)	979,8	1.150,0
1. Yerel Gelirler	836,9	1.028,3
Vergi Gelirleri	620,2	768,6
Vergi Dışı Gelirler	216,7	226,7
Diğer Gelirler	0,0	33,0
2. Dış Yardımlar	142,9	121,7
T.C. Yardımları	142,9	121,7
Bütçe Giderleri	928,5	1.176,2
Personel Giderleri	367,6	441,5
Cari Transferler	410,7	542,5
Sermaye Giderleri	68,4	65,9
Diğer Giderler	81,8	126,3
Finansman Dengesi	51,3	26,2
Finansman	89,7	19,0
T.C. Kredileri	89,7	19,0
İç Borçlanma	0,0	0,0

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2017 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla oluşan bütçe rakamlarına göre, yerel gelirlerimizle bütçe giderlerini karşılama oranı yüzde 87,4 olmuştur. Aynı oran 2016 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 90,1 idi.

Grafik 4.4: Yerel Gelirlerin Bütçe Giderlerini Karşılama Oranı

Kaynak: Maliye Bakanlığı

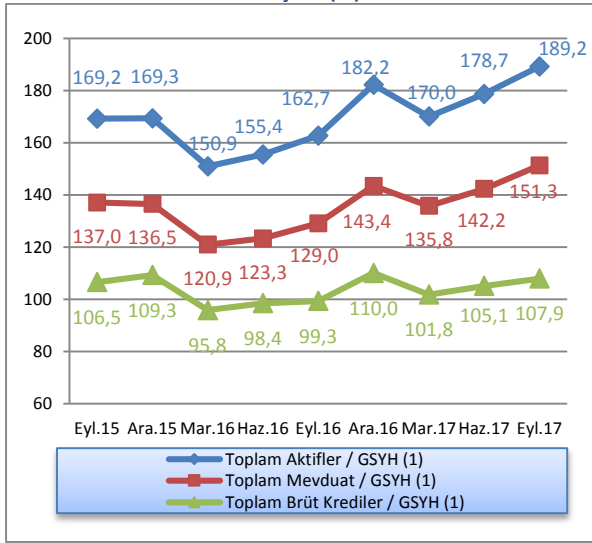
5 PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER

5.1 BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN GENEL GÖRÜNÜMÜ

5.1.1 FİNANSAL DERİNLEŞME

2017 yılı üçüncü çeyrek finansal derinleşme rakamlarına göre; toplam brüt kredilerin GSYH'ye oranı yüzde 105,1'den yüzde 107,9'a, toplam aktiflerin GSYH'ye oranı yüzde 178,7'den yüzde 189,2'ye ve toplam mevduatın GSYH'ye oranı yüzde 142,2'den yüzde 151,3'e yükselmiştir.

Grafik 5.1: Finansal Derinleşme (%)

Not: (1) 2015-2016 yılları için GSYH gerçekleşme, 2017 yılı için DPÖ'nün GSYH tahmin rakamları kullanılmıştır.

Kaynak: KKTCCMB, DPÖ

5.1.2 BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN PERFORMANS RASYOLARI

Sektörde, likit aktiflerin toplam aktifler içindeki payı 2017 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 27,8'e yükselmiştir. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 23,11 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2016 üçüncü çeyrek sonu itibarıyla yüzde 18,59 olan SYSR 2017 yılının üçüncü çeyreğinde 0,32 puan azalarak yüzde 18,27'e gerilemiştir.

TGA'nın brüt krediler içindeki payı, 2017 yılının Eylül ayı sonunda bir önceki çeyrek döneme göre 0,08 puan azalarak yüzde 6'ya gerilemiştir.

Mevduatın krediye dönüşüm oranını gösteren brüt kredilerin mevduata oranı, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki döneme göre 2,59 puan azalmış ve yüzde 71,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2016 yılı Eylül ayında yüzde 61,05 seviyesinde olan brüt kredilerin aktif toplamı içerisindeki payı, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 57 seviyesine gerilemiştir. Bir önceki çeyrek döneme göre ise 1,81 puan azalmıştır.

Brüt kredilerdeki büyüme hızında, 2017 yılı üçüncü çeyrekte bir önceki döneme göre yüzde 2,65 artış gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı döneminde brüt kredilerde binde 8,8 artış olmuştur.

Bir önceki çeyrek dönemle karşılaştırıldığında, 2017 yılı Haziran ayı sonunda yüzde 4,55 artan mevduat, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 6,37'lik artış göstermiştir.

2017 Haziran sonu itibarıyla 9,44 olan finansal kaldıraç oranı, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde 9,54 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Tablo 5.1: Performans Rasyoları

	2016		2017		
	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.
Likit Aktifler / Top. Aktifler (%)	23,11	24,96	25,28	26,27	27,80
SYSR (%)	18,59	18,03	18,26	18,04	18,27
TGA / Brüt Krediler (%)	6,82	6,60	6,20	6,08	6,06
Brüt Krediler / Top. Mevduat (%)	76,96	76,72	74,96	73,90	71,31
Brüt Krediler / Top. Aktifler (%)	61,05	60,39	59,86	58,83	57,02
Brüt Kredilerdeki Çeyrek Büyüme Hızı (%)	0,88	10,78	3,67	3,18	2,65
Mevduattaki Çeyrek Büyüme Hızı (%)	4,68	11,12	6,11	4,55	6,37
Finansal Kaldıraç ¹	8,91	9,23	9,24	9,44	9,54

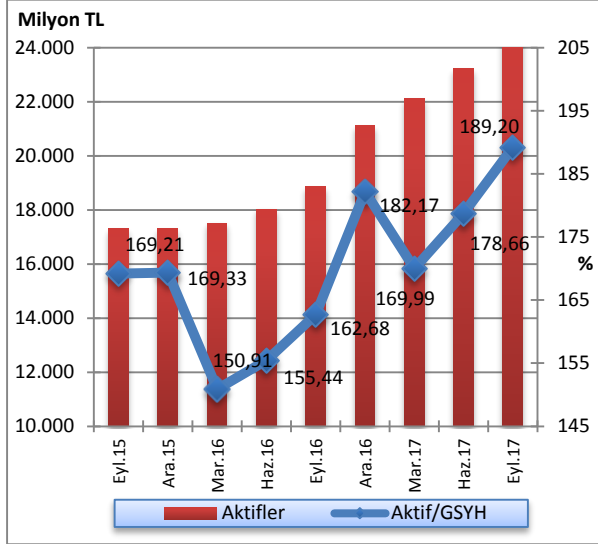
Not: (1) Yabancı Kaynaklar / Toplam Özkaynaklar

Kaynak: KKTCCMB

5.1.3 BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN GELİŞİMİ

2017 yılının Eylül ayı sonunda bankacılık sektörü bilanço büyüklüğünün GSYH'ye oranı yüzde 189,20'ye yükselmiştir.

Grafik 5.2: Bankacılık Sektörünün Gelişimi

Not: (1) 2015-2016 yılları için GSYH gerçekleşme, 2017 yılı için DPÖ'nün GSYH tahmin rakamları kullanılmıştır.

5.1.4 BANKACILIK SEKTÖRÜNDE YOĞUNLAŞMA

Bankacılık sektöründe yoğunlaşma incelendiği zaman, 2017 yılı üçüncü çeyrekte aktif büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 54,72, ilk on bankanın toplam aktifler içindeki payı ise yüzde 77,78 olarak gerçekleşmiştir.

Aynı dönemde brüt krediler büyüklüğü açısından ilk beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 56,34, ilk on bankanın payı ise yüzde 80,83 düzeyindedir.

Mevduat büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın toplam mevduatlar içindeki payı yüzde 56,94 ilk on bankanın payı ise yüzde 79,91 seviyesindedir.

Söz konusu dönemde özkaynaklar büyüklüğü açısından ilk beş bankanın toplam özkaynaklar içindeki payı yüzde 50,37, ilk on bankanın payı ise yüzde 77,22 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Bankalara borçlar kaleminin büyüklüğü açısından ilk beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 55,47, ilk on bankanın payı ise yüzde 87,22 düzeyindedir.

Tablo 5.2: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma (%)

İlk Beş Bankanın Sektör İçindeki Payları	2016			2017	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
Aktifler	56,37	55,58	55,23	54,64	54,72
Brüt Krediler	57,45	57,83	58,34	56,73	56,34
Mevduat	58,27	57,46	57,51	56,81	56,94
Bankalara Borçlar	60,75	62,83	62,90	58,03	55,47
Özkaynaklar	50,91	50,86	51,01	50,66	50,37
İlk On Bankanın Sektör İçindeki Payları					
Aktifler	78,67	78,00	77,64	77,47	77,78
Brüt Krediler	80,16	80,56	81,80	81,09	80,83
Mevduat	80,58	80,08	80,09	79,92	79,91
Bankalara Borçlar	92,76	90,83	89,08	88,45	87,22
Özkaynaklar	75,83	76,84	76,70	76,80	77,22

Kaynak: KKTCCMB

5.1.5 BANKA, ŞUBE VE PERSONEL SAYISI

Bankacılık sektöründe faaliyet gösteren banka sayısı 2017 Eylül ayı sonunda 22'dir. Sektördeki 22 bankanın

2'si kamu bankası, 14'ü özel sermayeli banka ve 6'sı şube bankasıdır.

Tablo 5.3: Banka Sayısındaki Gelişmeler

	Eyl.15	Ara.15	Mar.16	Haz.16	Eyl.16	Ara.16	Mar.17	Haz.17	Eyl.17
Kamu Bankaları	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Özel Sermayeli Bankalar	13	13	13	13	14	14	14	14	14
Şube Bankaları	7	7	7	7	6	6	6	6	6
Toplam	22	22	22	22	22	22	22	22	22

Kaynak: KKTCCMB

Sektörde hizmet sunum birimi olan banka şubesi sayısı, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde 233'dür. Şube sayılarının banka gruplarına göre dağılımına bakıldığında, toplam şube sayısının yüzde 66,95'i özel

sermayeli bankalara, yüzde 18,46'sı şube bankalarına, yüzde 14,59'u kamu bankalarına ait olduğu görülmektedir.

Tablo 5.4: Şube ve Personel Sayılarının Gelişimi

	Şube Sayısının Gelişimi (adet)									
	Eyl.15	Ara.15	Mar.16	Haz.16	Eyl.16	Ara.16	Mar.17	Haz.17	Eyl.17	
Kamu Bankaları	36	36	36	36	36	36	36	36	36	34
Özel Sermayeli Bankalar	139	145	145	145	152	151	152	153	156	
Şube Bankaları	46	46	46	46	45	45	44	45	43	
Toplam	221	227	227	227	233	232	232	234	233	

	Personel Sayısının Gelişimi (kişi)									
	Eyl.15	Ara.15	Mar.16	Haz.16	Eyl.16	Ara.16	Mar.17	Haz.17	Eyl.17	
Kamu Bankaları	516	518	516	504	554	548	564	559	565	
Özel Sermayeli Bankalar	1.788	1.827	1.814	1.807	1.875	1.934	1.924	1.927	1.965	
Şube Bankaları	550	555	551	567	560	562	564	564	570	
Toplam	2.854	2.900	2.881	2.878	2.989	3.044	3.052	3.050	3.100	

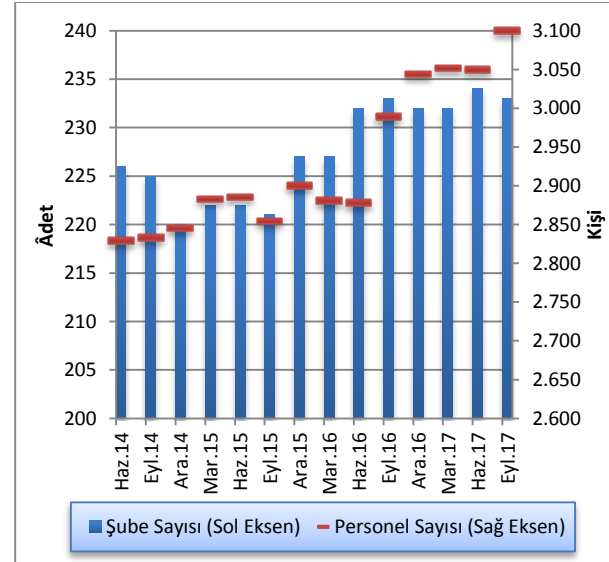
Kaynak: KKTCCMB

Sektörde istihdam edilen personel sayısı, Haziran 2017 - Eylül 2017 döneminde 50 kişi artarak 3.050'den 3.100'e yükselmiştir. Söz konusu personelin 565'i kamu bankalarında, 1.965'i özel sermayeli bankalarda ve 570'i şube bankalarında çalışmaktadır. Bu dönemde, özel sermayeli bankalardaki personel sayısı 1.927'den 1.965'e, kamu bankalarındaki personel sayısı 559'dan 565'e, şube bankalarındaki personel sayısı ise, 564'den 570'e yükselmiştir.

Eylül 2016 - Eylül 2017 döneminde bankacılık sektöründe çalışan personel sayısı, 246 kişi artarak 2.989'dan 3.100'e ulaşmıştır. Söz konusu dönemde personel sayısındaki artış özel sermayeli bankalarda 90, kamu bankalarında 11 ve şube bankalarında 10 kişi olmuştur.

2017 yılının üçüncü çeyreğinde sektörde çalışan personelin yüzde 18,23'ünün kamu bankalarına, yüzde 63,39'unun özel sermayeli bankalara, yüzde 18,39'unun ise şube bankalarına ait olduğu görülmektedir.

Grafik 5.3: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi

Kaynak: KKTCCMB

5.2 BANKACILIK SEKTÖRÜ KONSOLİDE BİLANÇOSU

2017 yılı Haziran ayı sonunda 23.232,1 milyon TL seviyesinde olan bankacılık sektörünün aktif toplamı, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 5,9 artarak 24.206,7 milyon TL'ye yükselmiştir. İlgili dönemde, likit aktiflerde yüzde 12,07, brüt kredilerde yüzde 2,65, MDC'de yüzde 1,95 ve diğer aktiflerde yüzde 12,94 artış görülmüştür. Eylül 2016 - Eylül 2017 döneminde sektörün toplam aktifleri yüzde 30,36 likit aktifleri

yüzde 56,88, brüt kredileri yüzde 21,76, MDC yüzde 15,89 artış göstermiştir. Aynı dönemde mevduat yüzde 31,42, özkaynaklar ise yüzde 22,63 artmıştır.

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, Haziran 2017 - Eylül 2017 döneminde yüzde 6,37, özkaynaklar ise yüzde 4,87 artmıştır.

Tablo 5.5: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2016			2017		Yüzde Değişim	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	06/2017 - 09/2017	09/2016 - 09/2017
Likit Aktifler	4.360,1	5.275,8	5.589,2	6.103,5	6.840,0	12,07	56,88
MDC	1.408,8	1.587,8	1.596,6	1.601,3	1.632,6	1,95	15,89
Toplam Brüt Krediler	11.521,2	12.763,1	13.231,5	13.666,3	14.028,2	2,65	21,76
Diğer Aktifler	1.582,9	1.507,5	1.687,7	1.861,0	2.101,9	12,94	32,79
Aktif-Pasif Toplamı	18.873,0	21.134,2	22.105,0	23.232,1	24.602,7	5,90	30,36
Mevduat	14.969,8	16.635,2	17.652,4	18.494,1	19.672,9	6,37	31,42
Bankalara Borçlar	1.148,4	1.597,9	1.460,1	1.551,4	1.600,6	3,17	39,38
Diğer Pasifler	851,2	834,9	833,3	960,8	994,9	3,55	16,88
Özkaynaklar	1.903,6	2.066,2	2.159,2	2.225,8	2.334,3	4,87	22,63

Kaynak: KKTCMB

5.2.1 AKTİF / PASİF YAPISINDAKİ GELİŞMELER

2017 yılının üçüncü çeyreğinde, sektörün aktif toplamı içerisindeki en büyük pay, yüzde 57,02 ile brüt kredilere aittir. Brüt kredileri sırasıyla yüzde 27,80 payla likit aktifler, yüzde 6,64 ile MDC ve yüzde 8,54'lük payla diğer aktifler takip etmektedir.

Bankacılık sektörü Eylül 2016 - Eylül 2017 dönemi aktif yapısını oluşturan kalemlerin payları yönünden değerlendirildiğinde; likit aktifler ve diğer aktiflerde artış, MDC ve brüt kredilerde ise azalış olduğu görülmektedir.

Eylül 2017 itibarıyla, toplam pasifin yüzde 79,96'sını mevduat, yüzde 9,49'unu özkaynaklar, yüzde 6,51'ini bankalara borçlar ve yüzde 4,04'ünü diğer pasifler oluşturmaktadır.

Eylül 2016 - Eylül 2017 döneminde bankacılık sektörünün pasif yapısını oluşturan kalemlerin payları yönünden değerlendirildiğinde, bankalara borçlar kaleminde artış, mevduat, özkaynaklar ve diğer pasifler kalemlerinde ise azalış olduğu görülmektedir.

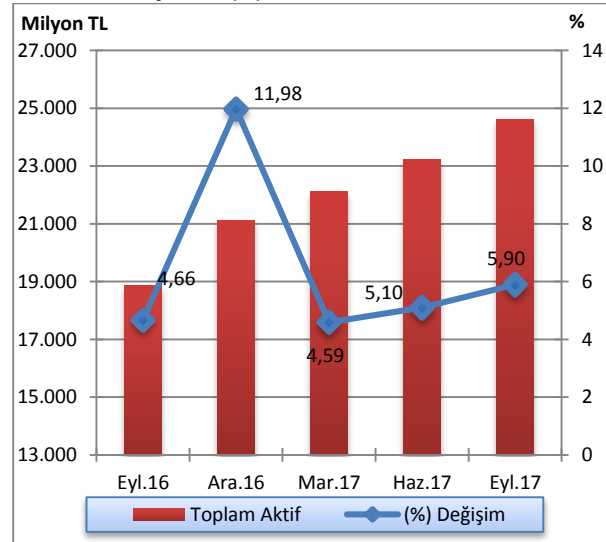
Tablo 5.6: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Kalemlerinin Yapısal Yüzde Dağılımı (%)

Aktif	2016			2017	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
Likit Aktifler	23,11	24,96	25,28	26,27	27,80
MDC	7,46	7,51	7,22	6,89	6,64
Toplam Brüt Krediler	61,05	60,39	59,86	58,83	57,02
Diğer Aktifler	8,38	7,14	7,64	8,01	8,54
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Pasif					
Toplam Mevduat	79,32	78,71	79,86	79,61	79,96
Bankalara Borçlar	6,08	7,56	6,61	6,68	6,51
Diğer Pasifler	4,51	3,95	3,76	4,13	4,04
Özkaynaklar	10,09	9,78	9,77	9,58	9,49
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Kaynak: KKTCMB

Eylül 2016 - Eylül 2017 aralığındaki tüm dönemlerde büyüyen bankacılık sektörünün toplam aktifi, 2016'nın üçüncü ve dördüncü çeyreklerinde sırasıyla yüzde 4,66 ve yüzde 11,98 oranlarında artış kaydetmiştir. 2017 yılının birinci ve ikinci çeyreklerinde yüzde 4,59 ve yüzde 5,10 artış, üçüncü çeyrek itibarıyla ise yüzde 5,90 artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.4: Bankacılık Sektörünün Aktifleri ve Çeyrek Dönemlik Gelişimleri (%)

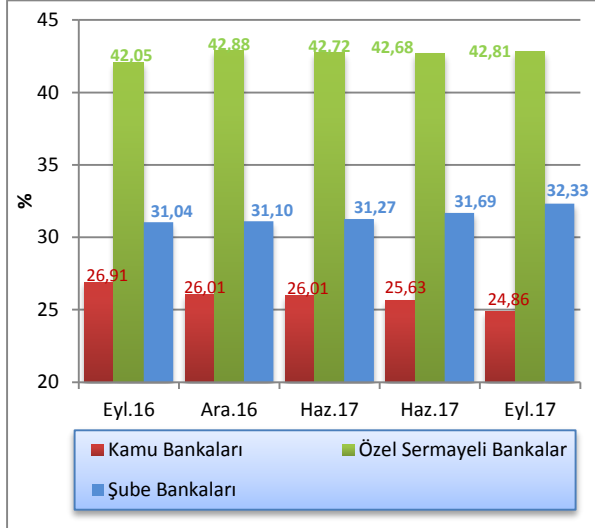

Kaynak: KKTCMB

Sektör aktif toplamı, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla, kamu bankaları grubunda yüzde 25,63'den yüzde 24,86'ya gerilemiş, özel sermayeli bankalar grubunda yüzde 42,68'den yüzde 42,81'e ve şube bankaları grubunda ise yüzde 31,69'dan yüzde 32,33 düzeyine yükselmiştir. Eylül 2016 – Eylül 2017 döneminde ise, kamu bankaları grubunda küçülme, özel sermayeli bankalar ve şube bankaları gruplarında büyüme görülmüştür.

2017 yılının üçüncü çeyreğinde, bir önceki çeyrek döneme göre, kamu bankaları aktif toplamında yüzde 2,7, özel sermayeli bankalarda yüzde 6,23 ve şube bankalarında yüzde 8,03 oranlarında artış olmuştur. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ise, aktif toplamı kamu bankalarında yüzde 20,41, özel sermayeli bankalarda yüzde 32,73, şube bankalarında yüzde 35,78 oranlarında artmıştır.

Grafik 5.5: Banka Gruplarının Sektörün Aktif Toplamındaki Payları (%)

Kaynak: KKTÇMB

Tablo 5.7: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)

	2016		2017		Yüzde Değişim		
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	06/2017-09/2017	09/2016-09/2017
Kamu Bankaları	5.079,5	5.498,0	5.749,3	5.955,1	6.116,1	2,70	20,41
Özel Sermayeli Bankalar	7.935,4	9.062,8	9.444,1	9.914,3	10.532,4	6,23	32,73
Şube Bankaları	5.858,1	6.573,4	6.911,6	7.362,7	7.954,2	8,03	35,78
Toplam	18.873,0	21.134,2	22.105	23.232,1	24.602,7	5,90	30,36

Kaynak: KKTÇMB

5.2.2 LİKİT VARLIKLAR

Bankacılık sektörü likit aktiflerini oluşturan nakit değerler, bankalardan alacaklar, Merkez Bankası'ndan alacaklar ve BPP işlemlerinden alacaklar kalemlerinin toplamı, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 12,07 artarak 6.103,5 milyon TL'den 6.840 milyon TL'ye yükselmiştir.

Bu dönemde, nakit değerler kaleminde 19,2 milyon TL, merkez bankasından alacaklar kaleminde 223,9 milyon TL, BPP işlemlerinden alacaklar kaleminde 239,4 milyon

TL ve bankalardan alacaklar kaleminde ise 254 milyon TL artış gerçekleşmiştir.

2016 yılı Eylül ayı sonunda 4.360,1 milyon TL olan likit aktifler, 2017 yılı Eylül ayı sonunda 6.840 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Anılan dönemde, nakit değerler 55,3 milyon TL, merkez bankası'ndan alacaklar kalemi 858,1 milyon TL, BPP işlemlerinden alacaklar kalemi 600,5 milyon TL ve bankalardan alacaklar kalemi 966 milyon TL artmıştır.

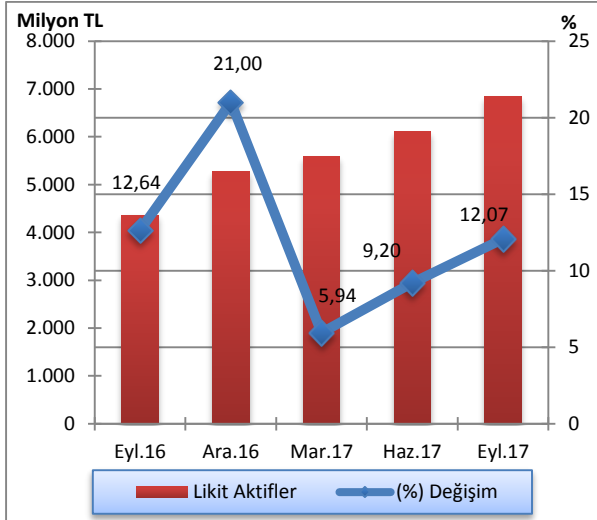
Tablo 5.8: Likit Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)

	2016		2017		Yüzde Değişim 06/2017 - 09/2017	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran		
Nakit Değerler	172,6	173,7	189,8	208,7	227,9	9,20
Merkez Bankası'ndan Alacaklar	1.575,7	2.012,4	2.028,9	2.209,9	2.433,8	10,13
BPP İşlemlerinden Alacaklar	651,0	817,1	1.020,8	1.012,1	1.251,5	23,65
Bankalardan Alacaklar	1.960,8	2.272,6	2.349,7	2.672,8	2.926,8	9,50
Toplam	4.360,1	5.275,8	5.589,2	6.103,5	6.840,0	12,07

Kaynak: KKTCMB

Likit aktifler 2016 yılının üçüncü ve dördüncü çeyreğinde sırasıyla yüzde sektör likit aktifleri 12,64 ve yüzde 21 oranlarında artış göstermiştir. 2017 yılı ilk çeyreğinde yüzde 5,94, ikinci çeyreğinde yüzde 9,2 ve üçüncü çeyreğinde ise yüzde 12,07 oranında artış göstermiştir.

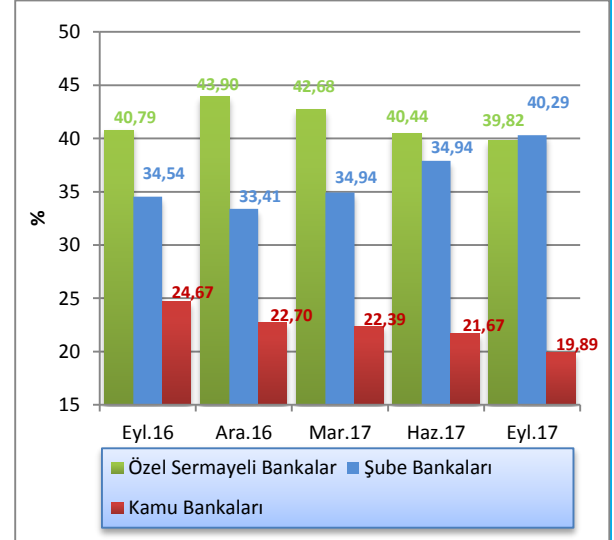
Grafik 5.6: Likit Aktiflerin Çeyrek Dönemlere Göre Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTCMB

2017 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla, özel sermayeli bankaların ve kamu bankalarının likit aktiflerinde azalış, şube bankalarının likit aktiflerinde ise artış gerçekleşmiştir. Eylül 2016 - Eylül 2017 döneminde de kamu bankaları ve özel sermayeli bankalar gruplarında azalma olurken, şube bankaları grubunda ise artış söz konusudur.

Grafik 5.7: Likit Aktiflerin Banka Gruplarına Göre Payları (%)

Kaynak: KKTCMB

5.2.3 KREDİLER

2017 yılı Eylül ayı itibarıyla 7.598,6 milyon TL olan işletme kredileri, geçmiş dönemlerde olduğu gibi birinci sırada yer almaktadır. Bunu, 3.815,2 milyon TL ile tüketici kredileri izlemektedir.

Eylül 2016 - Eylül 2017 döneminde işletme kredileri 6.022 milyon TL'den 7.598,6 milyon TL'ye, tüketici kredileri ise, 3.222,1 milyon TL'den 3.815,2 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 5.9: Kredilerin Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL)

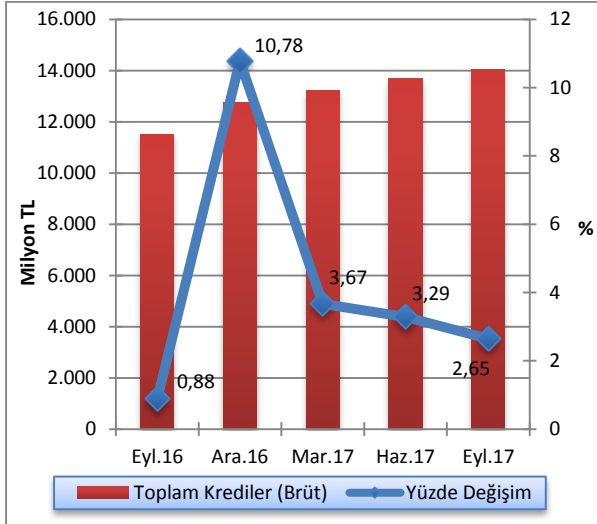
	2016			2017	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
İşletme Kredileri	6.022,0	6.910,7	7.206,5	7.475,2	7.598,6
Tüketici Kredileri	3.222,1	3.411,8	3.514,2	3.642,2	3.815,2
Kredi Kartları	289,8	324,8	358,9	379,2	391,6
İskonto ve İştirak Senetleri	161,0	165,8	179,4	180,0	178,0
Diğer Yatırım Kredileri	93,5	102,4	112,6	91,3	111,2
İthalat Kredileri	2,3	3,7	3,8	3,2	3,5
Fon Kaynaklı Krediler	13,5	14,9	14,4	14,2	15,9
İhtisas Kredileri	12,2	16,5	22,8	20,3	16,7
İhracat Kredileri	4,5	3,8	5,6	6,1	6,9
KKTCMB Kaynaklı Krediler	4,2	4,9	0,0	5,3	5,4
KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
İhracat Garantili Yatırım Kredileri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diğer Krediler	910,7	961,2	992,5	1.019,0	1.034,9
Toplam Krediler	10.735,9	11.920,6	12.410,8	12.836,1	13.178,0

Not: TGA dâhil değildir.

Kaynak: KKTCMB

Sektörün brüt kredilerinde, 2016 Eylül ve Aralık ayları sonunda sırasıyla, binde 8,8 ve yüzde 10,78 oranlarında artış gerçekleşmiştir. Brüt krediler 2017 yılı Mart ayı itibarıyla yüzde 3,67, Haziran ve Eylül ayları sonunda ise yüzde 3,29 ve yüzde 2,65 oranlarında artış göstermiştir.

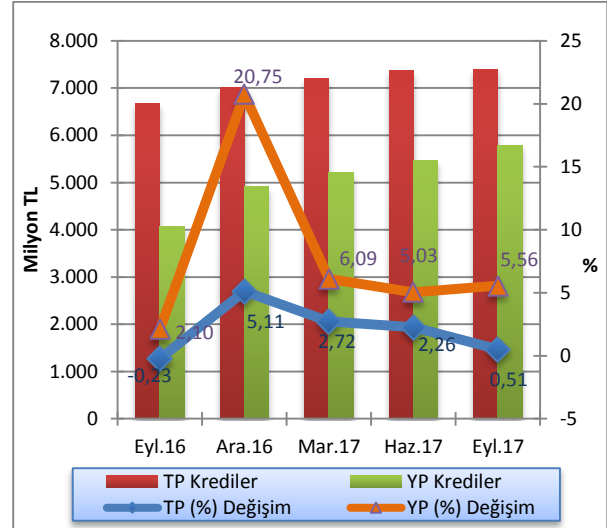
Grafik 5.8: Brüt Kredilerin Gelişimi ve Yüzde Değişim

Kaynak: KKTCMB

2017 yılının üçüncü çeyreğinde kredilerin 7.401,6 milyon TL'si TP cinsinden, 5.776,4 milyon TL'si YP cinsindedir. Söz konusu dönemde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden kredilerde binde 5,1, YP cinsinden kredilerde ise yüzde 5,56 oranında artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.9: Bankacılık Sektörü Kredileri (Net) TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

Not: TGA dâhil değildir.

Kaynak: KKTCMB

2017 yılının üçüncü çeyreğinde kamu bankaları brüt kredilerinde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden binde 1 oranında artış, YP cinsinden ise binde 5,6 oranında azalış olmuştur. Özel sermayeli bankaların brüt kredileri TP cinsinden binde 2,6 oranında azalış, YP

cinsinden ise yüzde 9,34 oranında artış göstermiştir. Şube bankalarının brüt kredileri söz konusu dönemde TP cinsinden yüzde 1,61, YP cinsinden ise yüzde 2,21 artmıştır.

Tablo 5.10: Banka Grupları İtibarıyla Brüt Kredilerin Gelişimi (Milyon TL)

	Haziran 2017			Eylül 2017			Yüzde Değişim 06/2017 - 09/2017		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Kamu Bankaları	2.647,2	1.026,9	3.674,1	2.649,8	1.021,1	3.670,9	0,10	-0,56	-0,09
Özel Sermayeli Bankalar	2.874,8	3.231,0	6.105,8	2.867,4	3.532,8	6.400,2	-0,26	9,34	4,82
Şube Bankaları	2.508,4	1.378,0	3.886,4	2.548,7	1.408,4	3.957,1	1,61	2,21	1,82
Toplam Krediler (Brüt)	8.030,4	5.635,9	13.666,3	8.065,9	5.962,3	14.028,2	0,44	5,79	2,65

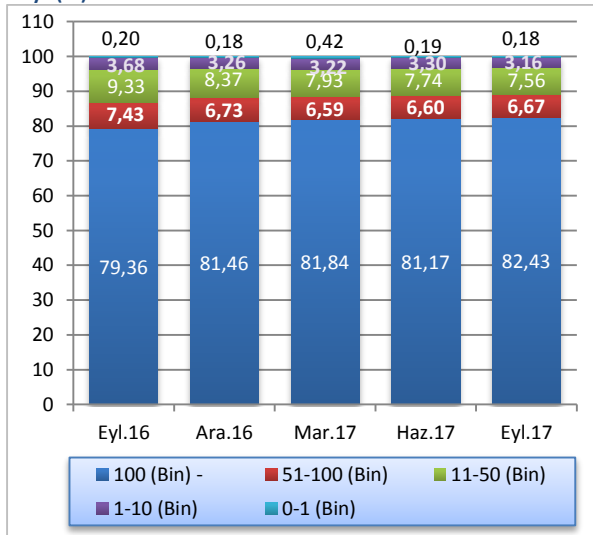
Kaynak: KKTCCMB

2017 üçüncü çeyreği sonunda 100 bin TL'den büyük kredilerin toplam krediler içindeki payı yüzde 82,43 olmuştur.

Söz konusu dönemde, kredi büyüklüklerinde ikinci sırayı yüzde 7,56'lık payla 11-50 bin TL dilimindeki krediler almaktadır. 51-100 bin TL ve 1-10 bin TL tutarlarındaki krediler ise, toplam kredilerin sırasıyla yüzde 6,67 ve 3,16'sını oluşturmaktadır. Sektördeki en düşük kredi kullanımı ise, binde 1,8 payla bin TL'ye kadar olan krediler diliminde gerçekleşmiştir.

Eylül 2016 - Eylül 2017 döneminde; kredi büyüklüklerinin toplam krediler içindeki yüzdelik payı itibarıyla 100 bin TL'den büyük kredilerde artış, 51-100 bin TL, 11-50 bin TL, 1-10 bin TL ve 0-1 bin TL dilimlerindeki kredilerde ise azalış olmuştur.

Grafik 5.10: Kredi Büyüklüklerinin Toplam Krediler İçindeki Payı (%)

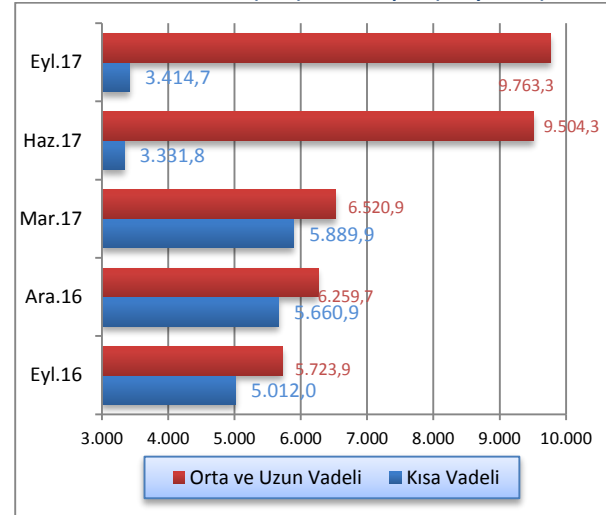

Not: TGA dâhil değildir.

Kaynak: KKTCCMB

2017 yılının ikinci çeyreği içinde, önceden kısa vadede takip edilen bazı devlet kefaletine haiz kredi hesapları, güncellenen vade yapısı itibarıyla, orta ve uzun vadede takip edilmeye başlanmıştır. Yapılan bu değişiklik ile 2017 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre kısa vadeli kredilerde hızlı bir düşüş, orta ve uzun vadeli kredilerde ise hızlı bir artış yaşanmıştır. Kısa vadeli krediler, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki döneme göre 3.331,8 milyon TL'den 3.414,7 milyon TL'ye, orta ve uzun vadeli krediler ise, 9.504,3 milyon TL'den 9.763,3 milyon TL yükselmiştir. Anılan güncellemeler de dâhil olarak yapılan hesaplamada, Eylül 2016 - Eylül 2017 döneminde kısa vadeli kredilerde yüzde 31,87 düşüş, orta ve uzun vadeli kredilerde ise yüzde 70,57 oranında artış olmuştur.

Grafik 5.11: Kredilerde (Net) Vade Yapısı (Milyon TL)

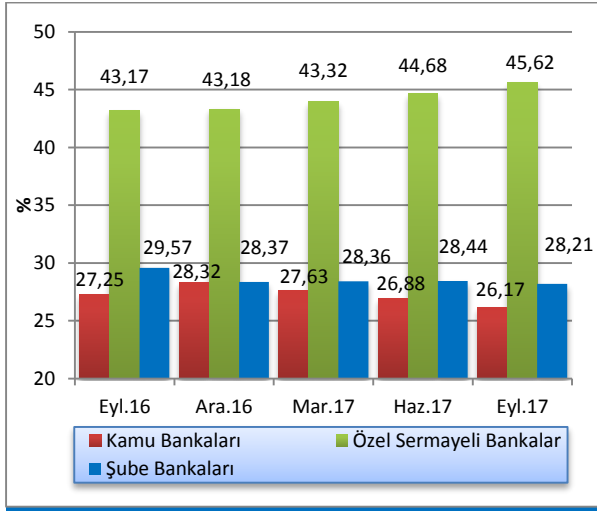

Not: 1 yıla kadar vadeli olanlar kısa vadeli kredi olarak sınıflandırılmaktadır.

Kaynak: KKTCCMB

Brüt kredilerin değişimi incelendiğinde, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla özel sermayeli bankaların payı yüzde 44,68'den yüzde 45,62'ye yükselmiştir. Kamu bankalarının ve şube bankalarının kullandığı kredilerin toplam krediler içindeki payları sırasıyla, yüzde 28,44'den yüzde 28,21'e ve yüzde 26,88'den yüzde 26,17'ye gerilemiştir. Eylül 2016 - Eylül 2017 döneminde şube bankalarının ve kamu bankalarının kullandıkları kredilerin toplam krediler içindeki paylarında azalış, özel sermayeli bankaların payında ise artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.12: Banka Gruplarına Göre Brüt Kredilerin Payları (%)

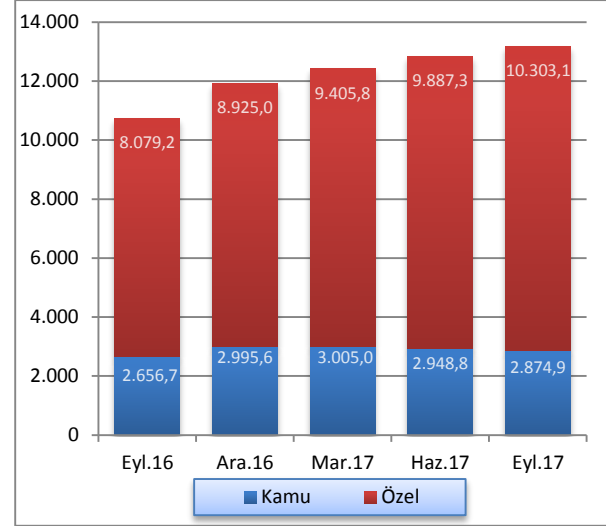

Kaynak: KKTÇMB

Eylül 2017 itibarıyla bankacılık sektörü toplam kredilerinin yüzde 78,18'ini özel sektöre, yüzde 21,82'sini ise kamu sektörüne kullanılmıştır. Söz konusu dönemde kamu kesiminin kullandığı krediler bir önceki çeyreğe göre 2.948,8 milyon TL'den 2.874,9 milyon TL'ye gerilemiş, özel kesim kredileri ise 9.887,3 milyon TL'den 10.303,1 milyon TL'ye yükselmiştir.

Eylül 2016 - Eylül 2017 döneminde kamu tarafından kullanılan kredilerin artış oranı yüzde 8,21, özel kesime kullanılan kredilerin artış oranı ise yüzde 27,53'tür.

Grafik 5.13: Kredilerde Kamu ve Özel Sektör Dağılımı (Milyon TL)

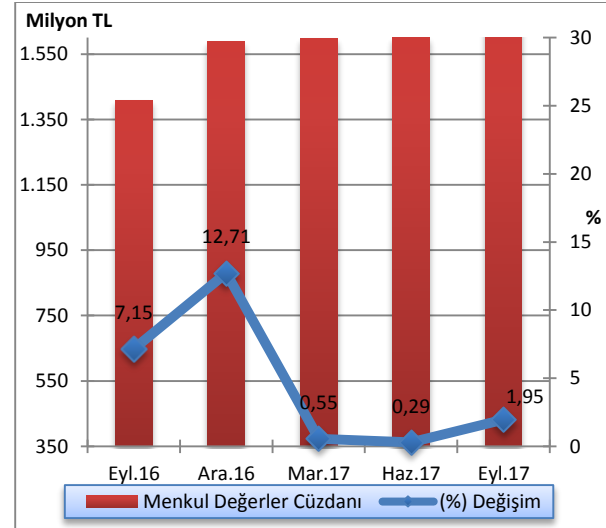

Kaynak: KKTÇMB

5.2.4 MENKUL DEĞERLER CÜZDANI

Bankacılık sektörü MDC toplamı, 2016 yılı Eylül ve Aralık aylarında sırasıyla yüzde 7,15 ve yüzde 12,71 oranlarında artış göstermiştir. 2017 yılı Mart, Haziran ve Eylül ayları itibarıyla sırasıyla binde 5,5, binde 2,9 ve yüzde 1,95 oranında artmıştır.

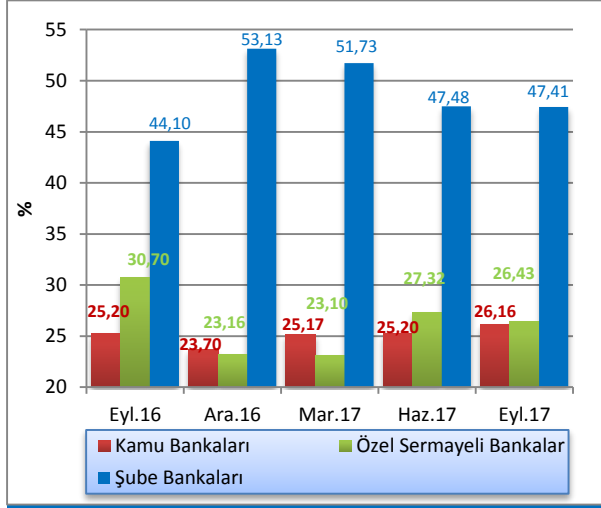
Grafik 5.14: Menkul Değerler Cüzdanı Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

Kaynak: KKTÇMB

2017 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla kamu bankalarının toplam MDC'deki payı yüzde 25,20'den yüzde 26,16'ya yükselmiş, şube bankalarının ve özel sermayeli bankaların payları ise sırasıyla yüzde 47,48'den yüzde 47,41'e ve yüzde 27,32'den yüzde 26,43 seviyesine gerilemiştir. Eylül 2016 - Eylül 2017 döneminde özel sermayeli bankalar grubunda azalış, kamu bankaları ve şube bankaları ise gruplarında artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.15: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler Cüzdanının Payları (%)

Kaynak: KKTCMB

5.2.5 MEVDUAT

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, bir önceki çeyreğe göre yüzde 6,37 artmıştır. Mevduat bir yıllık dönemde, yüzde 31,42 artış göstermiş ve 2017 yılı Eylül sonunda 19.672,9 milyon TL olmuştur.

2017 yılı Eylül sonu itibarıyla, geçmiş dönemlerde olduğu gibi, en büyük payın 14.146,6 milyon TL ile tasarruf mevduatına ait olduğu gözlenmektedir. Bunu sırasıyla 3.914,2 milyon TL ile ticari mevduat, 1.344,5 milyon TL ile resmi mevduat izlemektedir. Eylül 2016 – Eylül 2017 döneminde; tasarruf mevduatında yüzde 28,35, ticari mevduatta yüzde 42,64 ve resmi mevduatta yüzde 47,18 artış gerçekleşmiştir.

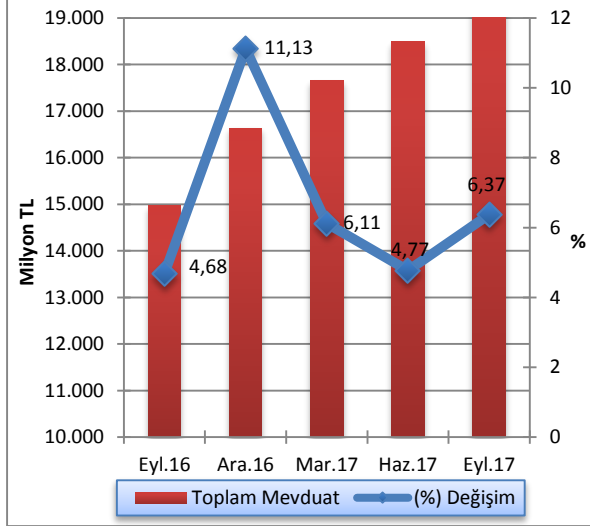
Tablo 5.11: Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL)

	2016		2017		
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
Tasarruf	11.022,3	12.287,2	12.895,4	13.373,9	14.146,6
Ticari	2.744,1	3.040,5	3.310,7	3.512,2	3.914,2
Resmi	913,5	991,7	1.107,3	1.294,5	1.344,5
Diğer	289,9	315,8	339,0	313,5	267,5
Toplam Mevduat	14.969,8	16.635,2	17.652,4	18.494,1	19.672,9
Bankalara Borçlar	1.148,4	1.597,8	1.460,0	1.551,4	1.600,6
Bankalara Borçlar Dâhil Toplam Mevduat	16.118,2	18.233,0	19.112,4	20.045,5	21.273,5

Kaynak: KKTCMB

Toplam mevduat 2016 yılının üçüncü çeyreğinde 4,68, dördüncü çeyreğinde ise yüzde 11,13 oranlarında artış göstermiştir. 2017 yılının üçüncü çeyreğinde de artış eğilimi devam etmiş ve yüzde 6,37 oranında artış gerçekleşmiştir.

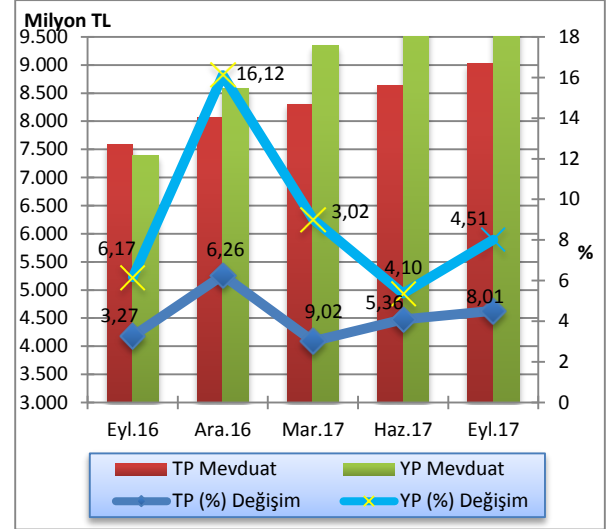
Grafik 5.16: Mevduatın Gelişimi ve Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTÇMB

2017 yılının üçüncü çeyreğinde mevduatın 9.032,1 milyon TL'sinin TP cinsinden, 10.640,8 milyon TL'sinin ise YP cinsinden oluştuğu gözlemlenmektedir. Söz konusu dönemde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden mevduatta yüzde 4,51, YP cinsinden mevduatta ise yüzde 8,01 artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.17: Mevduatın TP-YP Ayrımı ile Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTÇMB

Eylül 2017 sonunda bir önceki çeyrek döneme göre kamu bankalarının TP mevduatı değişmemiş, YP mevduatı ise yüzde 7,23 artmış, özel sermayeli bankaların TP mevduatında yüzde 4,49, YP mevduatında yüzde 8,14 oranlarında artış gerçekleşmiştir. Aynı dönemde şube bankalarının TP mevduatında yüzde 10,07, YP mevduatında ise yüzde 8,34 oranlarında artış görülmüştür.

Tablo 5.12: Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi (Milyon TL)

	Haziran 2017			Eylül 2017			Yüzde Değişim 06/2017-09/2017		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Kamu Bankalar	3.088,9	2.014,2	5.103,1	3.088,8	2.159,9	5.248,7	0,00	7,23	2,85
Özel Sermayeli Bankalar	3.031,8	5.085,5	8.117,3	3.167,9	5.499,3	8.667,2	4,49	8,14	6,77
Şube Bankalar	2.521,6	2.752,1	5.273,7	2.775,4	2.981,6	5.757,0	10,07	8,34	9,16
Toplam Mevduat	8.642,3	9.851,8	18.494,1	9.032,1	10.640,8	19.672,9	4,51	8,01	6,37

Kaynak: KKTÇMB

Sektör mevduatındaki vade yoğunluğu, önceki dönemlerde olduğu gibi, yüzde 51,18'lik oranla bir ay vadeli mevduattadır. Bir ay vadeli mevduatı, yüzde 20,54 payla üç ay vadeli, yüzde 14,83 payla vadesiz, yüzde 9,06'lık payla bir yıl ve yüzde 4,39'luk payla 6 ay vadeli mevduat izlemektedir.

Mevduatın vade dağılımı bir önceki çeyrek dönemle kıyaslandığında, vadesiz ve 1 ay vadeli mevduatlarda 0,15 ve 2,46 puan azalış, 3 ay vadeli , 6 ay vadeli ve 1 yıl

vadeli mevduatlarda sırasıyla 2,12, 0,41 ve 0,09 puan artış gerçekleşmiştir.

Eylül 2016 - Eylül 2017 döneminde 1 ay vadeli mevduatta 3,65 puan azalış, vadesiz mevduatta 1,04, 3 ay vadeli mevduatta 2,16, 6 ay vadeli mevduatta 0,33 ve 1 yıl vadeli mevduatta 0,12 puan artış olmuştur.

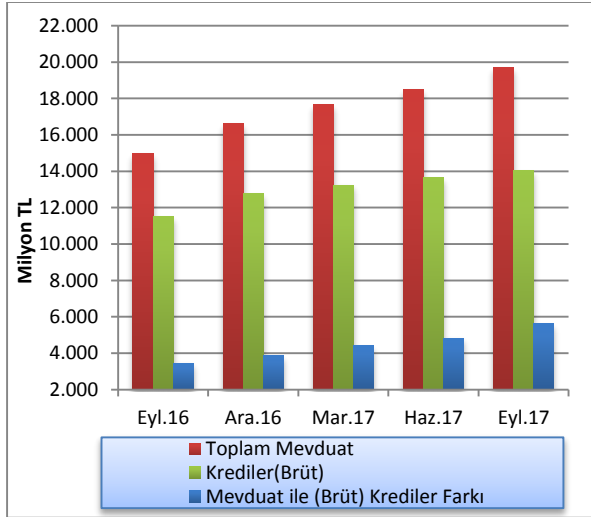
Tablo 5.13: Mevduatın Vade Dağılımı (%)

Kaynak: KKTCMB

	2016			2017		Değişim (Puan)	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	06/2017-09/2017	09/2016-09/2017
Vadesiz	13,79	14,39	14,05	14,98	14,83	-0,15	1,04
1 Ay Vadeli	54,83	51,84	54,80	53,64	51,18	-2,46	-3,65
3 Ay Vadeli	18,38	20,20	17,91	18,42	20,54	2,12	2,16
6 Ay Vadeli	4,06	4,14	4,10	3,98	4,39	0,41	0,33
1 Yıl Vadeli	8,94	9,43	9,14	8,97	9,06	0,09	0,12
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00		

Toplam mevduat ile brüt krediler arasında Haziran 2017 sonunda 4.828 milyon TL olan fark, 2017 yılı Eylül ayında 817 milyon TL artmış ve 5.645 milyon TL'ye yükselmiştir.

Grafik 5.18: Mevduatlar, Brüt Krediler ve Fark

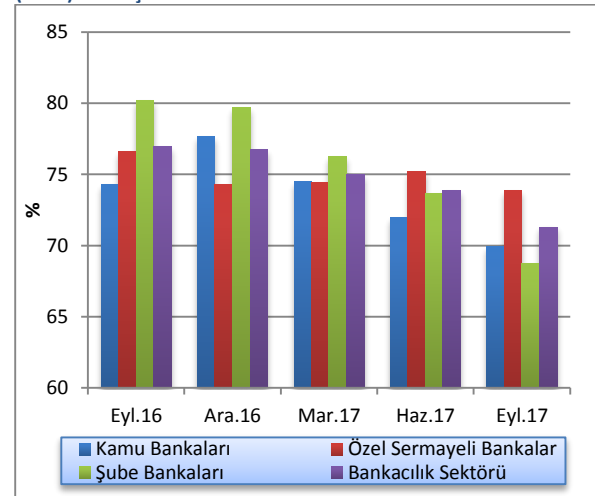
Kaynak: KKTCMB

Bankacılık sektörünün derinliği ile aracılık fonksiyonunun göstergelerinden biri olan kredilerin toplam mevduata oranı, 2017 yılının Haziran ayı sonunda yüzde 73,9 oranında gerçekleşmiş ve 2017 yılının Eylül ayı sonunda yüzde 71,31 seviyesine

gerilemiştir. Kredilerin toplam mevduata oranı bir yıllık dönemde 5,65 puan azalmıştır.

2017 yılının Eylül ayı sonunda mevduatın kredilere dönüşüm oranı banka grupları bazında incelendiği zaman, özel sermayeli bankalar yüzde 73,84 ile birinci sırada yer almaktadır. Özel sermayeli bankaları yüzde 69,94 oranla kamu bankaları takip etmektedir. Şube bankaları ise yüzde 68,74 dönüşüm oranına sahiptir.

Grafik 5.19: Banka Grupları Bazında Mevduatın Kredilere (Brüt) Dönüşüm Oranı

Kaynak: KKTCMB

5.2.6 ÖZKAYNAKLAR

Sektörün istikrarı ve sağlıklı gelişmesi açısından büyük önem taşıyan özkaynaklar, bir önceki çeyreğe göre yüzde 4,87 oranında artarak 2017 yılının üçüncü çeyreği sonunda 2.334,3 milyon TL düzeyine yükselmiştir.

Özkaynaklar Haziran 2016 - Haziran 2017 döneminde ise yüzde 22,63 oranında artış göstermiştir. Bir yıllık dönemde sektörün ödenmiş sermayesi 143 milyon TL, yedek akçeler ise 134,2 milyon TL artmıştır.

Tablo 5.14: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)

	2016			2017	
	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.
Ödenmiş Sermaye	878,4	976,7	992,4	1.011,7	1.021,4
Yedek Akçeler	423,8	426,4	520,1	558,0	558,0
Sabit Kıymet Yeniden Değerleme Fonu	0,2	0,3	0,3	0,9	0,9
Menkul Değerler Değer Artış Fonu	72,7	82,1	85,9	88,8	92,6
Dönem Kârı (Zararı)	227,5	306,8	104,7	185,4	297,4
Geçmiş Yıllar Kârı (Zararı)	301,0	273,9	455,8	380,9	364,0
Toplam	1.903,6	2.066,2	2.159,2	2.225,8	2.334,3

Kaynak: KKTCMB

5.2.7 PARA ARZI

En dar tanımlı para arzı M1, 2017 yılının Haziran ayına göre 2017 yılı Eylül ayı sonunda yüzde 5,62 oranında artmış, 3.906,7 milyon TL seviyesinden 4.126,2 milyon TL'ye yükselmiştir. M1 para arzında bir yıllık dönemde yüzde 30,66 oranında artış olmuştur.

Haziran 2017 sonunda 18.670,5 milyon TL düzeyinde olan M2 tanımlı para arzı, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 6,3 oranında artarak 19.847,4 milyon TL'ye yükselmiştir. M2 para arzı bir yıllık dönemde yüzde 29,85 oranında artmıştır.

M2 para arza resmi mevduat ve KKTC Merkez Bankası nezdindeki diğer mevduatın ilave edilmesiyle bulunan en geniş tanımlı para arzı M3, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 5,85 oranında artarak 20.066,2 milyon TL'den 21.240,3 milyon TL seviyesine yükselmiştir. M3'te bir önceki yılın aynı dönemine göre meydana gelen artış oranı yüzde 30,16'dır.

Yıllar	Dönem	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2015	I	2.338,5	5,77	12.470,8	4,97	13.249,2	4,65
	II	2.532,7	8,30	13.211,3	5,94	14.056,5	6,09
	III	2.829,9	11,73	14.279,2	8,08	15.106,4	7,47
	IV	2.841,2	0,40	14.215,8	-0,45	15.109,8	0,02
2016	I	2.797,9	-1,53	14.340,3	0,88	15.181,6	0,48
	II	2.976,9	6,40	14.620,3	1,95	15.593,1	2,71
	III	3.158,0	6,08	15.285,2	4,55	16.319,0	4,66
	IV	3.544,1	12,23	16.946,4	10,87	17.996,6	10,28
2017	I	3.754,8	5,95	18.019,6	6,33	19.209,2	6,74
	II	3.906,7	4,05	18.670,5	3,61	20.066,2	4,46
	III	4.126,2	5,62	19.847,4	6,30	21.240,3	5,85

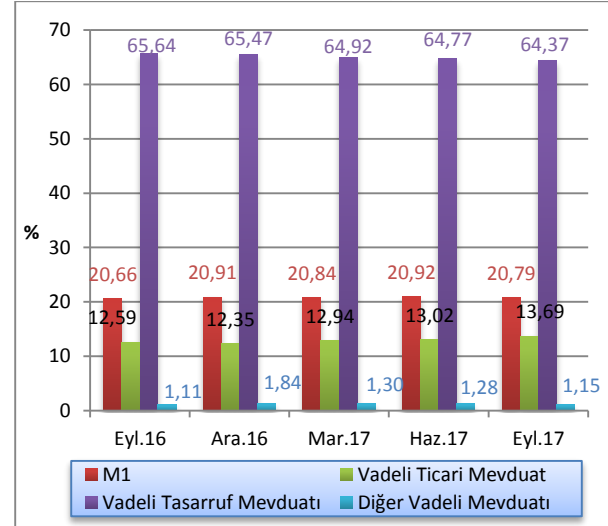
Tablo 5.15: Para Arzı Verileri (Milyon TL)

Kaynak: KKTCMB

Önceki dönemlerde olduğu gibi, Eylül 2017 itibarıyla M2'deki en büyük payın yüzde 64,37 ile vadeli tasarruf mevduatında olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla, yüzde 20,79'luk payla M1, yüzde 13,69 ile vadeli ticari mevduat ve yüzde 1,15'lik oranla diğer vadeli mevduat izlemektedir.

M2'nin yapısı içinde en büyük payı oluşturan vadeli tasarruf mevduatı, Eylül 2016 - Eylül 2017 döneminde oransal olarak 1,27 puan azalarak yüzde 64,37'ye gerilemiştir. Söz konusu dönemde, M2'nin diğer alt bileşenlerinden vadeli ticari mevduat yüzde 12,59'dan yüzde 13,69'a, M1 yüzde 20,66'dan yüzde 20,79'a ve vadeli diğer mevduat yüzde 1,11'den yüzde 1,15'e yükselmiştir.

Grafik 5.20: M2'nin Bileşenlerinin Payları

Kaynak: KKTCMB

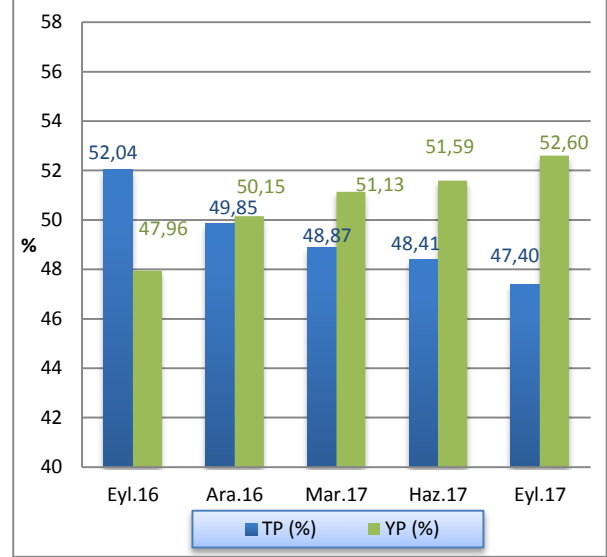
M3 tanımlı para arzının TP-YP yüzde dağılımı Eylül 2017 itibarıyla incelendiğinde, TP mevduatın M3 içindeki payının yüzde 47,40, YP mevduatın ise yüzde 52,60 oranında olduğu görülmektedir. Bu paylar Eylül 2016 sonunda TP'de yüzde 52,04, YP'de ise yüzde 47,96 seviyesinde idi.

5.3 BANKALARARASI PARA PİYASASI GENEL GÖRÜNÜM

2016 yılının birinci çeyrek verileri, BPP'nin yeni bir bilişim altyapısına geçmesinden dolayı Şubat ve Mart aylarını kapsamaktadır.

2017 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla TL'de 633, ABD dolarında 167, avroda 220 ve sterlinde 716 adet gerçekleşen işlem gerçekleşmiştir. Söz konusu dönemde, TP cinsinden 9.554 milyon TL, YP cinsinden, ABD dolarında 177 milyon ABD doları, avroda 5.263 milyon avro ve sterlinde 5.715 milyon sterlin tutarında işlem gerçekleşmiştir.

Grafik 5.21: M3'ün TP - YP Yüzde Dağılımı

Kaynak: KKTCCMB

Tablo 5.16: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x1.000) ve Adedi

	TL		₺		€		£	
	Adet	Hacim	Adet	Hacim	Adet	Hacim	Adet	Hacim
2016								
Şubat - Mart	101	948.500	48	543.000	60	139.150	136	1.296.050
Q2	468	4.486.250	224	2.732.400	245	532.200	551	5.281.550
Q3	465	5.473.600	116	2.125.500	174	787.300	424	3.917.600
Q4	909	9.985.350	194	2.799.200	214	1.197.550	559	4.854.300
2017								
Q1	765	17.094.850	245	1.637.875	207	1.321.300	702	6.972.375
Q2	618	11.700.500	149	876.650	202	3.317.600	679	5.874.875
Q3	633	9.554.550	167	177.450	220	5.263.225	716	5.715.425

Kaynak: KKTCCMB

2017 yılı üçüncü çeyrekte gerçekleşen işlemlerin hacim dağılımlarına bakıldığında, TL'de yüzde 85,31, ABD dolarında yüzde 74,25, avroda 99,55 ve sterinde yüzde 100 oranlarında gecelik vadede gerçekleştiği görülmektedir. TL'de 1 haftalık işlemlerin gerçekleştiği

görülmektedir. Bir ay vadeli işlemlerin hacim dağılımlarına bakıldığında ise, TL'de yüzde 4,42, ABD dolarında yüzde 25,75 ve avroda 0,45 oranlarında aylık vade tercih edilmiştir.

Tablo 5.17: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x 1.000)

	TL		₺		€		£	
	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)
2016 Şubat-Mart	948.500		543.000		139.150		1.296.050	
O/N	851.500	70,30	542.000	97,92	138.650	98,33		
1M	97.000	29,70	1.000	2,08	500	1,67	1.290.050	100,00
2016 Q2	4.486.250		2.732.400		532.200		5.281.550	
O/N	4.090.750	74,15	2.729.150	97,77	532.200	100,00	5.281.550	100,00
1W	1.000	0,21						
1M	394.500	25,64	3.250	2,23				
2016 Q3	5.473.600		2.125.500		787.300		3.917.600	
O/N	5.090.600	75,27	2.114.300	92,24	787.050	99,43	3.917.600	100,00
1M	383.000	24,73	11.200	7,76	250	0,57		
2016 Q4	9.985.350		2.799.200		1.197.550		4.854.300	
O/N	9.697.350	89,99	2.784.700	90,21	1.193.550	99,07	4.854.300	100,00
1M	288.000	10,01	14.000	9,28	4.000	0,93		
1W			500	0,52				
2017 Q1	17.094.850		1.637.875		1.321.300		6.972.375	
O/N	17.027.850	96,99	1.599.025	76,73	1.320.300	99,52	6.972.375	100
1W	42.000	1,18						
2W	1.000	0,13						
1M	24.000	1,70	38.350	22,86	1.000	0,48		
3M			500	0,41				
2017 Q2	11.700.500		876.650		3.317.600		5.874.875	
O/N	11.564.570	93,85	837.900	71,14	3.316.850	99,01	5.874.875	100
1W	108.250	3,72						
1M	26.500	2,43	38.750	28,86	750	0,99		
2017 Q3	9.554.550		177.450.00		5.263.225		5.715.425	
O/N	9.131.550	85,31	136.800	74,25	5.262.625	99,55	5.715.425	100
1W	322.000	10,27						
1M	101.000	4,42	40.650	25,75	600	0,45		

Kaynak: KKTÇMB

2017 yılı üçüncü çeyreğinde gerçekleşen gecelik vadeli işlemlerde ortalama faiz oranları TL'de yüzde 7,65, ABD dolarında ve avroda yüzde 0,5, sterlinde yüzde 0,75'dir.

1 ay vadeli işlemlerin ortalama faiz oranları ise TL'de yüzde 10,05, ABD dolarında ve avroda yüzde 1,5'dir. Bu dönemde sterlinde 1 ay vadeli işlem gerçekleşmemiştir.

Tablo 5.18: Ortalama Faiz Oranları (%)

	TL					₺			€		£		
	O/N	1W	2W	1M	3M	O/N	1W	1M	3M	O/N	1M	O/N	1M
2016 Şubat-Mart	7,25			9,83		0,50		1,50		0,50	1,75	0,75	
Q2	7,25	10,00		10,00		0,50		1,60		0,50		0,75	
Q3	7,25			9,88		0,50		1,25		0,50	1,75	0,75	
Q4	7,25			9,77		0,50	1,00	1,29		0,50	1,25	0,75	
2017 Q1	7,25	9,58	10,00	9,75		0,50		1,34	1,75	0,50	1,25	0,75	
Q2	7,66	9,73		10,03		0,50		1,50		0,50	1,50	0,76	
Q3	7,65	9,75		10,05		0,50		1,50		0,50	1,50	0,75	

Kaynak: KKTTCMB

5.4 KREDİ KARTLARI AZAMI FAİZ ORANLARI

20 Kasım 2014 tarih, 232 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 58/2014 Sayılı “Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası”, kredi kartları işlemlerinde uygulanacak azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarını belirleme görev ve yetkisini KKTC Merkez Bankası’na vermiştir.

KKTC Merkez Bankası bu çerçevede kredi kartları azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarını ilk kez 2 Ocak 2015 tarihinde yayımlayarak yürürlüğe koymuştur.

KKTCMB tarafından belirlenerek yayımlanan kredi kartları azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarına ilişkin bilgi aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 5.19: Kredi Kartları Azami Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	TP		YP	
	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme
02/10/2015 (RG 144)	1,89	2,39	1,30	1,80
04/01/2016 (RG 1)	1,96	2,46	1,29	1,79
01/04/2016 (RG 41)	2,09	2,59	1,27	1,77
01/07/2016 (RG 85)	2,14	2,64	1,26	1,76
01/10/2016 (RG 123)	2,12	2,62	1,24	1,74
01/10/2016 (RG 123)	2,12	2,62	1,24	1,74
02/01/2017 (RG 2)	2,06	2,56	1,23	1,73
03/04/2017 (RG 61)	2,00	2,50	1,21	1,71
03/07/2017 (RG 113)	1,97	2,47	1,20	1,70
02/10/2017 (RG 161)	2,00	2,50	1,18	1,68

Kaynak: KKTCMB

5.5 BANKACILIK DIŞI FİNANS SEKTÖRÜ

5.5.1 ULUSLARARASI BANKACILIK BİRİMLERİ

Sayıları 7 olan Uluslararası Bankacılık Birimleri’nin Eylül 2017 itibarı ile toplam aktif büyüklüğü 2016 yılsonuna göre yüzde 16,97 artarak 500,5 milyon dolar seviyesine ulaşmıştır. Bu dönemde likit aktifler 21,45 oranında azalarak 170,7 milyon dolar düzeyine gerilemiştir. Brüt krediler yüzde 60,99 artışla 313,6 milyon dolara, diğer aktifler yüzde 2,53 artışla 16,2 milyon dolar seviyesine yükselmiştir.

Aralık 2016 - Eylül 2017 döneminde, mevduat yüzde 21,58 oranında artmış ve 438,8 milyon dolara yükselmiştir. Özkaynaklar yüzde 12,53 oranında artarak 53,1 milyon dolara ulaşırken diğer pasifler kalemi yüzde 85,86 oranında düşüş göstermiş ve 2,7 milyon dolara gerilemiştir.

Tablo 5.20: Uluslararası Bankacılık Birimleri Konsolide Bilançosu (Milyon \$)

	Aralık 2016	Eylül 2017	Yüzde Değişim
Likit Aktifler	217,3	170,7	-21,45
Krediler (Brüt)	194,8	313,6	60,99
Diğer Aktifler	15,8	16,2	2,53
Aktif/Pasif	427,9	500,5	16,97
Mevduat	360,9	438,8	21,58
Bankalara Borçlar	0,7	5,9	742,86
Özkaynaklar	47,2	53,1	12,53
Diğer Pasifler	19,1	2,7	-85,86

Kaynak: KKTCMB

5.5.2 SİGORTA ŞİRKETLERİ

Sektörde hizmet vermekte olan toplam 32 adet sigorta şirketi verilerinden hazırlanan konsolide bilançonun, 2015 yılsonu itibarıyla 271,6 milyon TL olan aktif büyüklüğü 2016 sonu itibarıyla yüzde 10,35 artarak 299,7 milyon TL’ye yükselmiştir. 2016 yılsonu itibarıyla nakit değerler 154,2 milyon TL, alacaklar 96,8 milyon TL ve sabit değerler 14,2 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Sigortacılık sektörü konsolide bilançosunun pasif kalemlerinden borçlar bir yıllık dönemde (Aralık 2015-Aralık 2016) yüzde 5,86 azalarak 51,4 milyon TL

düzeyinde, karşılıklar yüzde 14,43 artarak 89,6 milyon TL'ye, özkaynaklar yüzde 13,5 artarak 121,9 milyon TL'ye ulaşmıştır. Aynı dönemde kâr ise yüzde 16,4 oranında artarak 22,22 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 5.21: Sigorta Şirketleri Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2015	2016	Yüzde Değişim
Nakit Değerler	128,6	154,2	19,91
Alacaklar	96,0	96,8	0,83
Sabit Değerler	14,4	14,2	-1,39
Diğer Aktifler	32,6	34,5	5,83
Aktif/Pasif	271,6	299,7	10,35
Borçlar	54,6	51,4	-5,86
Karşılıklar	78,3	89,6	14,43
Özkaynaklar	107,4	121,9	13,50
Kâr/Zarar	25,0	29,1	16,40
Diğer Pasifler	6,3	7,7	22,22

Kaynak: KKTC Maliye Bakanlığı - Para Kambiyo ve İnkişaf Sandığı İşleri Dairesi.

5.5.3 KOOPERATİFLER

Ülkede faaliyet gösteren kooperatiflerle ilgili Aralık 2016 tarihli bilanço, aktif büyüklüğü açısından sektörün yaklaşık yüzde 99'unu kapsayan 100 kooperatif şirketin verilerinden hazırlanmıştır.

Aralık 2015 sonu itibarıyla 1.123,4 milyon TL olan kooperatiflerin aktif büyüklüğü Aralık 2016 sonunda yüzde 3,74 oranında azalmış ve 1.081,4 milyon TL'ye gerilemiştir. Aralık 2016 sonu itibarıyla bir önceki yıla kıyasla, brüt krediler yüzde 14,53 oranında azalarak 617,2 milyon TL'ye gerilemiş, likit aktifler yüzde 16,53 oranında artarak 418,7 milyon TL'ye ve diğer aktifler yüzde 8,33 artış ile 45,5 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Bilançonun pasifinde; mevduatın yüzde 1,51 artış ile 939,8 milyon TL'ye yükselmiş, özkaynaklar ve Diğer pasifler sırasıyla yüzde 25,19, yüzde 34,37 azalış ile 97,1 ve 44,5 milyon TL'ye gerilemiştir.

Tablo 5.22: Kooperatifler Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2015	2016	Yüzde Değişim
Likit Aktifler	359,3	418,7	16,53
Krediler (Brüt)	722,1	617,2	-14,53
Diğer Aktifler	42,0	45,5	8,33
Aktif/Pasif	1.123,4	1.081,4	-3,74
Mevduat	925,8	939,8	1,51
Özkaynaklar	129,8	97,1	-25,19
Diğer Pasifler	67,8	44,5	-34,37

Kaynak: KKTC Kooperatif Şirketler Mukayyitliği

5.5.4 DÖVİZ BÜROLARI

2016 yılsonu itibarıyla lisans sahibi 33 adet döviz bürosu bulunmaktadır. Döviz büroları konsolide bilançosu incelendiği zaman, hazır değerler, alacaklar, stoklar ve duran varlıklarda artış, diğer dönen varlıklarda ise azalış olduğu görülmektedir. Buna göre, hazır değerler 18,4 milyon TL, alacaklar 0,3 milyon TL, stoklar 8,6 milyon TL ve duran varlıklar 0,7 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Döviz büroları konsolide aktif büyüklüğü 2016 yılsonuna göre yüzde 15,23 oranında artarak 28 milyon TL'ye ulaşmıştır. 2016 yılsonu itibarıyla, pasif yapısındaki kısa vadeli yabancı kaynaklar 7,3 milyon TL, uzun vadeli yabancı kaynaklar 3 milyon TL, özkaynaklar 17,65 milyon TL ve kâr ise 0,1 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 5.23: Döviz Büroları Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2015	2016	Yüzde Değişim
Hazır Değerler	16,7	18,4	10,18
Alacaklar	0,2	0,3	50,00
Stoklar	7,0	8,6	22,86
Diğer Dönen Varlıklar	-	-	-
Duran Varlıklar	0,4	0,7	75,00
Aktif/Pasif	24,3	28,0	15,23
Yabancı Kaynaklar	8,9	10,3	15,73
- Kısa Vadeli	6,1	7,3	19,67
- Uzun Vadeli	2,8	3,0	7,14
Özkaynaklar	14,5	17,6	21,38
Kâr/Zarar	0,9	0,1	-88,89

Kaynak: KKTC Maliye Bakanlığı - Para Kambiyo ve İnkişaf Sandığı İşleri Dairesi.

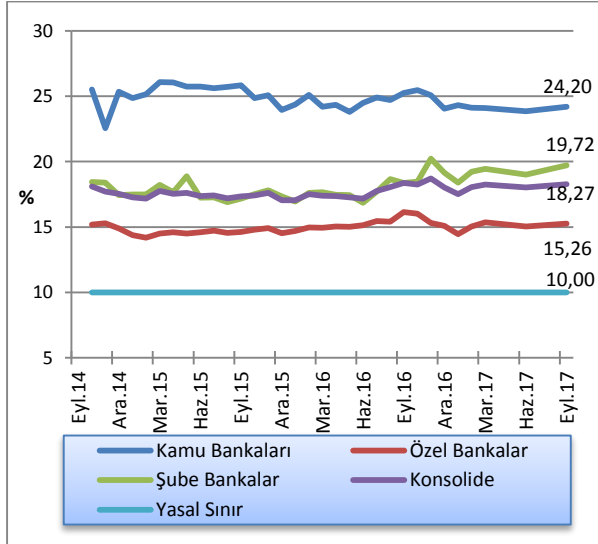
6 FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ

6.1 SERMAYE YETERLİLİĞİ

2017 yılının üçüncü çeyreğinde sektörün sermaye yeterliliği standart rasyosu bir önceki çeyreğe göre 0,23 puan artarak yüzde 10 olan yasal sınırın oldukça üzerinde, yüzde 18,27 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Eylül 2017 itibarıyla banka grupları bazında SYSR, kamu bankalarında yüzde 24,20, özel sermayeli bankalarda yüzde 15,26 ve şube bankalarında yüzde 19,72 olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılının Haziran ayı itibarıyla bu oranlar sırasıyla yüzde 23,85, 15,04 ve 19,00 seviyesinde idi. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında, SYSR şube bankalarında 1,34 puan ve kamu bankalarında 1,06 puan azalmasına karşın, özel sermayeli bankalarda 0,88 puan artmıştır.

Grafik 6.1: Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu

Kaynak: KKTCMB

Sektörün risk ağırlıklı varlıklarının, Eylül 2017 sonunda bir önceki dönemle kıyaslandığında, yüzde 0 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 6,26, yüzde 20 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 14,20, yüzde 50 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 7,53, yüzde 100 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 1,73 oranında arttığı görülmektedir. İlgili dönemde piyasa riski ve operasyonel risk toplamı bir önceki döneme göre 59,7 milyon TL artarak 2.379,6 milyon TL'ye yükselmiştir. Sektörün piyasa riski ve operasyonel risk toplamı bir yıllık dönemde ise (Eylül 2016 - Eylül 2017) 337,6 milyon TL artmıştır.

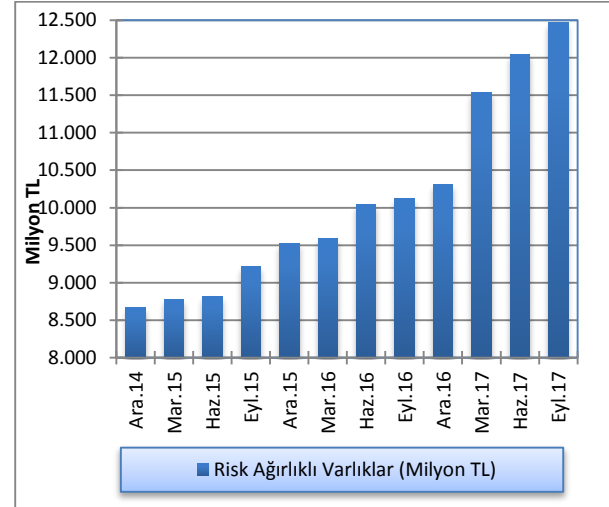
Tablo 6.1: Risk Ağırlıklı Varlıklar

	Eyl. 2016	Ara. 2016	Mar. 2016	Haz. 2017	Eyl. 2017	Yüzde Değişim (06/17-09/17)
% 0	8.598,2	9.810,4	10.170,6	10.467,2	11.122,9	6,26
% 20	1.505,7	1.709,6	1.840,3	2.008,9	2.294,2	14,20
% 50	3.567,6	4.027,2	4.346,5	4.712,6	5.067,4	7,53
% 100	5.992,3	6.439,4	6.667,9	6.970,5	7.091,1	1,73
Piyasa Riski + Operasyonel Risk	2.042,0	2.317,9	2.320,4	2.319,9	2.379,6	2,57

Kaynak: KKTCMB

2017 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, risk ağırlıklı varlıklarda yüzde 3,44 oranında artış olmuştur. Haziran 2017 itibarıyla 12.048,5 milyon TL olan risk ağırlıklı varlıkların ağırlıklandırılmış toplamı, 2017 yılının Eylül ayı sonunda 414,7 milyon TL artarak 12.463,2 milyon TL düzeyine yükselmiştir. Sektörün risk ağırlıklı varlıkları Eylül 2016 - Eylül 2017 döneminde yüzde 23,16 artmıştır.

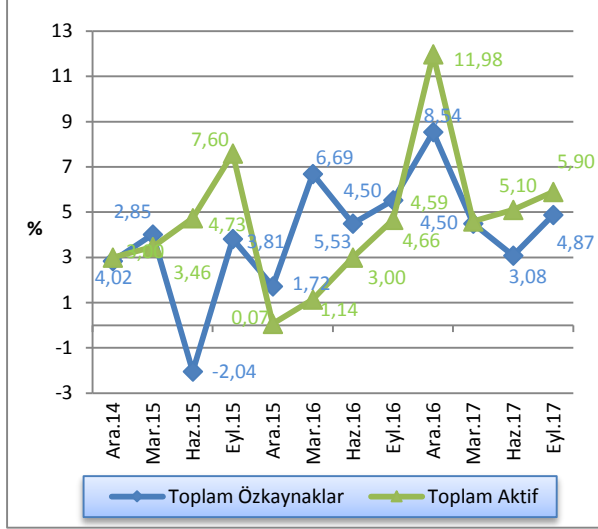
Grafik 6.2: Risk Ağırlıklı Varlıklar

Kaynak: KKTCMB

2017 yılının Eylül ayı sonu itibarıyla bir önceki döneme göre toplam aktifler yüzde 5,90, toplam özkaynaklar ise yüzde 4,87 oranında artmıştır. Toplam aktifler ve özkaynaklar önceki yılın aynı dönemine göre sırasıyla, yüzde 30,36 ve yüzde 22,63 oranlarında artmıştır.

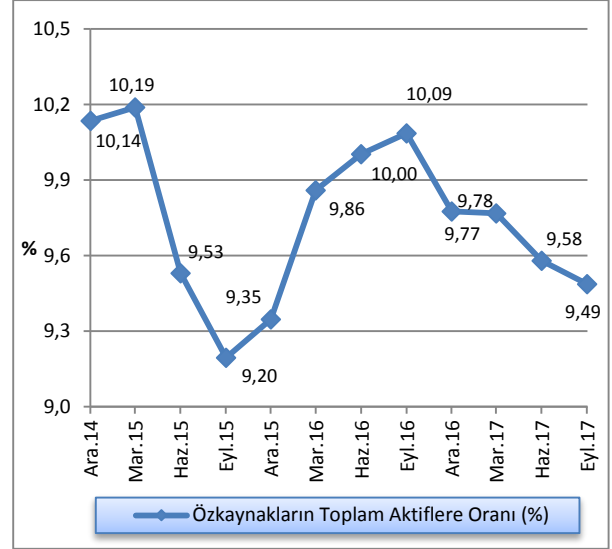
Grafik 6.3: Toplam Özkaynaklar ve Toplam Aktiflerde Artış Oranları

Kaynak: KTCMB

Bankacılık sektöründeki toplam özkaynakların toplam aktiflere oranı, 2016 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 10'a, üçüncü çeyrekte yüzde 10,09'a yükselmiş, dördüncü çeyrekte ise yüzde 9,78'e gerilemiştir. Bu oran 2017 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 9,58, üçüncü çeyrekte ise azalarak yüzde 9,49 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Grafik 6.4: Bankacılık Sektörünün Özkaynaklarının Toplam Aktiflere Oranı

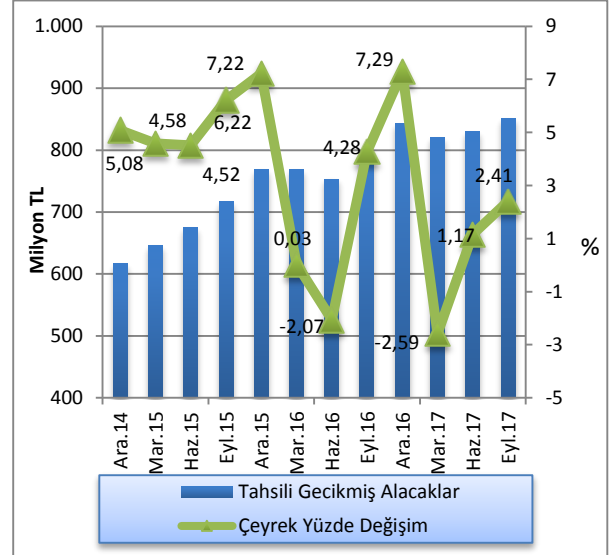

Kaynak: KTCMB

6.2 TAHSİLİ GECİKMİŞ ALACAKLAR

2017 yılının Haziran ayı sonu itibarıyla 830,3 milyon TL olan sektörün toplam tahsili gecikmiş alacakları, 2017 Eylül ayı sonu itibarıyla yüzde 2,41 oranında artarak 850,2 milyon TL'ye yükselmiştir. Tahsili gecikmiş alacaklar bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 8,28 oranında artmıştır.

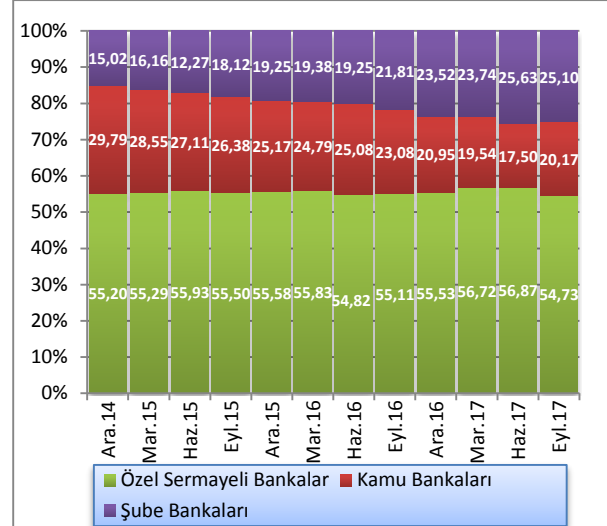
Grafik 6.5: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi

Kaynak: KTCMB

2017 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla şube bankaları ve özel sermayeli bankalarının toplam TGA içindeki paylarında bir önceki çeyreğe göre azalış, kamu bankalarının payında ise artış olduğu görülmektedir. Buna göre, Haziran 2017 - Eylül 2017 döneminde özel sermayeli bankaların toplam TGA içindeki payı yüzde 56,87'den yüzde 54,73'e, şube bankalarının payı yüzde 25,63'den yüzde 25,10'a gerilerken, kamu bankalarının toplam TGA içindeki payı yüzde 17,50'den yüzde 20,17'ye yükselmiştir. Eylül 2016 - Eylül 2017 döneminde özel sermayeli bankaların toplam TGA içindeki payı yüzde 55,11'den yüzde 54,73'e, şube bankalarının payı yüzde 21,81'den yüzde 25,10'a yükselmiştir. Kamu bankalarının payı ise yüzde 23,08'den yüzde 20,17'ye gerilemiştir.

Grafik 6.6: Banka Gruplarına Göre Takipteki Alacakların Dağılımı

Kaynak: KKTÇMB

2017 yılı ikinci çeyreğinde, toplam aktifler 24.602,7 milyon TL, toplam brüt krediler 14.028,2 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiş, TGA'lar 850,2 milyon TL, özel karşılıklar 506,0 milyon TL olmuştur. Banka grupları bazında incelendiğinde, Eylül 2017 itibarıyla kamu bankalarında toplam aktifler 6.116,1 milyon TL, toplam brüt krediler 3.670,9 milyon TL, tahsili gecikmiş alacaklar 171,5 milyon TL, özel karşılıklar ise 97,1 milyon TL seviyesindedir. Özel sermayeli bankalarda toplam aktifler 10.532,4 milyon TL, toplam brüt krediler

6.400,2 milyon TL, tahsili gecikmiş alacaklar 465,3 milyon TL, özel karşılıklar 234,6 milyon TL düzeyindedir. Şube bankalarında ise toplam aktifler 7.954,2 milyon TL, toplam brüt krediler 3.957,1 milyon TL, tahsili gecikmiş alacaklar 213,4 milyon TL, özel karşılıklar 174,3 milyon TL seviyesindedir.

Tablo 6.2: Banka Gruplarına Göre Seçilmiş Bazı Kalemlerin Gelişimi (Milyon TL)

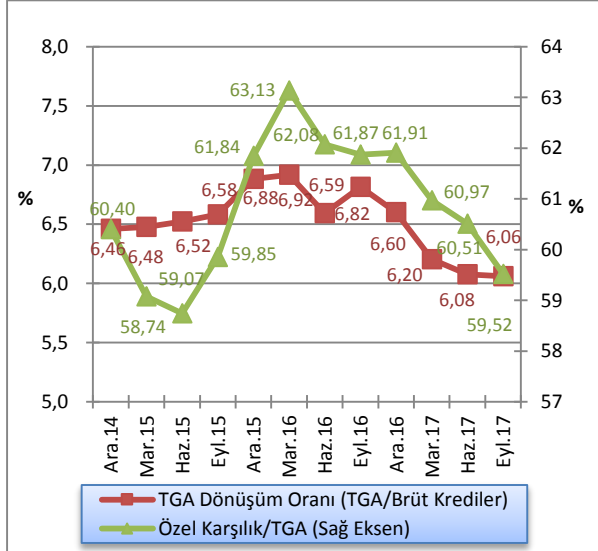
	Toplam Aktifler			Toplam Brüt Krediler			TGA			Özel Karşılıklar		
	Mar.17	Haz.17	Eyl.17	Mar.16	Haz.17	Eyl.17	Mar.17	Haz.17	Eyl.17	Mar.16	Haz.17	Eyl.17
Kamu Bankaları	5.749,2	5.955,1	6.116,1	3.656,5	3.674,1	3.670,9	160,4	145,3	171,5	108,7	95,0	97,1
Özel Sermayeli Bankalar	9.444,1	9.914,3	10.532,4	5.814,6	6.105,8	6.400,2	465,5	472,2	465,3	228,4	233,5	234,6
Şube Bankaları	6.911,6	7.362,7	7.954,2	3.760,4	3.886,4	3.957,1	194,8	212,8	213,4	163,3	173,9	174,3
Toplam	22.104,9	23.232,1	24.602,7	13.231,5	13.666,3	14.028,2	820,7	830,3	850,2	500,4	502,4	506,0

Kaynak: KKTÇMB

2014 yılı dördüncü çeyreğinden itibaren zayıf da olsa bir artış eğiliminde olan TGA dönüşüm oranı, 2016 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 0,33 puan azalarak yüzde 6,59'a gerilemiş, 2016 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyrek döneme göre 0,23 puan artarak yüzde 6,82'ye yükselmiştir. TGA dönüşüm oranı, 2016 yılının son çeyreğinde üçüncü çeyreğe göre 0,22 puan azalarak yüzde 6,6'ya gerilemiştir. Bu oran 2017 yılı Eylül ayı sonunda bir önceki çeyreğe göre 0,02 puan azalarak yüzde 6,06 seviyesinde gerçekleşmiştir. TGA dönüşüm oranında bir yıllık dönemde (Eylül 2016 - Eylül 2017) 0,76 puan düşüş olmuştur.

TGA için ayrılan karşılıkların toplam TGA'ya oranı, 2017 Haziran sonu itibarıyla yüzde 60,51 iken, Eylül 2017'de 0,99 puan azalmış ve yüzde 59,52'ye gerilemiştir. Eylül 2016 - Eylül 2017 döneminde TGA için ayrılan karşılıkların toplam TGA'ya oranı 2,35 puan gerilemiştir.

Grafik 6.7: TGA Dönüşüm Oranı ve Özel Karşılık/TGA

Kaynak: KKTÇMB

2017 Haziran ayı sonunda yüzde 1,70 olan sektör aktif kârlılığı, 2017 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 1,69'a gerilemiş, yüzde 17,26 olan özkaynak kârlılığı yüzde 17,39'a, net faiz marjı ise yüzde 3'den yüzde 3,16'ya yükselmiştir. Eylül 2016 - Eylül 2017 döneminde sektör aktif kârlılığı yüzde 1,37'den yüzde 1,69'a, özkaynak kârlılığı yüzde 13,96'dan yüzde 17,39'a yükselmiş, net faiz marjı ise yüzde 3,31'den yüzde 3,16'ya gerilemiştir.

Tablo 6.3: Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları

Açıklama	2016			2017	
	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.
Aktif Kârlılığı¹	1,37	1,65	1,80	1,70	1,69
Özkaynak Kârlılığı²	13,96	16,56	18,18	17,26	17,39
Net Faiz Marjı³	3,31	3,25	3,18	3,00	3,16

Not : 1 Aktif Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Aktif
2 Özkaynak Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Özkaynak
3 (Provizyon Sonrası Net Faiz Marjı+TGA Özel Provizyonu) / Toplam Aktif
Kaynak: KKTÇMB

EK A. EKONOMİK KARARLAR

Tablo A.1: Ekonomik Kararlar - KKTC Merkez Bankası

Konu	Tebliğ, Genelge ve Resmi Gazete'de Yayımlanan Yönetim Kurulu Kararları		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara
Kredi Kartları yeni dönem azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarının belirlenmesi.			02.10.2017	161
Zaman Aşımına Uğrayan Mevduat			25.07.2017	124

Tablo A.2: Ekonomik Kararlar - KKTC Cumhuriyet Meclisi

Konu	Yasa/Yasa Tasarısı		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara
Yasalar				
Yasa Tasarıları				
Cumhurbaşkanlığı'nca Onaylanacak Yasalar				
Tüzükler				

EK B. İSTATİSTİK TABLOLARI

Tablo B.1: KKTCCMB Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)

Tarih	Likit Varlıklar	Krediler	Diğer Aktifler	Aktif Toplamı	Özkaynaklar	Mevduatlar	Yasal Karşılıklar	Diğer Pasifler	Pasif Toplamı
30 Haz. 2013	2.622.682.346	105.015.585	1.830.484	2.729.528.415	217.783.359	1.352.697.549	805.019.967	354.027.540	2.729.528.415
30 Eyl. 2013	3.052.496.431	139.133.835	1.799.949	3.193.430.215	218.683.984	1.724.387.219	828.836.908	421.522.104	3.193.430.215
31 Ara. 2013	3.213.649.639	78.854.104	63.070.913	3.355.574.656	291.100.579	1.818.251.291	870.763.371	436.559.672	3.355.574.656
31 Mar. 2014	3.079.515.185	147.484.184	1.728.249	3.228.727.618	245.971.070	1.675.102.982	876.948.620	430.704.946	3.228.727.618
30 Haz. 2014	3.270.433.195	121.218.064	1.804.149	3.393.455.408	247.254.958	1.792.772.785	890.156.351	463.271.314	3.393.455.408
30 Eyl. 2014	3.511.228.059	119.312.114	1.752.480	3.632.292.653	248.132.449	1.917.060.863	938.524.944	528.574.397	3.632.292.653
31 Ara. 2014	3.645.697.257	171.220.524	25.331.106	3.842.248.887	258.929.182	1.493.119.701	954.982.558	1.135.217.446	3.842.248.887
31 Mar. 2015	3.739.517.315	115.254.133	2.248.301	3.857.019.749	276.152.356	1.408.442.288	1.006.554.132	1.165.870.973	3.857.019.749
30 Haz. 2015	4.297.312.709	132.031.767	18.942.188	4.448.286.664	276.996.548	1.482.713.730	1.062.691.010	1.625.885.376	4.448.286.664
30 Eyl. 2015	4.883.071.770	133.138.667	2.280.396	5.018.490.833	278.408.386	1.554.299.105	1.159.694.120	2.026.089.222	5.018.490.833
31 Ara. 2015	4.820.323.929	184.465.057	20.635.529	5.025.424.515	400.156.276	1.597.089.925	1.143.470.037	1.884.708.277	5.025.424.515
31 Mar. 2016	4.759.331.238	177.928.840	2.511.781	4.939.771.859	317.637.476	1.368.093.189	1.158.875.053	2.095.166.141	4.939.771.859
30 Haz. 2016	4.743.182.458	213.175.830	2.640.121	4.958.998.409	318.658.983	1.476.230.465	1.172.163.993	1.991.944.968	4.958.998.409
30 Eyl. 2016	5.466.386.701	186.416.180	2.729.886	5.655.532.767	319.829.286	1.706.384.976	1.233.282.326	2.396.036.179	5.655.532.767
31 Ara. 2016	6.362.944.796	67.051.670	22.187.719	6.452.184.185	465.169.093	2.083.019.935	1.359.700.420	2.544.294.737	6.452.184.185
31 Mar. 2017	6.764.573.400	101.158.224	3.401.183	6.869.132.807	365.686.916	2.121.997.651	1.448.684.018	2.932.764.222	6.869.132.807
30 Haz. 2017	6.981.906.564	134.992.949	2.841.955	7.119.741.468	367.060.935	2.317.720.970	1.512.813.049	2.922.146.514	7.119.741.468
30 Eyl. 2017	7.630.043.970	191.469.924	2.907.269	7.824.421.163	368.577.947	2.505.097.829	1.615.196.100	3.335.549.287	7.824.421.163

Not: Mevduat toplamına bankalara borçlar kalemi dahildir.

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.2: KKTCCMB Likit Varlıklar (TL)

Tarih	Nakit Değerler	Altın Deposu	Bankalar Nezdindeki Mevduat (TP)	Bankalar Nezdindeki Mevduat (YP)	Yurt Dışı Bankalar	MDC	Toplam
30 Haz. 2013	61.108.724	2.506.876	1.274.274.978	1.206.215.874	36.180.430	42.395.464	2.622.682.346
30 Eyl. 2013	88.890.514	2.506.876	1.359.032.554	1.456.467.434	26.347.485	119.251.568	3.052.496.431
31 Ara. 2013	62.270.427	2.146.362	1.403.280.967	1.522.482.954	78.923.761	144.545.168	3.213.649.639
31 Mar. 2014	57.681.769	2.146.362	1.068.596.270	1.717.402.462	35.043.690	198.644.632	3.079.515.185
30 Haz. 2014	37.813.934	2.146.362	1.173.711.609	1.837.164.805	51.540.117	168.056.368	3.270.433.195
30 Eyl. 2014	63.855.297	2.146.362	1.167.075.364	1.915.670.506	63.391.520	299.089.010	3.511.228.059
31 Ara. 2014	59.575.201	2.341.331	1.307.875.937	1.925.886.634	60.933.484	289.084.670	3.645.697.257
31 Mar. 2015	93.270.862	2.341.331	1.456.217.149	1.979.335.666	48.438.307	159.914.000	3.739.517.315
30 Haz. 2015	82.385.984	2.341.331	1.467.167.127	2.411.582.643	113.843.324	219.992.300	4.297.312.709
30 Eyl. 2015	140.974.336	2.341.331	1.467.337.337	2.899.368.703	114.480.913	258.569.150	4.883.071.770
31 Ara. 2015	87.625.194	2.611.239	1.402.006.529	2.945.775.755	55.692.162	326.613.050	4.820.323.929
31 Mar. 2016	117.668.364	2.611.239	1.499.576.679	2.952.607.384	77.638.972	109.228.600	4.759.331.238
30 Haz. 2016	90.757.864	2.611.239	1.614.592.023	2.855.674.301	33.822.031	145.725.000	4.743.182.458
30 Eyl. 2016	238.570.625	2.611.239	2.029.877.829	3.097.871.008	-	97.456.000	5.466.386.701
31 Ara. 2016	216.724.660	3.440.019	2.260.530.677	3.687.779.940	-	194.469.500	6.362.944.796
31 Mar. 2017	165.588.687	3.440.019	2.101.326.259	4.030.683.635	-	463.534.800	6.869.132.807
30 Haz. 2017	171.906.834	3.440.019	1.823.606.608	4.299.854.053	-	683.099.050	6.981.906.564
30 Eyl. 2017	275.459.595	3.440.019	1.842.387.496	4.739.760.510	-	768.996.350	7.630.043.970

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.3: KKTOMB Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler (TL)

Tarih	Tarım	Ticari	Sanayi	İhracat	Küçük Esnaf	Turizm	Eğitim	Toplam
30 Haz. 2013							2.546.937	2.546.937
30 Eyl. 2013							2.718.359	2.718.359
31 Ara. 2013								-
31 Mar. 2014							2.431.745	2.431.745
30 Haz. 2014							2.381.303	2.381.303
30 Eyl. 2014							2.580.963	2.580.963
31 Ara. 2014								-
31 Mar. 2015							4.466.517	4.466.517
30 Haz. 2015							4.642.279	4.642.279
30 Eyl. 2015							5.311.384	5.311.384
31 Ara. 2015								-
31 Mar. 2016								-
30 Haz. 2016							4.083.448	4.083.448
30 Eyl. 2016							4.270.101	4.270.101
31 Ara. 2016							5.065.643	5.065.643
31 Mar. 2017								-
30 Haz. 2017							4.943.377	4.943.377
30 Eyl. 2017							5.415.736	5.415.736

Not: Rakamlara faiz gelir reeskontları dâhil edilmiştir.

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.4: KKTCCMB Nezdindeki Mevduat (TL)

Tarih	Kamu Mevduatı		Bankalar				Diğer		Toplam
			A-Serbest		B-Zorunlu Karşılıklar				
	TP	YP	TP	YP	TP	YP	TP	YP	
30 Haz. 2013	55.172.326	12.858.690	491.417.120	772.260.838	486.606.486	318.413.481	396.500	20.592.075	1.157.717.516
30 Eyl. 2013	86.265.299	18.449.179	620.407.179	975.835.456	482.994.224	345.842.684	426.258	23.003.848	2.553.224.127
31 Ara. 2013	18.846.398	20.578.975	735.826.294	1.013.142.338	487.900.228	382.863.143	609.831	29.247.455	2.689.014.662
31 Mar. 2014	38.950.361	43.565.188	472.182.955	1.094.180.494	491.575.544	385.373.076	438.945	25.785.039	2.552.051.602
30 Haz. 2014	53.919.830	11.982.605	466.591.523	1.122.184.360	499.327.153	390.829.198	17.474.716	120.619.751	2.682.929.136
30 Eyl. 2014	69.233.058	18.698.887	502.033.797	1.136.473.300	526.918.645	411.606.299	27.425.327	163.196.494	2.855.585.807
31 Ara. 2014	17.094.271	9.256.228	567.445.436	868.076.651	532.525.648	422.456.910	629.724	30.617.391	2.448.102.259
31 Mar. 2015	10.753.910	21.354.653	497.415.629	849.731.141	555.437.616	451.116.516	441.602	28.745.353	2.414.996.420
30 Haz. 2015	18.278.584	34.669.328	421.856.540	988.595.032	565.747.200	496.943.810	428.189	18.886.057	2.545.404.740
30 Eyl. 2015	14.819.534	30.301.580	346.773.076	1.141.287.770	578.364.670	581.329.450	396.168	20.720.977	2.713.993.225
31 Ara. 2015	57.528.409	19.608.857	377.112.293	1.111.941.851	583.627.835	559.842.202	751.281	30.147.234	2.740.559.962
31 Mar. 2016	6.022.339	9.748.736	300.772.726	1.024.849.739	596.821.843	562.053.210	529.628	26.170.021	2.526.968.242
30 Haz. 2016	78.931.631	12.662.410	294.047.768	975.886.690	606.507.229	565.656.764	479.769	114.222.197	2.648.394.458
30 Eyl. 2016	51.544.433	68.733.216	389.781.881	1.098.732.181	622.344.234	610.938.092	527.417	97.065.848	2.939.667.302
31 Ara. 2016	29.069.115	35.483.804	459.264.539	1.442.174.000	652.163.031	707.537.389	794.582	116.233.895	3.442.720.355
31 Mar. 2017	58.041.406	24.242.055	461.185.477	1.467.785.063	691.268.617	757.415.401	624.885	110.118.765	3.570.681.669
30 Haz. 2017	78.704.320	22.436.407	374.581.174	1.734.713.467	710.390.248	802.422.801	573.332	106.712.270	3.830.534.019
30 Eyl. 2017	15.915.165	32.448.413	425.277.954	1.918.976.979	734.899.763	880.296.337	760.406	111.718.912	4.120.293.929

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.5: KKTTCMB Döviz Kurları

Yıllar	Aylar	USD		EURO		GBP	
		Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış
2011		1,8889	1,8980	2,4438	2,4556	2,9170	2,9322
2012		1.7826	1.7912	2.3517	2.3630	2.8708	2.8858
2013		2.1343	2.1381	2.9365	2.9418	3.5114	3.5297
2014		2.3189	2.3230	2.8207	2.8258	3.5961	3.6149
2015		2.9076	2.9128	3.1776	3.1833	4.3007	4.3231
2016		3.5192	3.5255	3.7099	3.7166	4.3189	4.3414
2017	1	3.8324	3.8393	4.0983	4.1057	4.7957	4.8207
	2	3.5882	3.5946	3.7963	3.8032	4.4479	4.4711
	3	3.6386	3.6452	3.9083	3.9153	4.5169	4.5404
	4	3.5504	3.5568	3.8744	3.8814	4.5835	4.6074
	5	3.5642	3.5707	3.9744	3.9816	4.57330	4.5971
	6	3.5071	3.5135	4.0030	4.0102	4.5413	4.5650
	7	3.5292	3.5356	4.1316	4.1390	4.6096	4.6336
	8	3.4410	3.4472	4.1430	4.1504	4.4520	4.4752
	9	3.5521	3.5585	4.1924	4.2000	4.7478	4.7726
	10	3,8174	3,8243	4,4378	4,4458	4,9906	5,0167
	11						
	12						

Kaynak: KKTTCMB

Tablo B.6: Çapraz Kurlar

Yıllar	Aylar	Yabancı Para / ABD doları	
		£	€
2011		1,5449	1,2938
2012		1,6111	1,3192
2013		1,6480	1,3759
2014		1,5535	1,2164
2015		1.4817	1.0929
2016		1.2293	1.0542
2017	1	1.2535	1.0694
	2	1.2417	1.0580
	3	1.2435	1.0741
	4	1.2932	1.0913
	5	1.2853	1.1151
	6	1.2971	1.1414
	7	1.3083	1.1707
	8	1.2960	1.2040
	9	1.3389	1.1803
	10	1.3096	1.1625
	11		
	12		

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.7: KKTOMB Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmi Gazete	
	₺	\$	€	£	Tarih	Sayı	Tarih	Sayı
	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz				
05.02.2008	15,00	3,00	2,25	4,25	05.02.2008	635	19.02.2008	32
29.02.2008	14,75	2,10	2,25	4,00	29.02.2008	640	13.03.2008	50
25.03.2008	14,75	1,50	2,25	4,00	25.03.2008	646	03.04.2008	59
22.05.2008	15,25	1,25	2,25	3,75	22.05.2008	652	16.06.2008	113
26.06.2008	15,75	1,25	2,25	3,75	26.06.2008	662	02.07.2008	124
30.07.2008	16,25	1,25	2,25	3,75	30.07.2008	666	15.08.2008	153
17.10.2008	16,25	0,75	2,00	3,25	16.10.2008	673	22.10.2008	187
14.11.2008	16,25	0,25	1,75	2,25	13.11.2008	676	26.11.2008	207
28.11.2008	15,75	0,25	1,75	2,25	27.11.2008	679	16.12.2008	217
22.12.2008	14,50	0,05	1,25	1,00	19.12.2008	682	25.12.2008	223
19.01.2009	12,60	0,05	1,25	0,75	16.01.2009	691	23.01.2009	18
20.02.2009	11,25	0,05	1,25	0,50	20.02.2009	698	04.03.2009	47
20.03.2009	10,25	0,05	1,25	0,50	20.03.2009	708	27.03.2009	58
17.04.2009	9,50	0,05	1,00	0,50	17.04.2009	712	27.04.2009	78
08.05.2009	9,50	0,05	0,75	0,50	08.05.2009	718	18.05.2009	85
15.05.2009	9,00	0,05	0,75	0,50	15.05.2009	720	28.05.2009	92
17.06.2009	8,50	0,05	0,75	0,50	17.06.2009	725	22.06.2009	107
17.07.2009	8,00	0,05	0,75	0,50	17.07.2009	729	03.08.2009	133
19.08.2009	7,50	0,05	0,75	0,50	19.08.2009	734	03.09.2009	152
18.09.2009	7,00	0,05	0,75	0,50	18.09.2009	738	06.10.2009	170
16.10.2009	6,50	0,05	0,75	0,50	16.10.2009	741	22.10.2009	182
07.12.2009	6,25	0,05	0,75	0,50	04.12.2009	749	15.12.2009	211
17.09.2010	6,00	0,05	0,75	0,50	17.09.2010	786	29.09.2010	167
15.10.2010	5,50	0,05	0,75	0,50	15.10.2010	788	25.10.2010	183
27.12.2010	5,00	0,05	0,75	0,50	24.12.2010	796	31.12.2010	220
01.01.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	20.12.2012	835	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,05	0,75	0,50	09.05.2013	847	16.05.2013	85
01.09.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	22.08.2013	853	29.08.2013	138
03.02.2014	5,00	0,25	0,75	0,50	30.01.2014	869	04.02.2014	26
01.04.2014	7,00	0,25	0,75	0,50	20.03.2014	876	27.03.2014	70
01.03.2015	6,50	0,25	0,25	0,50	10.02.2015	900	17.02.2015	25
03.04.2017	7,00	0,40	0,25	0,50	23.03.2017	947	03.04.2017	61

Not: Vadesiz Türk Lirası ve döviz mevduatına uygulanan faiz oranları, vadeli mevduat için de geçerlidir.

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.8: KKTCMB Tarafından Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmî Gazete	
	₺	\$	€	£	Tarih	Sayı	Tarih	Sayı
07.05.2002	12,00	0,50	0,50	1,50	30.04.2002	474	07.05.2002	50
12.12.2002	12,00	0,35	0,50	1,25	29.11.2002	483	12.12.2002	121
09.07.2003	12,00	0,25	0,50	1,25	02.07.2003	498	09.07.2003	79
01.09.2004	12,00	0,50	0,50	1,75	25.08.2004	531	01.09.2004	127
01.04.2005	10,00	0,75	0,50	1,75	29.03.2005	549	31.03.2005	47
01.11.2005	10,00	1,25	0,75	2,00	27.10.2005	567	08.11.2005	197
01.02.2006	10,00	2,00	1,00	2,00	31.01.2006	577	10.02.2006	27
03.07.2006	12,00	2,00	1,00	2,00	29.06.2006	587	14.07.2006	119
26.10.2007	11,75	2,00	1,00	2,00	26.10.2007	620	06.11.2007	197
22.11.2007	11,25	2,00	1,00	2,00	22.11.2007	622	04.12.2007	214
14.12.2007	10,75	2,00	1,00	2,00	14.12.2007	627	19.12.2007	224
18.01.2008	10,50	1,50	1,00	2,00	18.01.2008	632	24.01.2008	17
05.02.2008	10,50	1,00	1,00	2,00	05.02.2008	636	19.02.2008	32
29.02.2008	10,25	1,00	1,00	2,00	29.02.2008	638	13.03.2008	50
25.03.2008	10,25	0,50	1,00	2,00	25.03.2008	647	03.04.2008	59
22.05.2008	10,75	0,50	1,00	2,00	22.05.2008	653	16.06.2008	113
30.07.2008	11,00	0,50	1,00	2,00	30.07.2008	665	15.08.2008	153
17.10.2008	11,00	0,25	1,00	1,75	16.10.2008	674	22.10.2008	187
14.11.2008	11,00	0,10	1,00	1,25	13.11.2008	675	26.11.2008	207
28.11.2008	10,75	0,10	1,00	1,25	27.11.2008	680	16.12.2008	217
22.12.2008	9,75	0,00	0,75	0,50	19.12.2008	683	25.12.2008	223
19.01.2009	8,00	0,00	0,75	0,25	16.01.2009	692	23.01.2009	18
20.02.2009	6,50	0,00	0,75	0,25	20.02.2009	699	04.03.2009	47
08.05.2009	6,50	0,00	0,50	0,25	08.05.2009	719	18.05.2009	85
17.07.2009	6,00	0,00	0,50	0,25	17.07.2009	730	03.08.2009	133
19.08.2009	5,50	0,00	0,50	0,25	19.08.2009	735	15.09.2009	157
16.10.2009	5,25	0,00	0,50	0,25	16.10.2009	742	22.10.2009	182
07.12.2009	5,00	0,00	0,50	0,25	04.12.2009	750	15.12.2009	211
01.01.2013	4,00	0,00	0,50	0,25	20.12.2012	836	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,00	0,50	0,25	09.05.2013	849	16.05.2013	85
01.03.2015	3,50	0,00	0,00	0,00	10.02.2015	899	17.02.2015	25

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.9: Reeskont Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi																
	TL					₺				€				£			
	Tic.	San. Tur. Tar. Eğt.	İhr.	Esn.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs
06.02.04	55	42	40	35	35	10	6	6	8	10	6	6	8	11	7	7	9
10.12.04	42	32	30	28	28	10	6	6	8	10	6	6	8	11	7	7	9
04.02.05	35	30	28	26	26	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.04.05	33	28	26	24	24	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
03.06.05	30	26	24	22	22	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.11.05	26	24	22	20	20	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.06.06	26	24	22	20	20	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
03.07.06	33	28	26	24	24	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
21.09.07	30	26	24	22	22	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
26.10.07	30	26	24	22	22	10,5	6,5	6,5	6,5	10	6	6	6	11	7	7	7
29.02.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
25.03.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
29.12.08	22	19	19	18	19	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
02.03.09	20	17	17	16	16	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
25.06.09	17	15	15	14	14	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
27.12.10	14	12	12	11	11	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.01.13	11	8	8	8	8	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.06.13	11	7	7	7	7	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.10: Yasal Karşılık Oranları (%)

Yürürlüğe Giriş Tarihi	Açıklama	Türk Parası Yükümlülüklerde	Yabancı Para Yükümlülüklerde
30.06.2002		15	16
30.11.2002		14	15
30.04.2003		13	14
30.10.2003		12	13
31.01.2004		11	12
31.07.2004		10	11
31.12.2005		10	11
30.06.2006		9	10
30.09.2007		9	9
31.12.2008		8	8
31.07.2012	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8	8
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7	8
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6	8
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5	8
	Mevduat hariç Türk Parası diğer yükümlülüklerde	8	8
	Kıymetli Maden Yükümlülüklerde	0	0
28.02.2014	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8	8
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7	7
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6	6
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5	5
	Mevduat hariç Türk Parası diğer yükümlülüklerde	8	8
	Kıymetli Maden Yükümlülüklerde	0	0

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.11: Karşılıksız Çekler

Yıllar	Aylar	Çek Kullanmaktan Men Edilenler (Şahıs Adedi)	
		Aylık Toplam	Kümülatif Toplam
2011			3.244
2012			3.842
2013			2.910
2014			3.366
2015			3.699
2016	1	278	278
	2	241	519
	3	247	766
	4	204	970
	5	232	1.202
	6	275	1.477
	7	229	1.706
	8	263	1.969
	9	214	2.183
	10	299	2.482
	11	242	2.724
	12	253	2.977
2017	1	347	347
	2	197	544
	3	182	726
	4	174	900
	5	341	1.241
	6	182	1.423
	7	155	1.578
	8	173	1.751
	9	170	1.921
	10	196	2.117
	11		
	12		

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.12: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
30 Haz. 2014	110,3	2,6	16,0	0,0	59,8	4.317,3	18,5	13,1	2.686,1	219,1	0,6	2,3	0,0	763,2	8.208,9
30 Eyl. 2014	102,8	12,8	3,3	0,0	64,0	4.425,5	11,5	13,5	2.780,3	225,8	2,3	2,5	0,0	831,1	8.475,4
31 Ara. 2014	95,9	9,3	3,2	0,0	77,0	4.802,6	27,0	13,7	2.869,0	229,1	0,1	0,0	0,0	813,5	8.940,4
31 Mar. 2015	98,5	7,4	3,1	0,0	83,1	4.990,4	30,5	14,7	2.936,2	251,4	0,1	4,4	0,0	904,3	9.324,1
30 Haz. 2015	117,1	10,1	3,4	0,0	92,1	5.195,8	15,0	14,5	3.033,7	257,8	0,1	4,6	0,0	929,8	9.674,0
30 Eyl. 2015	133,1	11,8	3,8	0,0	86,1	5.532,5	10,4	15,8	3.152,2	259,9	0,1	5,2	0,0	963,7	10.174,6
31 Ara. 2015	138,5	11,0	3,6	0,0	96,4	5.740,9	15,9	14,8	3.073,4	265,1	0,1	0,0	0,0	1.039,7	10.399,4
31 Mar. 2016	146,2	7,0	3,7	0,0	90,7	5.731,3	17,8	14,2	3.085,4	251,0	0,1	0,0	0,0	999,0	10.346,4
30 Haz. 2016	161,7	2,1	3,0	0,0	96,6	5.987,6	13,5	13,8	3.130,1	279,9	0,1	4,1	0,0	974,9	10.667,4
30 Eyl. 2016	161,0	4,5	2,3	0,0	93,5	6.022,0	12,2	13,5	3.222,1	289,8	0,1	4,2	0,0	910,7	10.735,9
31 Ara. 2016	165,8	3,8	3,7	0,0	102,4	6.910,7	16,5	14,9	3.411,8	324,8	0,1	4,9	0,0	961,2	11.920,6
31 Mar. 2017	179,5	5,6	3,8	0,0	112,6	7.206,5	22,8	14,4	3.514,1	358,9	0,1	0,0	0,0	992,5	12.410,8
30 Haz. 2017	180,0	6,0	3,2	0,0	91,3	7.475,2	20,3	14,2	3.642,2	379,2	0,1	5,3	0,0	1.019,0	12.836,0
30 Eyl. 2017	178,0	6,9	3,5	0	111,2	7.598,6	16,7	15,9	3.815,2	391,6	0,1	5,4	0	1.034,9	13.178,0

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.13: Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
30 Haz. 2014	110,3	2,6	16,0	0,0	59,8	4.317,3	18,5	13,1	2.686,1	219,1	0,6	2,3	0,0	763,2	8.208,9
30 Eyl. 2014	102,8	12,8	3,3	0,0	64,0	4.425,5	11,5	13,5	2.780,3	225,8	2,3	2,5	0,0	831,1	8.475,4
31 Ara. 2014	95,9	9,3	3,2	0,0	77,0	4.802,6	27,0	13,7	2.869,0	229,1	0,1	0,0	0,0	813,5	8.940,4
31 Mar. 2015	98,5	7,4	3,1	0,0	83,1	4.990,4	30,5	14,7	2.936,2	251,4	0,1	4,4	0,0	904,3	9.324,1
30 Haz. 2015	117,1	10,1	3,4	0,0	92,1	5.195,8	15,0	14,5	3.033,7	257,8	0,1	4,6	0,0	929,8	9.674,0
30 Eyl. 2015	133,1	11,8	3,8	0,0	86,1	5.532,5	10,4	15,8	3.152,2	259,9	0,1	5,2	0,0	963,7	10.174,6
31 Ara. 2015	138,5	11,0	3,6	0,0	96,4	5.740,9	15,9	14,8	3.073,4	265,1	0,1	0,0	0,0	1.039,7	10.399,4
31 Mar. 2016	146,2	7,0	3,7	0,0	90,7	5.731,3	17,8	14,2	3.085,4	251,0	0,1	0,0	0,0	999,0	10.346,4
30 Haz. 2016	161,7	2,1	3,0	0,0	96,6	5.987,6	13,5	13,8	3.130,1	279,9	0,1	4,1	0,0	974,9	10.667,4
30 Eyl. 2016	161,0	4,5	2,3	0,0	93,5	6.022,0	12,2	13,5	3.222,1	289,8	0,1	4,2	0,0	910,7	10.735,9
31 Ara. 2016	165,8	3,8	3,7	0,0	102,4	6.910,7	16,5	14,9	3.411,8	324,8	0,1	4,9	0,0	961,2	11.920,6
31 Mar. 2017	179,5	5,6	3,8	0,0	112,6	7.206,5	22,8	14,4	3.514,1	358,9	0,1	0,0	0,0	992,5	12.410,8
30 Haz. 2017	180,0	6,0	3,2	0,0	91,3	7.475,2	20,3	14,2	3.642,2	379,2	0,1	5,3	0,0	1.019,0	12.836,0
30 Eyl. 2017	178,0	6,9	3,5	0	111,2	7.598,6	16,7	15,9	3.815,2	391,6	0,1	5,4	0	1.034,9	13.178,0

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.14: Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
30 Haz. 2014	82,9	0,2	9,7	0	52,6	2.616,4	18,5	5,6	1.883,5	218,1	0,6	0	0	516,3	5.404,4
30 Eyl. 2014	75,4	0	0,1	0	56,8	2.679,4	11,5	5,4	1.958,4	224,7	2,3	0	0	564,2	5.578,2
31 Ara. 2014	66,3	0	0,1	0	60,9	2.898,0	27,0	5,8	2.038,4	228,2	0,1	0	0	566,7	5.891,5
31 Mar. 2015	72,0	0	0,1	0	63,7	2.898,1	30,5	5,8	2.036,9	250,6	0,1	0	0	592,5	5.950,3
30 Haz. 2015	90,2	0	0,1	0	68,0	2.897,1	15,0	5,4	2.084,3	257,0	0,1	0	0	613,4	6.030,6
30 Eyl. 2015	101,5	0	0,1	0	59,1	2.926,8	10,4	5,4	2.135,7	257,9	0,1	0	0	6.11,7	6.108,7
31 Ara. 2015	107,3	0	0,1	0	64,9	3.161,8	16,0	5,4	2.139,0	264,3	0,1	0	0	695,5	6.454,4
31 Mar. 2016	114,4	0	0,4	0	62,1	3.238,7	17,9	5,1	2.166,9	250,1	0	0	0	691,6	6.547,2
30 Haz. 2016	126,0	2,1	0,1	0	57,6	3.311,3	13,5	4,5	2.212,4	278,9	0	0	0	678,0	6.684,4
30 Eyl. 2016	123,0	4,4	0,1	0	52,9	3.296,1	12,1	4,0	2.243,5	288,2	0,1	0	0	644,8	6.669,2
31 Ara. 2016	117,6	3,8	0,3	0	53,2	3.575,9	16,5	3,8	2.270,9	323,1	0,1	0	0	644,9	7.010,1
31 Mar. 2017	127,2	5,6	0,5	0	61,7	3.637,1	22,8	3,5	2.310,6	356,9	0,1	0	0	675,1	7.201,1
30 Haz. 2017	131,8	6,1	0,1	0	60,2	3.664,0	20,3	3,8	2.401,9	376,9	0,1	0	0	698,8	7.364,0
30 Eyl. 2017	135,3	6,9	0,2	0	74,4	3.631,2	16,7	5,3	2.457,6	389,1	0,1	0	0	684,7	7.401,6

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.15: Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
30 Haz. 2014	27,5	2,4	6,3	0	7,2	1.700,9	0	7,6	802,4	1,0	0	2,4	0	246,9	2.804,6
30 Eyl. 2014	27,4	12,7	3,2	0	7,1	1.746,2	0	8,1	821,9	1,1	0	2,5	0	267,0	2.897,2
31 Ara. 2014	29,6	9,3	3,1	0	16,0	1.904,6	0	7,8	830,6	1,0	0	0	0	246,9	3.048,9
31 Mar. 2015	26,6	7,5	3,1	0	19,4	2.092,3	0	9,0	899,5	0,1	0	4,5	0	311,8	3.373,8
30 Haz. 2015	26,9	10,1	3,4	0	24,2	2.298,8	0	9,0	949,4	0,7	0	4,5	0	316,4	3.643,4
30 Eyl. 2015	31,7	11,7	3,5	0	27,1	2.605,7	0	10,3	1.016,7	2,0	0	5,1	0	352,1	4.065,9
31 Ara. 2015	31,2	11,0	3,2	0	31,5	2.579,1	0	9,4	934,4	1,0	0	0	0	344,2	3.945,0
31 Mar. 2016	31,8	7,0	3,3	0	28,6	2.492,6	0	9,1	918,5	1,0	0	0	0	307,3	3.799,2
30 Haz. 2016	35,6	0	2,9	0	39,0	2.676,3	0	9,3	917,7	1,0	0	4,1	0	297,1	3.983,0
30 Eyl. 2016	38	0	2,7	0	40,6	2.725,8	0	9,5	978,5	1,5	0	4,2	0	265,9	4.066,7
31 Ara. 2016	48,2	0	3,3	0	49,1	3.334,8	0	11,1	1.141	1,7	0	5,0	0	316,3	4.910,5
31 Mar. 2017	52,3	0	3,3	0	51,0	3.569,4	0	11,0	1.203,5	1,9	0	0	0	317,3	5.209,7
30 Haz. 2017	48,2	0	3,1	0	31,1	3.811,2	0	10,4	1.240,3	2,2	0	5,3	0	320,2	5.472,0
30 Eyl. 2017	42,7	0	3,3	0	36,8	3.967,3	0	10,6	1.357,6	2,5	0	5,4	0	350,2	5.776,4

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.16: Krediler - Vadelere Göre (Milyon TL)

Tarih	Kısa Vadeli Krediler	Yüzde Değişim	Orta ve Uzun Vadeli Krediler	Yüzde Değişim	Toplam	Yüzde Değişim
30 Haz. 2014	3.726,4	2,81	4.482,5	5,01	8.208,9	4,03
30 Eyl. 2014	3.795,6	1,86	4.679,8	4,40	8.475,4	3,25
31 Ara. 2014	4.076,9	7,41	4.863,5	3,92	8.940,4	5,49
31 Mar. 2015	4.163,4	2,12	5.160,7	6,11	9.324,1	4,29
30 Haz. 2015	4.240,8	1,86	5.433,2	5,28	9.674,0	3,75
30 Eyl. 2015	4.384,3	3,38	5.790,3	6,6	10.174,6	5,17
31 Ara. 2015	4.602,5	4,98	5.796,8	0,11	10.399,4	2,21
31 Mar. 2016	4.535,0	-1,47	5.811,4	0,25	10.346,4	-0,51
30 Haz. 2016	5.034,6	11,02	5.632,8	-3,08	10.667,4	3,11
30 Eyl. 2016	5.012,0	-0,45	5.723,9	1,62	10.735,9	0,64
31 Ara. 2016	5.660,9	12,95	6.259,7	9,36	11.920,6	11,03
31 Mar. 2017	5.889,9	4,05	6.520,9	4,17	12.410,8	4,11
30 Haz. 2017	3.331,8	-43,43	9.504,2	45,75	12.836,0	3,43
30 Eyl. 2017	3.414,7	2,49	9.763,3	2,73	13.178,0	2,66

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.17: Krediler - Kamu Özel Ayırımı (Milyon TL)

Tarih	Kamu Kredileri	Yüzde Değişim	Özel Krediler	Yüzde Değişim	Toplam	Yüzde Değişim
30 Haz. 2014	2.177,8	4,02	6.031,1	4,03	8.208,9	4,03
30 Eyl. 2014	2.174,9	-0,13	6.300,5	4,47	8.475,4	3,25
31 Ara. 2014	2.416,9	11,13	6.523,5	3,54	8.940,4	5,49
31 Mar. 2015	2.442,9	1,07	6.881,2	5,48	9.324,1	4,29
30 Haz. 2015	2.411,2	-1,29	7.262,8	5,55	9.674,0	3,75
30 Eyl. 2015	2.484,0	3,02	7.690,6	5,89	10.174,6	5,17
31 Ara. 2015	2.692,1	8,38	7.707,3	0,22	10.399,4	2,21
31 Mar. 2016	2.679,4	-0,47	7.667,0	-0,52	10.346,4	-0,51
30 Haz. 2016	2.662,4	-0,63	8.005,0	4,41	10.667,4	3,10
30 Eyl. 2016	2.656,7	-0,21	8.079,2	0,93	10.735,9	0,64
31 Ara. 2016	2.995,6	12,76	8.925,0	10,47	11.920,6	11,03
31 Mar. 2017	3.005,0	0,31	9.405,8	5,39	12.410,8	4,11
30 Haz. 2017	2.948,7	-1,87	9.887,3	5,12	12.836,0	3,43
30 Eyl. 2017	2.874,9	-2,50	10.303,1	4,21	13.178,0	2,66

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.18: Kredi Büyüklükleri (Milyon TL)

Tarih	100 Bin TL'den Büyük Krediler	51-100 Bin TL Arasındaki Krediler	11-50 Bin TL Arasındaki Krediler	1 - 10 Bin TL Arasındaki Krediler	Bin TL'den Küçük Krediler	Genel Toplam
30 Haz. 2014	6.063,1	729,1	988,8	399,1	28,8	8.208,9
30 Eyl. 2014	6.278,3	759,4	991,4	419,3	27,0	8.475,4
31 Ara. 2014	6.706,8	784,8	1.008,3	424,9	15,6	8.940,4
31 Mar. 2015	7.074,3	787,4	1.017,0	429,6	15,8	9.324,1
30 Haz. 2015	7.428,9	768,4	1.023,5	437,4	15,8	9.674,0
30 Eyl. 2015	7.912,1	780,3	1.024,0	443,8	14,4	10.174,6
31 Ara. 2015	8.154,1	780,1	1.017,5	432,5	15,2	10.399,4
31 Mar. 2016	8.137,3	776,4	1.025,0	392,7	15,0	10.346,4
30 Haz. 2016	8.422,4	772,3	1.038,8	408,5	25,4	10.667,4
30 Eyl. 2016	8.520,5	797,2	1.002,0	395,1	21,4	10.735,9
31 Ara. 2016	9.711,1	801,8	998,2	388,2	21,3	11.920,6
31 Mar. 2017	10.156,3	817,8	984,8	400,1	51,8	12.410,8
30 Haz. 2017	10.547,2	847,3	993,7	423,9	23,9	12.836,0
30 Eyl. 2017	10.861,7	879,5	996,5	416,4	23,9	13.178,0

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.19: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)

Tarih	Ödenmiş Sermaye	Yedek Akçeler	Sabit Kıymet Yeniden Değ. Fonu	Menkul Değerler Değer Artış Fonu	Dönem Kârı (Zarar)	Geçmiş yıl Kârı (Zararı)	Toplam
30 Haz. 2014	785,1	260,0	1,4	13,5	117,8	213,3	1.391,1
30 Eyl. 2014	796,6	260,4	1,4	13,5	177,4	212,8	1.462,1
31 Ara. 2014	800,8	261,6	1,4	13,5	214,7	211,6	1.503,6
31 Mar. 2015	802,4	307,6	1,6	13,5	79,9	359,1	1.564,1
30 Haz. 2015	771,9	353,8	1,4	14,7	128,4	262,0	1.532,2
30 Eyl. 2015	778,9	355,0	1,4	12,6	185,4	257,3	1.590,6
31 Ara. 2015	791,4	367,3	0,2	12,6	201,8	244,7	1.618,0
31 Mar. 2016	791,8	426,1	0,2	78,7	56,2	373,2	1.726,2
30 Haz. 2016	848,5	425,3	0,3	72,3	156,3	301,2	1.803,9
30 Eyl. 2016	878,5	423,7	0,2	72,7	227,5	301,0	1.903,6
31 Ara. 2016	976,7	426,4	0,3	82,1	306,8	273,9	2.066,2
31 Mar. 2017	992,4	520,0	0,3	86,0	104,7	455,8	2.159,2
30 Haz. 2017	1.011,7	558,0	0,9	88,8	185,4	381,0	2.225,8
30 Eyl. 2017	1.021,4	558,0	0,9	92,6	297,4	364,0	2.334,3

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.20: Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)

Tarih	Kamu Bankaları	Özel Sermayeli Bankalar	Şube Bankaları	Bankacılık Sektörü	Yasal Sınır
30 Haz. 2014	24,49	14,36	18,00	17,47	10,00
30 Eyl. 2014	25,15	14,77	17,87	17,66	10,00
31 Ara. 2014	25,35	14,90	17,43	17,53	10,00
31 Mar. 2015	26,08	14,51	18,23	17,75	10,00
30 Haz. 2015	25,74	14,61	17,24	17,36	10,00
30 Eyl. 2015	25,83	14,62	17,18	17,33	10,00
31 Ara. 2015	23,95	14,53	17,35	17,06	10,00
31 Mar. 2016	24,19	14,94	17,66	17,39	10,00
30 Haz. 2016	24,48	15,14	16,85	17,18	10,00
30 Eyl. 2016	25,26	16,14	18,38	18,36	10,00
31 Ara. 2016	24,06	15,09	19,15	18,24	10,00
31 Mar. 2017	24,09	15,35	19,45	18,26	10,00
30 Haz. 2017	23,85	15,40	19,00	18,04	10,00
30 Eyl. 2017	24,20	15,26	19,72	18,27	10,00

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.21: Kâr / Zarar Tablosu (Milyon TL)

Tarih	Faiz Gelirleri	Faiz Giderleri	Faiz Dışı Gelirler	Faiz Dışı Giderler	Dönem Net Kâr / Zararı
30 Haz. 2014	603,5	214,2	125,2	210,1	117,8
30 Eyl. 2014	914,7	315,9	184,8	320,0	177,4
31 Ara. 2014	1.230,1	409,3	246,6	438,5	214,7
31 Mar. 2015	330,9	109,3	68,5	110,6	79,9
30 Haz. 2015	672,2	215,3	132,6	228,3	128,4
30 Eyl. 2015	1.028,1	308,5	191,3	354,2	185,4
31 Ara. 2015	1.391,1	378,4	272,9	485,6	201,8
31 Mar. 2016	375,6	118,3	77,8	125,5	56,1
30 Haz. 2016	758,1	252,3	173,5	251,6	156,3
30 Eyl. 2016	1.150,1	373,9	242,0	373,9	227,5
31 Ara. 2016	1.558,7	465,1	334,8	519,3	306,7
31 Mar. 2017	433,5	156,3	92,1	141,5	104,7
30 Haz. 2017	885,7	308,4	195,5	295,1	185,4
30 Eyl. 2017	1.383,6	802,7	298,9	456,9	297,4

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.22: Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Haz. 2014	1.386,0	6.392,3	1.719,3	386,0	1.153,7	11.037,3
30 Eyl. 2014	1.440,2	6.573,9	1.847,5	463,2	1.186,0	11.510,8
31 Ara. 2014	1.469,5	6.744,4	1.910,0	493,0	1.156,9	11.773,8
31 Mar. 2015	1.480,3	7.034,4	2.043,0	466,5	1.233,8	12.258,0
30 Haz. 2015	1.651,8	7.323,3	2.202,8	526,6	1.295,5	13.000,0
30 Eyl. 2015	1.864,3	7.773,2	2.394,4	598,2	1.377,7	14.007,8
31 Ara. 2015	1.859,2	7.689,2	2.516,1	566,5	1.319,5	13.950,5
31 Mar. 2016	1.750,4	7.918,7	2.488,7	591,5	1.274,8	14.024,1
30 Haz. 2016	1.912,7	7.930,3	2.584,2	603,7	1.269,6	14.300,5
30 Eyl. 2016	2.064,9	8.206,5	2.751,7	608,2	1.338,5	14.969,8
31 Ara. 2016	2.394,0	8.623,1	3.360,7	689,5	1.567,9	16.635,2
31 Mar. 2017	2.480,3	9.674,2	3.161,1	723,8	1.613,0	17.652,4
30 Haz. 2017	2.771,0	9.919,8	3.407,0	736,9	1.659,4	18.494,1
30 Eyl. 2017	2.916,9	10.069,4	4.041,3	862,7	1.782,6	19.672,9

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.23: Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Haz. 2014	749,7	3.968,1	968,8	178,9	296,7	6.162,2
30 Eyl. 2014	749,1	4.052,1	1.005,7	221,2	311,0	6.339,1
31 Ara. 2014	798,0	4.122,7	1.013,8	234,3	299,1	6.467,9
31 Mar. 2015	769,5	4.328,5	1.068,6	213,9	285,6	6.666,1
30 Haz. 2015	821,1	4.403,3	1.137,2	207,8	285,3	6.854,7
30 Eyl. 2015	837,2	4.427,9	1.171,5	202,1	266,5	6.905,2
31 Ara. 2015	865,0	4.452,8	1.259,1	201,5	283,0	7.061,4
31 Mar. 2016	797,1	4.557,7	1.280,1	225,0	261,6	7.121,5
30 Haz. 2016	898,2	4.618,9	1.341,7	221,6	263,3	7.343,7
30 Eyl. 2016	968,4	4.690,1	1.463,3	203,2	258,9	7.583,9
31 Ara. 2016	1.122,6	4.796,3	1.611,5	231,0	297,1	8.058,5
31 Mar. 2017	1.083,7	5.157,3	1.503,4	283,7	274,1	8.302,2
30 Haz. 2017	1.276,2	5.173,5	1.636,5	273,9	282,2	8.642,3
30 Eyl. 2017	1.318,5	5.221,5	1.831,2	358,1	302,8	9.032,1

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.24: Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Haz. 2014	636,2	2.424,3	750,5	207,1	857,0	4.875,1
30 Eyl. 2014	691,0	2.521,8	841,8	242,1	875,0	5.171,7
31 Ara. 2014	671,5	2.621,7	896,3	258,7	857,7	5.305,9
31 Mar. 2015	710,8	2.705,9	974,5	252,5	948,2	5.591,9
30 Haz. 2015	830,8	2.919,9	1.065,5	318,8	1.010,3	6.145,3
30 Eyl. 2015	1.027,1	3.345,3	1.222,9	396,1	1.111,2	7.102,6
31 Ara. 2015	994,3	3.236,4	1.256,9	365,0	1.036,5	6.889,1
31 Mar. 2016	953,3	3.361,1	1.208,6	366,5	1.013,0	6.902,5
30 Haz. 2016	1.014,5	3.311,4	1.242,5	382,1	1.006,3	6.956,8
30 Eyl. 2016	1.096,5	3.516,5	1.288,3	405,0	1.079,6	7.385,9
31 Ara. 2016	1.271,4	3.826,8	1.749,2	458,5	1.270,7	8.576,7
31 Mar. 2017	1.396,6	4.516,9	1.657,7	440,1	1.338,9	9.350,2
30 Haz. 2017	1.494,9	4.746,3	1.770,5	463,0	1.377,2	9.851,9
30 Eyl. 2017	1.598,4	4.847,8	2.210,1	504,7	1.479,7	10.640,8

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.25: Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Haz. 2014	760,6	1.461,2	8.544,2	271,3	596,5	11.633,8
30 Eyl. 2014	767,0	1.610,1	8.850,1	283,6	705,2	12.216,0
31 Ara. 2014	760,4	1.696,1	9.016,1	301,2	799,4	12.573,2
31 Mar. 2015	746,3	1.854,6	9.366,2	291,0	750,8	13.008,9
30 Haz. 2015	792,2	2.063,5	9.858,0	286,3	805,0	13.805,0
30 Eyl. 2015	787,1	2.408,0	10.576,4	236,3	867,4	14.875,2
31 Ara. 2015	822,7	2.350,4	10.537,9	239,5	961,3	14.911,8
31 Mar. 2016	825,4	2.380,7	10.581,1	236,9	1.024,2	15.048,3
30 Haz. 2016	881,2	2.442,5	10.745,4	231,4	1.025,7	15.326,2
30 Eyl. 2016	913,5	2.744,1	11.022,3	289,9	1.148,4	16.118,2
31 Ara. 2016	991,7	3.040,5	12.287,2	315,8	1.597,8	18.233,0
31 Mar. 2017	1.107,4	3.310,6	12.895,4	339,0	1.460,1	19.112,5
30 Haz. 2017	1.294,5	3.512,2	13.373,9	313,5	1.551,4	20.045,5
30 Eyl. 2017	1.344,5	3.914,2	14.146,6	267,5	1.600,8	21.273,5

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.26: Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Haz. 2014	612,0	791,2	4.632,2	126,8	266,6	6.428,8
30 Eyl. 2014	594,3	868,7	4.737,8	138,3	357,8	6.696,9
31 Ara. 2014	577,2	879,8	4.875,8	135,1	399,0	6.866,9
31 Mar. 2015	552,5	965,0	5.006,1	142,5	331,0	6.997,1
30 Haz. 2015	588,9	1.015,5	5.120,9	129,4	276,2	7.130,9
30 Eyl. 2015	571,4	1.076,5	5.130,1	127,3	237,6	7.142,9
31 Ara. 2015	614,6	1.110,6	5.193,0	143,2	254,6	7.316,0
31 Mar. 2016	615,7	1.101,8	5.286,0	118,1	285,5	7.407,1
30 Haz. 2016	669,7	1.107,3	5.441,0	125,7	208,8	7.552,5
30 Eyl. 2016	708,4	1.216,8	5.492,2	166,5	227,8	7.811,7
31 Ara. 2016	756,3	1.319,0	5.823,8	159,4	331,8	8.390,3
31 Mar. 2017	809,7	1.352,5	5.963,4	176,8	351,3	8.653,7
30 Haz. 2017	1.022,5	1.368,4	6.116,2	135,1	313,2	8.955,4
30 Eyl. 2017	1.029,4	1.516,0	6.387,8	98,9	319,0	9.351,2

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.27: Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Haz. 2014	148,5	670,0	3.912,1	144,5	329,8	5.204,9
30 Eyl. 2014	172,6	741,5	4.112,3	145,3	347,4	5.519,1
31 Ara. 2014	183,2	816,3	4.140,3	166,1	400,4	5.706,3
31 Mar. 2015	193,8	889,5	4.360,2	148,5	419,8	6.011,8
30 Haz. 2015	203,3	1.048,0	4.737,1	156,9	528,8	6.674,1
30 Eyl. 2015	215,8	1.331,5	5.446,3	108,9	629,8	7.732,3
31 Ara. 2015	208,1	1.239,8	5.345,0	96,3	706,6	7.595,8
31 Mar. 2016	209,7	1.279,0	5.295,1	118,8	738,6	7.641,2
30 Haz. 2016	211,6	1.335,2	5.304,3	105,6	817,0	7.773,7
30 Eyl. 2016	205,1	1.527,4	5.530,0	123,4	920,6	8.306,5
31 Ara. 2016	235,4	1.721,5	6.463,4	156,4	1.266,0	9.842,7
31 Mar. 2017	297,7	1.958,2	6.932,1	162,2	1.108,7	10.458,9
30 Haz. 2017	272,0	2.143,8	7.257,6	178,4	1.238,2	11.090,0
30 Eyl. 2017	315,1	2.398,3	7.758,8	168,6	1.281,6	11.922,3

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.28: Para Arzı (Milyon TL)

Yıl	Devre	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2013	I	1.690,9	1,79	8.958,1	2,19	9.608,9	0,25
	II	1.767,3	4,52	9.507,6	6,13	10.177,6	5,92
	III	1.853,2	4,86	9.994,6	5,12	10.787,2	5,99
	IV	1.963,4	5,95	10.562,0	5,68	11.345,1	5,17
2014	I	2.049,8	4,40	10.794,4	2,20	11.601,9	2,26
	II	2.152,4	5,01	11.130,9	3,12	11.957,3	3,06
	III	2.163,0	0,49	11.578,9	4,02	12.433,8	3,99
	IV	2.211,0	2,21	11.880,2	2,60	12.660,2	1,82
2015	I	2.338,5	5,77	12.470,8	4,97	13.249,2	4,65
	II	2.532,7	8,30	13.211,3	5,94	14.056,5	6,09
	III	2.829,9	11,74	14.279,5	8,09	15.106,7	7,47
	IV	2.841,2	0,40	14.215,9	-0,45	15.109,8	0,02
2016	I	2.797,9	-1,53	14.340,3	0,88	15.181,6	0,48
	II	2.976,9	6,40	14.620,3	1,95	15.593,1	2,71
	III	3.158,0	6,08	15.285,2	4,55	16.319,0	4,66
	IV	3.544,1	12,23	16.946,4	10,87	17.996,6	10,28
2017	I	3.754,8	5,95	18.019,6	6,33	19.209,2	6,74
	II	3.906,7	4,05	18.670,5	3,61	20.066,2	4,46
	III	4.126,2	5,62	19.847,4	6,30	21.240,3	5,85

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.29: Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar

1	KIBRIS VAKIFLAR BANKASI LTD.
2	AKFİNANS BANK LTD.
3	CREDİTWEST BANK LTD.
4	NOVA BANK LTD.
5	ASBANK LTD.
6	KIBRIS İKTİSAT BANKASI LTD.
7	KIBRIS TÜRK KOOPERATİF MERKEZ BANKASI LTD.
8	LİMASOL TÜRK KOOPERATİF BANKASI LTD.
9	ŞEKERBANK (KIBRIS) LTD.
10	TÜRK BANKASI LTD.
11	UNİVERSAL BANK LTD.
12	VİYA BANK LTD.
13	YAKINDOĞU BANK LTD.
14	KIBRIS KAPİTAL BANK LTD.
15	KIBRIS FAİSAL İSLAM BANKASI LTD.
16	HSBC BANK A.Ş.
17	T. GARANTİ BANKASI A.Ş.
18	T. HALK BANKASI A.Ş.
19	T. İŞ BANKASI A.Ş.
20	TC ZİRAAT BANKASI A.Ş.
21	ALBANK LTD.
22	TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.30: Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
GSMH (Cari Fiyatlarla Milyon TL)	4.101,4	4.671,3	5.128,3	5.415,3	5.649,5	6.559,2	6.915,8	7.579,4	8.840,4	10.210,7	11.605,5	12.989,1 ^(T)
GSMH (Milyon ABD doları)	2.845,2	3.598,8	3.995,6	3.502,5	3.750,6	3.908,5	3.840,8	3.969,5	4.031,9	3.744,9	n.a	n.a
Fert Başına GSMH (Cari Fiyatlarla TL)	17.063	19.165	20.739	21.538	22.147	25.850	27.077	29.217	33.128	35.225	n.a	n.a
Fert Başına GSMH (ABD)	11.837	14.765	16.158	13.930	14.703	15.404	15.038	15.302	15.109	13.737,2	13.902	12.135,5
Enflasyon Oranı (%)	19,2	9,4	14,5	5,7	3,3	14,7	3,6	10,2	6,5	7,8	10,2	10,9 ^(T)
Mevduatlar (Milyon ABD doları) (2)	3.294,9	4.166,1	3.645,7	4.277,0	4.426,1	4.281,8	5.034,1	5.006,4	5.077,3	4.798,0	4,726,9	n.a
Döviz Rezervi (Milyon ABD doları)	2.030,9	2.072,1	1.802,6	1.974,7	2.069,1	2.116,4	1.775,6	1.555,7	1.379,0	n.a	n.a	n.a
İhracat (Milyon ABD doları) (3)	64,9	83,7	83,6	71,1	96,4	119,9	116,3	120,7	134,0	118,1	105,5	102,9 ^(T)
İthalat (Milyon ABD doları) (4)	1.376,2	1.539,2	1.680,7	1.326,2	1.604,2	1.699,9	1.703,9	1.699,4	1.538,8	1.500,6	1.520,7	1.596,7 ^(T)
Dış Ticaret Dengesi (Milyon ABD doları)	-1,311,3	-1,455,5	-1,597,1	-1,255,1	-1,507,8	-1,580,0	-1,587,6	-1,578,7	-1,404,8	-1,382,5	-1,415,2	-1,493,8 ^(T)
İhracat / İthalat (%)	4,7	5,1	4,4	5,4	6,0	9,0	7,2	7,1	7,5	7,9	6,9	6,4 ^(T)
Gelen Turist Sayısı	715.749	791.036	808.682	800.376	902.390	1.022.089	1.166.186	1.232.753	1.366.007	1.483.244	1.171.117	1.294.677
a) Türkiye	572.633	634.580	650.405	638.700	741.925	801.326	904.505	923.308	1.020.577	1.110.795	903.912	987.269
b) Diğer	143.116	156.456	158.277	161.676	160.465	220.763	261.681	309.445	345.430	372.449	267.205	307.408
Net Turizm Geliri (Milyon ABD doları)	303,2	381,0	383,7	390,7	405,8	459,4	571,9	613,4	691,6	746,7	714,4 ^(T)	725,8 ^(T)
İstihdam	91.815	89.787	91.223	91.550	93.498	93.470	96.539	97.867	103.149	112.811	118.387 ^(T)	121.889 ^(T)
İşsiz Sayısı	9.552	9.361	9.881	12.941	12.619	9.864	9.174	8.929	9.320	9.043	8.075	7.257 ^(T)
İşsizlik Oranı (%)	9,4	9,4	9,8	12,4	11,9	9,5	8,7	8,4	8,3	7,4	6,4	5,6 ^(T)
Nüfus (5)	257.513	268.011	274.436	283.736	277.680	283.281	292.129	301.988	313.626	326.158	n.a	n.a
Yıllık Nüfus Artışı (%)	15,6	4,0	2,4	3,3	1,1	-1,3	3,1	3,3	3,8	3,9	n.a	n.a
Nüfus Yoğunluğu	79,4	82,7	84,7	87,5	85,7	87,4	90,1	93,1	96,7	100,6	n.a	n.a
Sağlık Giderleri / GSMH (%)	3,4	3,9	3,5	3,5	3,4	3,1	3,1	3,2	3,1	2,5	n.a	n.a
Sağlık Giderleri / Bütçe (%)	7,2	8,6	7,6	7,4	7,3	7,2	7,3	7,4	7,6	6,6	n.a	n.a
Yıllık Ortalama 1 ABD = TL	1.4415	1.2980	1.2835	1.5461	1,5063	1.6782	1.8006	1.9094	2.1926	2.7266	3,0228	3,7725

1) Dış yardımlar dâhil değildir.

2) Türk Lirası mevduatlar ile döviz mevduatları içermektedir.

3) Kıbrıs Rum kesimine yapılan ihracat dâhil değildir.

4) Hidrokarbon İthalatı dâhil değildir.

5) De-jure

(T) Tahmin

(n.a.) Not available (Bilgi mevcut değildir.)

Kaynak: DPÖ, KKTMB, Ticaret Dairesi, Turizm Planlama Dairesi.

Tablo B.31: Gayri Safi Yurt İçi Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla, Milyon TL)

Sektörler	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 ^(T)
1. Tarım	249,4	288,2	259,2	300,6	330,3	366,4	386,5	405,0	489,3	609,7	647,6	738,8
2. Sanayi	377,5	430,8	542,8	516,7	552,4	558,5	587,1	636,6	779,7	937,7	1.064,7	1.227,2
3. İnşaat	314,8	364,4	362,2	346,4	312,1	408,5	335,8	370,7	370,2	480,5	511,6	618,9
4. Ticaret - Turizm	617,5	630,3	721,7	766,3	900,0	1.216,8	1.385,3	1.527,9	1.829,1	2.012,9	2.280,6	2.575,3
5. Ulaştırma - Haberleşme	437,2	533,4	614,5	597,3	525,2	553,1	642,9	711,4	788,0	896,6	965,3	1.141,2
6. Mali Müesseseler	259,3	309,4	357,8	388,4	404,4	472,6	506,0	579,7	637,4	719,4	887,6	913,1
7. Konut Gelirleri	117,7	144,2	175,9	202,5	220,6	274,4	305,8	358,2	398,9	456,2	535,3	589,2
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	441,9	493,5	525,2	609,3	652,3	727,5	801,8	891,6	1.026,1	1.422,6	1.679,9	1.903,9
9. Kamu Hizmetleri	808,0	1.003,5	1.104,0	1.201,2	1.180,1	1.294,3	1.294,9	1.349,9	1.603,6	1.715,2	1.850,1	2.060,2
10. İthalat Vergileri	364,7	406,7	416,6	447,6	536,3	637,0	709,1	775,9	936,4	971,8	1.178,3	1.235,6
11. GSYH	3.988,1	4.604,3	5.079,9	5.376,3	5.614,1	6.509,0	6.955,1	7.606,9	8.858,6	10.222,5	11.601,2	13.003,4
12. Net Dış Alem Faktör Gelirleri	113,3	66,9	48,4	38,9	35,4	50,2	-39,3	-27,5	-18,2	-11,7	4,2	-14,2
GSMH	4.101,4	4.671,2	5.128,3	5.415,3	5.649,5	6.559,2	6.915,8	7.579,4	8.840,4	10.210,7	11.605,5	12.989,1

(T) Tahmin
Kaynak: DPÖ

Tablo B.32: Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın Yüzde Dağılımı

Sektörler	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 ^(T)
1. Tarım	6,3	6,3	5,1	5,6	5,9	5,6	5,6	5,3	5,5	6,0	5,6	5,7
2. Sanayi	9,5	9,4	10,7	9,6	9,8	8,6	8,4	8,4	8,8	9,2	9,2	9,4
2.1. Taş Ocakçılığı	1,0	1,1	0,8	0,7	0,6	0,7	0,6	0,6	0,5	0,7	0,7	0,7
2.2. İmalat Sanayi	4,5	4,4	4,0	3,2	2,3	2,5	2,8	2,9	3,1	3,7	3,7	3,8
2.3. Elektrik-Su	3,9	3,9	5,9	5,8	6,9	5,3	5,1	4,8	5,1	4,8	4,8	4,9
3. İnşaat	7,9	7,9	7,1	6,5	5,6	6,3	4,8	4,9	4,2	4,7	4,4	4,8
4. Ticaret - Turizm	15,5	13,7	14,2	14,3	16,0	18,7	19,9	20,1	20,6	19,7	19,7	19,8
4.1. Toptan ve Perakende Ticaret	12,1	9,5	9,7	9,0	10,7	11,1	11,4	11,2	12,3	10,7	11,0	10,6
4.2. Otelcilik ve Lokantacılık	5,6	4,2	4,5	5,2	5,4	7,6	8,5	8,9	8,3	9,0	8,7	9,2
5. Ulaştırma - Haberleşme	10,7	11,6	12,1	11,1	9,4	8,5	9,3	9,4	8,9	8,8	8,3	8,8
6. Mali Müesseseler	6,5	6,7	7,1	7,2	7,2	7,2	7,3	7,6	7,2	7,0	7,6	7,0
7. Konut Sahipliği	3,0	3,1	3,5	3,8	3,9	4,2	4,4	4,7	4,5	4,4	4,6	4,5
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	11,1	10,7	10,3	11,3	11,6	11,2	11,5	11,7	11,6	13,9	14,5	14,6
9. Kamu Hizmetleri	20,3	21,8	21,7	22,3	21,0	19,9	18,6	17,7	18,1	16,8	15,9	15,8
10. İthalat Vergileri	9,2	8,8	8,2	8,3	9,6	9,8	10,2	10,2	10,6	9,5	10,2	9,5
GSYH	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: DPÖ

Tablo B.33: Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla, Milyon TL)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^(T)	2017 ^(T)
1. Toplam Kaynaklar	4.394,9	4.996,3	5.629,3	5.516,7	6.065,0	6.849,7	7.141,1	7.664,8	8.866,0	9.470,2	10.499,0	12.259,9
2. Toplam Yatırımlar	1.018,0	1.089,2	1.049,1	946,6	1.049,6	1.266,5	1.175,5	1.147,8	1.276,7	1.598,5	1.791,2	2.138,6
3. Toplam Tüketim	3.376,8	3.907,1	4.580,1	4.570,0	5.015,4	5.583,1	5.965,6	6.516,9	7.589,3	7.871,7	8.707,8	10.121,3
4. Kamu Harcanabilir Geliri	756,0	904,7	1.105,6	751,9	962,2	1.059,2	1.491,8	1.341,3	1.688,9	2.123,1	2.317,2	2.586,1
5. Özel Harcanabilir Gelir	3.345,4	3.766,5	4.022,7	4.663,3	4.687,3	5.449,9	5.424,0	6.238,1	7.151,5	8.087,7	8.962,7	10.403,0
6. Özel Tasarruf Oranı (%)	28,6	29,0	20,1	33,9	26,0	28,0	20,8	25,0	23,3	29,8	29,4	28,1
7. Toplam Yurt İçi Tasarruflar	724,6	764,2	548,2	845,2	634,1	976,1	950,3	1.062,5	1.251,0	2,339,0	2.572,1	2.867,8

(T) Tahmin
Kaynak: DPÖ

Tablo B.34: Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%)

Sektörler	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^(T)	2017 ^(T)
1. Tarım	-3,2	0,4	-18,2	8,2	10,0	10,8	3,7	-1,6	4,8	14,5	-8,0	8,5
2. Sanayi	20,0	-0,9	-10,3	-9,1	-0,2	3,4	-0,7	1,7	8,5	19,5	2,5	4,7
3. İnşaat	68,1	4,2	-8,0	-18,5	3,8	3,3	-16,0	-0,3	-4,5	6,5	3,0	3,0
4. Ticaret-Turizm	9,5	-2,7	-2,1	-8,7	18,3	6,0	6,1	1,4	8,5	-0,8	1,7	2,7
5. Ulaştırma-Haberleşme	-0,7	-3,6	2,2	-2,8	-20,0	-4,3	5,7	2,0	3,2	5,7	1,8	3,0
6. Mali Müesseseler	8,9	6,3	9,6	1,7	0,3	1,4	8,1	7,5	0,8	1,6	2,0	2,5
7. Konut Sahipliği	20,1	4,6	2,7	3,8	4,0	3,9	3,7	3,2	2,6	3,0	2,8	3,5
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	12,5	6,6	4,3	3,4	-5,3	4,3	1,5	2,3	8,8	9,5	4,5	5,5
9. Kamu Hizmetleri	2,4	8,2	1,2	-5,0	0,4	2,8	1,9	1,4	-0,1	0,1	-0,3	0,5
10. İthalat Vergileri	-0,6	12,3	-0,8	-7,1	18,6	3,9	8,9	-2,1	7,9	-9,6	9,5	-5,0
11. GSYH	12,7	2,8	-2,9	-5,5	3,7	3,9	1,8	1,1	4,8	4,0	2,0	2,7
12. Net Dış Alem Faktör Gelirleri	34,1	-47,3	-36,4	-28,2	-9,8	27,1	-174,5	35,3	40,5	41,9	0,0	0,0
GSMH	13,2	1,5	-3,4	-5,7	3,6	4,0	0,5	1,3	4,9	4,1	2,1	2,7

(T) Tahmin
Kaynak: DPÖ

Tablo B.35: Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla, Milyon TL)

Sektörler	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^(T)	2017 ^(T)
1. Tarım	37.0	25.1	33.1	27.1	49.1	51.0	54.2	71.5	80.7	62,1	97,5	123,9
2. Sanayi	154.5	188.4	199.7	103.8	142.7	196.3	182.3	134.1	176.6	224,7	251,4	345,4
3. İnşaat	34.7	20.9	14.0	14.2	18.0	23.8	20.2	18.2	20.2	27,7	33,9	37,1
4. Ticaret-Turizm	90.6	101.2	82.2	55.6	71.0	204.9	99.4	97.4	71.3	263,5	149,6	179,3
5. Ulaştırma-Haberleşme	125.7	72.0	97.3	92.6	143.8	94.7	125.6	124.6	136.0	139,2	207,9	295,8
6. Mali Müesseseler	10.1	11.4	14.9	24.9	12.6	10.4	14.1	12.8	11.4	10,3	17,3	21,8
7. Konut Sahipliği	353.4	467.0	480.2	427.3	403.4	506.4	450.3	543.3	512.9	584,6	722,6	710,4
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	49.1	88.4	78.7	122.7	143.6	68.2	71.1	57.3	84.9	129,9	126,6	150,5
9. Kamu Hizmetleri	37.0	89.9	62.5	62.1	32.1	54.2	77.2	88.4	71.8	102,4	102,4	155,4
Toplam	892,1	1.064,3	1.062,6	930,3	1.016,3	1.209,9	1.094,4	1.147,6	1.165,8	1.544,4	1.709,4	2.019,6

(T) Tahmin
Kaynak: DPÖ

Tablo B.36: Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla, TL)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1. Kamu Gelirleri	1.524.019.743,1	1.739.498.572,7	1.986.206.692,7	1.862.053.831,4	2.089.052.564,2	2.303.325.976,6	2.773.761.861,1	2.796.812.940,2	3.303.034.133,3	3.787.876.529,9
2. Transferler	768.021.456,6	834.788.680,2	944.710.702,4	1.110.115.570,6	1.126.848.647,3	1.244.081.261,1	1.281.938.535,1	1.455.510.968,5	1.614.102.550,8	1.640.841.227,2
3. Kamu Harcanabilir Geliri	755.998.286,5	904.709.892,4	1.041.495.990,3	751.938.260,8	962.203.916,8	1.059.244.715,5	1.491.823.326,0	1.341.301.971,7	1.688.931.582,5	2.147.035.302,7
4. Kamu Cari Giderleri	988.884.634,8	1.231.306.843,6	1.366.456.132,8	1.487.589.785,8	1.547.895.080,9	1.621.100.773,5	1.667.829.509,0	1.836.123.617,8	2.101.198.831,6	2.197.130.018,9
5. Kamu Tasarrufu	-232.886.348,3	-326.596.951,2	-324.960.142,5	-735.651.525,0	-585.691.164,1	-561.856.058,0	-176.006.183,0	-494.821.646,1	-412.267.249,1	-50.094.716,2
6. Kamu Yatırımı	315.787.586,7	255.504.843,5	281.025.335,4	185.112.669,3	181.161.264,3	196.745.696,8	237.422.206,9	183.704.785,6	242.524.709,3	260.408.259,1
7. Kamu Finansman Gereği	548.673.935,0	582.101.794,7	605.985.477,9	920.764.194,3	766.852.428,4	758.601.754,8	413.428.389,9	678.526.431,7	654.791.958,4	310.502.975,3

Kaynak: DPÖ

Tablo B.37: Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla, TL)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^(*)	2017 ^(*) (T)
1. Özel Harcanabilir Gelir	4.086.838.144,1	4.663.342.438,0	4.687.331.019,2	5.499.929.813,2	5.424.008.303,3	6.238.101.304,5	7.151.456.425,1	8.063.696.357,5	8.967,7	10.403,0
2. Özel Tüketim	3.213.685.863,7	3.082.454.773,9	3.467.492.896,7	3.962.008.014,7	4.297.745.493,7	4.680.794.290,1	5.509.552.018,9	5.674.598.609,6	6.324,0	7.475,2
3. Özel Tasarruf	873.152.280,4	1.580.887.664,1	1.219.838.122,5	1.537.921.798,5	1.126.262.809,6	1.557.307.014,4	1.641.904.406,2	2.389.097.747,9	2.638,7	2.927,8
4. Özel Yatırım	768.116.852,5	761.493.469,8	868.423.234,0	1.069.816.463,7	938.089.479,7	964.130.762,7	1.012.765.867,8	1.338.050.212,6	1.502,2	1.804,3
5. Özel Tasarruf-Yatırım Farkı	105.035.427,9	819.394.194,3	351.414.888,5	468.105.334,8	188.173.329,9	593.176.251,7	628.138.538,4	1.051.047.535,3	1.136,6	1.123,5

(T) Tahmin
Kaynak: DPÖ

Tablo B.38: Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla, TL)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ^(*)	2015 ^(*)
I. Bütçe Gelirleri	1.509.540.794,2	1.912.021.359,7	1.928.800.834,9	1.850.579.976,4	2.094.884.139,9	2.342.746.054,0	2.733.508.126,6	2.717.380.643,9	3.207,9	3.465,0
1. Yerel Gelirler	1.215.615.338,9	1.628.462.492,5	1.634.990.825,2	1.577.760.033,6	1.791.246.833,6	1.952.147.952,7	2.338.729.397,3	2.286.524.201,4	2.708,7	2.915,9
2. Dış Yardımlar	293.925.455,2	283.558.867,2	293.810.009,7	272.819.942,9	303.637.306,3	390.598.101,3	394.778.729,3	430.856.442,4	499,2	549,1
II. Bütçe Giderleri	1.923.710.074,6	2.125.063.562,9	2.364.729.328,4	2.575.108.349,3	2.660.956.990,0	2.844.717.192,2	2.964.278.216,8	3.261.442.097,7	3.635,4	3.841,9
1. Cari Giderler	742.526.703,9	932.560.258,6	1.024.958.715,7	1.103.415.414,9	1.140.049.984,5	1.159.028.230,4	1.199.857.540,4	1.295.770.450,0	1.495,5	1.566,2
2. Transferler	784.546.989,9	844.881.606,6	974.597.265,7	1.154.300.902,4	1.169.441.199,0	1.254.351.944,3	1.319.785.540,6	1.458.418.886,8	1.580,4	1.643,3
3. Savunma	118.843.456,0	120.047.875,5	146.813.407,4	167.395.579,2	163.327.202,5	199.979.873,2	194.687.299,6	201.795.988,0	227,5	240,9
4. Yatırımlar	277.792.924,8	227.573.822,2	218.359.939,6	149.996.452,8	188.138.604,0	231.357.144,3	249.947.836,2	305.456.773,0	362,0	391,4
III. Bütçe Dengesi	-414.169.280,4	-287.087.316,2	-474.386.821,0	-759.185.805,2	-566.072.850,1	-501.971.138,2	-230.770.090,2	-544.061.453,9	-427,6	-376,9

(*) Milyon TL
Kaynak: DPÖ

Tablo B.39: Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
I. Bütçe Gelirleri	36,8	40,9	37,6	34,2	37,1	35,7	39,5	35,9	36,3	33,9
1. Yerel Gelirleri	29,6	34,9	31,9	29,1	31,7	29,8	33,8	30,2	30,6	28,6
2. Dış Yardımlar ve Krediler	7,2	6,1	5,7	5,0	5,4	6,0	5,7	5,7	5,6	5,4
II. Bütçe Giderleri	46,9	45,5	46,1	47,6	47,1	43,4	42,9	43,0	41,1	37,6
1. Cari Giderler	18,1	20,0	20,0	20,4	20,2	17,7	17,3	17,1	16,6	15,3
2. Transferler	19,1	18,1	19,0	21,3	20,7	19,1	19,1	19,2	17,9	16,1
3. Savunma	2,9	2,6	2,9	3,1	2,9	3,0	2,8	2,7	2,6	2,4
4. Yatırımlar	6,8	4,9	4,3	2,8	3,3	3,5	3,6	4,0	4,1	3,8
III. Bütçe Dengesi	-10,1	-4,6	-8,5	-13,4	-10,0	-7,7	-3,3	-7,2	-4,8	-3,7

Kaynak: DPÖ

Tablo B.40: Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^(T)	2017 ^(T)
1. Cari İşlemler Dengesi	-203,6	-250,4	-390,3	-65,4	-275,8	-173,1	-125,1	-44,7	-11,7	271,6	258,4	193,3
2. Sermaye Hareketleri Dengesi	390,9	335,0	410,5	495,0	438,5	326,5	346,2	259,7	186,9	168,9	152,6	164,9
3. Rezerv Hareketleri (- Artış, + Azalış)	-433,3	-41,2	269,5	-172,1	-94,4	-47,3	-340,8	-219,9	-176,7	-75,8	-410,9	-358,2
4. Net Hata ve Noksan	246,0	-43,4	-289,7	-257,5	-68,3	-106,1	119,7	4,9	1,5	-364,7	0,0	0,0

(T) Tahmin
Kaynak: DPÖ

Tablo B.41: Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim Oranları

Aylar	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ocak	2,6	1,8	3,4	0,7	-0,9	1,0	1,3	1,6	-0,1	-0,27	1,39	-0,70	1,00	2,09	-0,88	0,47	2,56
Şubat	5,9	3,9	6,0	0,3	-0,9	0,7	2,0	2,2	0,1	-0,31	2,10	-0,95	0,46	4,43	-2,14	0,31	4,00
Mart	13,3	6,2	7,9	1,8	-0,9	2,5	3,5	3,8	1,1	0,00	3,88	-0,03	0,66	5,02	-0,41	0,09	4,61
Nisan	30,7	7,3	9,8	2,4	0,5	4,2	4,2	6,3	1,2	0,71	4,85	1,83	1,51	5,38	1,09	1,09	6,54
Mayıs	34,5	7,3	12,9	4,6	-0,2	6,4	4,3	7,9	2,5	0,29	6,46	1,69	1,80	4,56	2,73	1,86	6,95
Haziran	39,2	8,2	9,0	4,2	-0,4	8,5	3,4	9,8	3,2	0,31	5,95	0,73	3,30	4,89	3,18	2,33	7,68
Temmuz	43,3	11,4	6,9	4,2	-0,2	10,2	3,6	11,5	0,8	0,92	7,02	-0,28	3,21	5,15	1,90	3,23	9,29
Ağustos	50,8	15,2	7,1	6,5	0,5	12,6	5,9	11,3	2,6	1,92	9,49	0,84	4,17	5,77	2,72	4,00	9,75
Eylül	59,7	16,9	9,1	8,4	2,0	15,9	7,7	14,3	3,3	2,58	10,39	2,57	6,30	5,84	5,78	4,63	10,31
Ekim	69,1	20,7	10,9	10,3	2,5	18,6	9,3	15,6	4,9	3,61	11,90	3,52	7,89	7,69	7,39	5,85	
Kasım	71,9	21,9	11,7	10,9	2,3	19,0	9,0	16,4	6,0	3,54	13,91	3,61	8,29	6,97	6,38	7,36	
Aralık	76,8	24,5	12,6	11,6	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7	3,27	14,72	3,60	10,22	6,49	7,78	10,19	

Kaynak: DPÖ

Tablo B.42: KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları

Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC
1984	70,7	49,7	1998	66,5	69,7	2012	3,60	6,16
1985	43,0	44,2	1999	55,3	68,8	2013	10,22	7,40
1986	48,1	30,7	2000	53,2	39,0	2014	6,49	8,17
1987	43,0	55,1	2001	76,8	68,5	2015	7,78	8,81
1988	62,6	77,1	2002	24,5	29,8	2016	10,19	8,53
1989	51,8	64,3	2003	12,6	18,4	2017	10,90 ^(T)	9,89 ^(T)
1990	69,4	60,4	2004	11,6	9,3			
1991	46,3	71,1	2005	2,7	7,7			
1992	63,4	66,0	2006	19,2	9,7			
1993	61,2	71,1	2007	9,4	8,4			
1994	215,0	125,5	2008	14,5	10,1			
1995	72,2	76,1	2009	5,7	6,5			
1996	87,5	79,8	2010	3,2	6,4			
1997	81,7	99,1	2011	14,7	10,4			

Kaynak: DPÖ, TCMB

Tablo B.43: Tüketici Fiyatları Endeksi (2015 = 100 Temel Yılı)

Ana Gruplar	Ana Harcama Gruplarının Bir Önceki Aya Göre Değişime Etkileri											
	2017											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Gıda ve Alkolsüz İçecekler	0,52	0,28	0,28	0,31	-1,79	-2,24	2,25	1,99	0,29			
2. Alkollü İçecekler ve Tütün	0,23	0,00	0,00	0,01	0,12	0,30	0,36	0,22	0,01			
3. Giyim ve Ayakkabı	-0,40	-0,03	-0,03	0,39	1,03	1,37	-0,31	-10,41	0,22			
4. Konut, Su, Elekt., Gaz ve Diğer Yakıtlar	1,15	-0,06	-0,06	0,17	-0,05	-0,65	0,28	-0,02	0,18			
5. Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri	0,32	0,03	0,03	0,02	0,81	1,10	1,65	0,19	0,02			
6. Sağlık	0,11	0,12	0,12	0,08	-0,03	0,45	0,29	0,15	0,01			
7. Ulaştırma	0,70	-0,07	-0,07	0,06	0,15	0,09	0,26	0,80	0,14			
8. Haberleşme	0,06	0,21	0,21	0,00	-0,10	1,22	-0,18	-0,01	0,07			
9. Eğlence ve Kültür	-0,12	-0,04	-0,04	0,29	4,27	8,83	1,55	0,95	-0,46			
10. Eğitim	0,26	-0,09	-0,09	0,02	-0,14	0,15	1,47	1,18	0,33			
11. Lokanta ve Oteller	-0,44	0,21	0,21	0,47	3,09	1,13	7,79	0,41	-0,34			
12. Çeşitli Mal ve Hizmetler	0,17	0,03	0,03	0,03	0,14	0,40	0,06	0,70	0,04			
Genel	2,56	0,59	0,59	1,85	0,39	0,68	1,50	0,42	0,51			

Kaynak: DPÖ

Tablo B.44: Asgari Ücret Gelişmeleri

Yıllar	Asgari Ücret (TL / YTL)	Uygulama Tarihi
1991	520.000	01.01.1991
1992	806.000	01.01.1992
1993	1.373.000	01.01.1993
1994	3.000.000	01.01.1994
1994	5.000.000	01.08.1994
1995	9.420.000	01.01.1995
1995	11.590.000	01.09.1995
1996	14.800.000	01.01.1996
1997	23.000.000	01.01.1997
1997	33.800.000	01.09.1997
1998	50.250.000	01.01.1998
1998	67.000.000	01.09.1998
1999	85.000.000	01.01.1999
1999	103.000.000	01.01.1999
2000	137.000.000	01.01.2000
2000	160.000.000	01.07.2000
2001	200.000.000	01.01.2001
2001	240.000.000	01.08.2001
2002	320.000.000	01.01.2002
2002	380.000.000	01.10.2002
2003	440.000.000	01.01.2003
2003	500.000.000	01.08.2003
2004	550.000.000	01.03.2004
2004	627.000.000	01.07.2004
2005	720 (YTL)	01.06.2005
2006	780 (YTL)	01.01.2006
2006	860 (YTL)	01.08.2006
2007	950 (YTL)	01.02.2007
2008	1.060 (YTL)	01.01.2008
2008	1.190 (YTL)	01.09.2008
2009	1.237	01.10.2009
2011	1.300	01.01.2011
2013	1.415	01.01.2013
2014	1.560	01.01.2014
2014	1.675	01.11.2014
2015	1.730	01.09.2015
2016	1.834	01.07.2016
2017	2.020	01.02.2017
2017	2.175	01.07.2017

Kaynak: DPÖ

Tablo B.45: Akaryakıt Perakende Satış Fiyatları

Tarih	Kurşunsuz Benzin		Euro Dizel	Motorin	Gazyağı
	95 Oktan	97 Oktan			
10.01.2014	3,50	3,67	3,66	3,29	3,29
31.01.2014	3,58	3,75	3,73	3,36	3,36
21.02.2014	3,62	3,79	3,73	3,36	3,36
14.03.2014	3,67	3,85	3,77	3,37	3,37
04.04.2014	3,67	3,85	3,72	3,32	3,32
29.04.2014	3,67	3,85	3,68	3,28	3,28
21.05.2014	3,63	3,81	3,66	3,26	3,26
12.06.2014	3,63	3,81	3,64	3,25	3,25
03.07.2014	3,76	3,94	3,75	3,35	3,35
24.07.2014	3,74	3,92	3,71	3,31	3,31
14.08.2014	3,70	3,89	3,71	3,31	3,31
26.09.2014	3,69	3,88	3,70	3,29	3,29
17.10.2014	3,64	3,83	3,65	3,24	3,24
07.11.2014	3,49	3,68	3,53	3,12	3,12
28.11.2014	3,42	3,61	3,48	3,07	3,07
19.12.2014	3,18	3,37	3,26	2,86	2,86
14.01.2015	2,99	3,18	3,06	2,67	2,67
04.02.2015	2,95	3,14	2,97	2,58	2,58
25.02.2015	3,04	3,23	3,06	2,67	2,67
18.03.2015	3,13	3,32	3,15	2,76	2,76
01.05.2015	3,31	3,50	3,32	2,93	2,93
23.05.2015	3,40	3,59	3,41	3,02	3,02
07.07.2015	3,40	3,59	3,39	2,99	2,99
28.07.2015	3,30	3,49	3,22	2,82	2,82
18.08.2015	3,27	3,46	3,22	2,82	2,82
09.09.2015	3,27	3,46	3,22	2,85	2,85
30.09.2015	3,29	3,48	3,26	2,92	2,92
21.10.2015	3,27	3,46	3,23	2,92	2,92
16.01.2016	3,18	3,38	3,07	2,86	2,86
23.01.2016	3,18	3,38	2,97	2,86	2,86
06.02.2016	3,12	3,32	2,86	2,86	2,86
19.03.2016	3,20	3,40	2,94	2,94	2,94
05.05.2016	3,27	3,47	3,03	2,94	3,02
26.05.2016	3,39	3,59	3,20	-	3,17
17.06.2016	3,41	3,61	3,29	-	3,26
12.07.2016	3,41	3,61	3,29	-	3,26
24.08.2016	3,47	3,67	3,30	-	3,26
20.09.2016	3,54	3,74	3,36	-	3,32
11.10.2016	3,57	3,77	3,36	-	3,35
01.11.2016	3,63	3,83	3,45	-	3,41
07.01.2017	3,83	4,03	3,62	-	3,56
11.03.2017	3,76	3,96	3,59	-	3,51
01.04.2017	3,71	3,91	3,51	-	3,43
18.05.2017	3,67	3,87	3,47	-	3,39

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.46: İstihdam Edilen Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hanehalkı İşgücü Anketlerine göre)

Sektörler	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%
1. Tarım, Ormançılık, Avcılık ve Balıkçılık	3.171	3,5	4.432	4,8	5.300	5,7	3.377	3,61	3.892	4,03	4.901	5,01	4.017	3,9	4.580	4,1	4.261	3,6
2. Madencilik ve Taşocakçılığı	113	0,1	106	0,1	73	0,1	39	0,04	179	0,19	157	0,16	119	0,1	109	0,1	171	0,1
3. İmalat Sanayi	7.171	7,9	7.312	8,0	8.393	9,0	6.636	7,1	6.632	6,87	5.961	6,09	8.075	7,8	8.971	8,0	9.646	8,1
4. Elektrik, Gaz, Su, Kanalizasyon, Atık Su Arıtımı	860	0,9	952	1,0	1.051	1,1	1.286	1,38	1.356	1,4	1.421	1,45	1.787	1,7	2.384	2,1	1.748	1,5
5. İnşaat	10.491	11,5	9.204	10,1	7.746	8,3	6.496	6,95	7.224	7,48	7.139	7,29	8.096	7,8	8.451	7,5	9.745	8,2
6. Toptan ve Perakende Ticaret	16.123	17,7	15.609	17,0	16.547	17,7	17.256	18,46	16.141	16,72	16.689	17,05	18.817	18,2	19.428	17,2	20.834	17,6
7. Lokanta ve Oteller	5.941	6,5	7.316	8,0	7.470	8,0	7.553	8,08	9.518	9,86	8.007	8,18	8.859	8,6	11.301	10,0	11.614	9,8
8. Ulaştırma, Depolama, Haberleşme, Yayımcılık ve Programcılık	6.082	6,7	4.872	5,3	5.026	5,4	5.282	5,65	5.156	5,34	6.133	6,27	6.431	6,2	6.484	5,7	6.957	5,9
9. Mali Aracı Kuruluşlar	3.638	4,0	3.777	4,1	3.498	3,7	3.560	3,81	3.312	4,43	3.404	3,48	3.730	3,6	4.889	4,3	5.095	4,3
10. Gayrimenkul, Kiralama, Teknik ve İdari Hizmet Faaliyetleri	3.004	3,3	4.180	4,6	4.686	5,0	5.481	5,86	6.714	6,95	5.931	6,06	7.989	7,7	7.802	6,9	7.723	6,5
11. Kamu Yönetimi	14.854	16,3	15.417	16,8	15.669	16,8	17.428	18,65	15.775	16,34	18.559	18,96	15.081	14,6	13.886	12,3	13.644	11,5
12. Eğitim Hizmetleri	9.715	10,6	10.182	11,1	9.149	9,8	9.967	10,66	10.028	10,39	10.040	10,26	9.493	9,2	11.796	10,5	14.214	12,0
13. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler Faaliyetleri	2.907	3,2	2.533	2,8	2.481	2,7	3.020	3,23	3.487	3,61	2.838	2,9	3.130	3,0	3.884	3,4	3.998	3,4
14. Diğer Toplumsal Hizmetler	7.151	7,8	5.658	6,2	6.408	6,9	6.086	6,51	7.125	7,38	6.688	6,83	7.524	7,3	8.850	7,8	8.738	7,4
Toplam	91.223	100	91.550	100	93.498	100	93.470	100	96.539	100	97.868	100	103.149	100	112.815	100	118.387	100

Kaynak: DPÖ

Tablo B.47: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (ABD doları)

Yıllar	Türkiye	Avrupa Birliği Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu Ülkeleri	Diğer Ülkeler	Toplam İhracat
2006	30.875.362	9.708.799	9.805.754	11.543.938	2.933.694	64.867.547
2007	48.907.443	13.225.555	7.369.006	9.702.231	4.480.578	83.684.813
2008	41.770.636	17.147.124	4.953.414	14.220.270	5.572.694	83.664.138
2009	38.482.808	13.156.210	1.206.347	13.833.521	4.384.880	71.063.766
2010	44.741.216	11.816.654	3.475.821	31.104.188	5.282.030	96.419.909
2011	61.333.755	9.515.772	1.514.866	36.886.525	10.645.168	119.896.086
2012	58.878.076	8.678.585	1.014.857	39.821.898	9.873.712	116.267.128
2013	62.969.817	9.145.514	2.733.484	38.472.891	7.359.533	120.681.239
2014	78.446.382	8.304.840	835.323	40.583.800	5.814.745	133.985.090
2015	66.228.637	6.195.715	3.811.828	35.611.170	5.885.294	117.732.644
2016	65.926.161	10.723.521	919.095	23.983.472	3.747.388	105.299.637
2017 (Ocak – Haziran)	34.689.236	1.668.072	1.562.320	11.874.077	2.595.450	59.601.358

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.48: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (ABD doları)

Yıllar	Türkiye	Avrupa Birliği Ülkeleri	Uzak Doğu Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu Ülkeleri	Diğer Ülkeler	Toplam İthalat
2006	946.978.969	247.072.030	82.977.243	16.460.425	65.267.005	17.464.606	1.376.220.278
2007	1.044.965.855	248.220.981	111.304.222	40.423.905	66.253.726	28.022.604	1.539.191.293
2008	1.172.502.792	236.344.802	109.156.742	78.503.072	56.482.297	27.673.475	1.680.657.180
2009	923.438.219	205.604.209	87.720.997	30.311.431	52.507.371	26.582.965	1.326.165.192
2010	1.137.378.970	251.285.189	90.266.660	29.873.873	69.000.395	26.375.578	1.604.180.665
2011	1.165.712.306	286.204.302	82.493.886	42.982.735	87.880.256	34.654.478	1.699.927.963
2012	1.234.214.030	247.749.409	81.109.808	28.245.460	81.484.144	31.111.112	1.703.913.963
2013	1.155.334.547	257.018.820	113.400.316	59.110.065	86.239.017	28.323.666	1.699.426.431
2014	995.563.199	238.330.438	125.280.677	70.915.525	75.481.630	33.204.743	1.538.776.212
2015	967.563.226	271.360.515	115.042.857	45.084.868	70.781.057	30.744.861	1.500.577.384
2016	940.845.300	326.806.415	133.943.157	51.872.616	69.557.193	34.165.573	1.557.190.254
2017 (Ocak – Mayıs)	388.915.210	133.148.611	50.188.674	26.109.728	31.846.562	16.459.236	646.668.021

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.49: KKTC'ye giriş yapan yolcuların limanlara göre dağılımı

Yıllar	Ercan	Girne	Gazi Mağusa	Karpaz	Toplam
2014	1.577.347	49.967	18.608	291	1.646.213
2015	1.693.694	60.733	19.196	342	1.773.965
2016	1.785.746	57.513	19.004	295	1.862.558
2017(Ocak-Eylül)	1.225.156	53.889	15.401	231	1.294.677

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Tablo B.50: Turistik Konaklama Tesislerinde Konaklayan Kişi Sayısı

Ülkeler	Kişi Sayısı							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017(Ocak-Haziran)
Yabancı	108.343	156.381	183.651	209.379	224.881	235.661	173.587	257.479
KKTC	52.653	45.243	45.175	40.125	49.598	52.335	43.471	36.073
Türkiye	336.240	393.238	459.529	464.397	529.909	588.045	451.249	535.413
Genel Toplam	497.236	594.862	688.355	713.901	804.387	876.041	668.307	828.965

Kaynak: DPÖ

EK C. NOTLAR

Para Arzı

En geniş anlamıyla 'Para Arzı'; bir ekonomide belirli bir anda dolanımda bulunan ve para olarak kullanılan araçların toplamını ifade etmektedir. Ülkeden ülkeye

veya zaman içerisinde farklılık gösterse de 'para arzı' likidite derecelerine göre; M1 (Dar Para Arzı), M2 (Ara Para Arzı) ve M3 (Geniş Para Arzı) şeklinde tanımlanmakta ve aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır.

M1= Dolaşımdaki Para + Bankalardaki Vadesiz Mevduat + KKTCCMB'deki Mevduat

M2= M1 + Bankalardaki Vadeli Mevduat

M3= M2 + Bankalardaki Resmi Mevduat + KKTCCMB'deki Diğer Mevduat

Mevduat ve Kredi

Bülten'de yer alan mevduat ve kredi kalemi toplamları 'KKTCC Bankalar Tek Düzen Hesap Planı'ndaki tanımlara göre hazırlanmıştır.

Banka

Şirketler Yasası ve 39/2001 sayılı 'KKTCC Bankalar Yasası' altında kurulan bankalar ile yabancı bankaların Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde açılan şubelerini anlatır. Halen KKTCC'de faaliyet gösteren toplam 22 mevduat bankası bulunmaktadır.

Bankacılık Sektörü

Yukarıda tanımlanan bankalardan oluşan sektörü ifade etmektedir. Tanıma uygun 22 bankanın haricindeki her türlü finansal kuruluş sektörün dışında tutulmuştur.

Bankacılık Sektörü Parasal Verileri

Sektöre ait parasal büyüklükler, bankaların KKTCC Merkez Bankası'na göndermiş oldukları geçici bilançolardan derlenmiştir. Söz konusu bilançolar her takvim ayının son günü itibarıyla hazırlanmakta ve bankaların o gün itibarıyla bilanço durumlarını göstermektedir. Ancak, Merkez Bankası yapacağı incelemeler neticesinde, bu bilançoların bazı kalemlerinde düzeltmeler talep edebileceğinden dolayı bu bilançolar 'Geçici' olarak kabul edilmektedir.

Dönüşüm Metodu

Bülten'de yabancı para miktarının Türk Lirası karşılıkları hesaplanırken Bankamızın gösterge niteliğinde belirlediği günlük döviz kurları kullanılmaktadır. Söz konusu dönüştürme, ilgili yabancı para birimine ait 'Döviz Alış Kuru' kullanılmak suretiyle yapılmaktadır.

Bültenle İlgili Diğer Hususlar

Bülten'de bankacılıkla ilgili veriler, genellikle aylık, üç aylık ve yıllık bazda düzenlenmiştir. Bankacılık sektörü ile ilgili söz konusu aylık veriler, aynı zamanda Bankamızın resmi internet sitesinde (www.mb.gov.ct.tr) yayınlanmaktadır.

Bankacılık verileri geçici bilançolardan derlendiğinden dolayı, Bankamız söz konusu mali verilerin doğruluğunu garanti etmemekte ve tamamen bilgi amaçlı yayınlanan bu verilerle ilgili hiçbir sorumluluk üstlenmemektedir. Ayrıca Bankamız, söz konusu verilerde önceden haber vermeden kısmen veya tamamen değişiklik/düzeltilme yapma hakkını saklı tutmaktadır. Bu nedenle, Bülten'de yer alan dönemsel bir bilgi, önceki veya sonraki bültenlerde çeşitli sebeplerle meydana gelecek güncellemeler sonucunda değişikliğe uğrayabilir.

